

Talsu novada attīstības programma 2014. – 2020. gadam

Ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums

Vides pārskata projekts

Talsi, 2011.gada 25.jūnijā

Saturs

Ievads	3
1. Attīstības programmas galvenie mērķi, īss satura izklāsts un saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	4
1.1. Programmas galvenie mērķi un kopsavilkums.....	4
1.2. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem	6
2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra	7
2.1. Vides pārskata mērķi, galvenie pamatprincipi un metodes.....	7
2.2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas	7
2.3. Sabiedrības līdzdalība	8
3. Esošā vides stāvokļa analīze	9
3.1. Dabas apstākļi un resursi.....	9
3.2. Vides kvalitāte	13
3.3. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots	20
4. Vides stāvoklis teritorijās, kuras plānošanas dokumenta īstenošana var būtiski ietekmēt	21
5. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas	23
6. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi	24
6.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi.....	24
6.2. Nacionālie un reģionālie vides aizsardzības mērķi	25
7. Plānošanas dokumenta ieviešanas būtiskās ietekmes uz vidi un alternatīvu novērtējums	28
7.1. Ietekmes uz vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu novērtējums.....	28
7.2. Ietekmes uz dabas resursu ilgtspējīga izmantošanu, ainavas saglabāšanu un aizsardzību novērtējums	31
7.3. Kopējā ietekme	32
7.4. Iespējamo alternatīvu īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums.....	32
8. Risinājumi iespējamās ietekmes uz vidi mazināšanai	33
9. Kompensēšanas pasākumi	34
10. Iespējamās būtiskās pārrobežas ietekmes novērtējums	34
11. Galvenie pamatprincipi un metodes novērtējuma veikšanā	35
12. Vides monitoringa un paredzētie pasākumi plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa nodrošināšanai	36
13. Kopsavilkums	38
Izmantotie avoti	40
Pielikumi	41
1. pielikums Nozīmīgākās Talsu novada derīgo izrakteņu atradnes un derīgo izrakteņu krājumi tajās	41
2. pielikums Ūdens ieguves apjomi un izmantošana Talsu novada teritoriālajās daļās 2006. - 2010.g.....	44
3. pielikums Notekūdeņu novadīšana apkārtējā vidē, to atbilstība normatīvo aktu prasībām un paliekošais piesārņojums Talsu novada administratīvajās daļās 2006. – 2010.g.....	48
4. pielikums Dalīto atkritumu vākšanas punkti Talsu novadā.....	52
5. pielikums Bīstamo atkritumu īpatsvars kopējo atkritumu apjomā, tūkst.m ³	54
6. pielikums Potenciāli piesārņotās vietas.....	55

APZĪMĒJUMI

ANO – Apvienoto Nāciju Organizācija

ES – Eiropas Savienība

ĪADT – Īpaši aizsargājama dabas teritorija

IVN – ietekmes uz vidi novērtējums

NAP - Nacionālais attīstības plāns

NATURA 2000 – Eiropas nozīmes aizsargājama dabas teritorija (NATURA 2000)

LR – Latvijas Republika

LVĢMC – VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”

RVP – reģionālā vides pārvalde

SIVN – ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums

UNESCO – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

Talsu novada attīstības programma 2014. – 2020.g. 1.redakcija - Programma

Vides pārskats – ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma ietvaros sagatavots dokuments, kurā aprakstīta, novērtēta plānošanas dokumenta, tā iespējamo alternatīvu īstenošanas ietekme uz vidi un aprakstīti pasākumi negatīvās ietekmes mazināšanai

VPVB – Vides pārraudzības valsts birojs

VVD – Vides valsts dienests

Ievads

Šis vides pārskata projekts ir sagatavots Talsu novada attīstības programmai 2014. – 2020. gadam 1. redakcijai (turpmāk – Programma), kura izstrādāta Talsu novada administratīvajai teritorijai. Stratēģijas ir pirmais novada kopējais attīstības plānošanas dokuments. Pašlaik novadā ietilpstošajām pilsētām un pagastiem ir izstrādātas atsevišķas attīstības programmas (Talsu pilsētas integrētās attīstības programma 2008-2014.gadam, 2007.gadā izstrādātā Sabīles pilsētas attīstības programma, Stendes pilsētas attīstības programma 2004.-2016., u.c.) un teritoriju plānojumi. Līdzšinējie attīstības plānošanas dokumenti ir izvērtēti un integrēti jaunajā novada programmā. Attīstības programmas dokuments sastāv no trim daļām: pašreizējās situācijas raksturojums, stratēģiskā daļa, pārskats par programmas izstrādi un sabiedrības līdzdalību

Stratēģiskā daļā iekļauta Talsu novada attīstības ilgtermiņa vīzija 2030.gadam, ilgtermiņa mērķis un vidēja termiņa prioritātes un stratēģiskie mērķi posmam 2014.-2020.gadiem, uzdevumi, kas sasniedzami konkrētās prioritātes ietvaros, nosakot rīcības virzienus, pasākumu kopumus un rīcību to ieviešanai, kā arī investīciju plāns 3 gadiem, kurš ietver konkrētus projektus.

Vides pārskata projekts ir izstrādāts ietekmes uz vidi stratēģiskā novērtējuma ietvaros. To saskaņā ar likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” sagatavoja SIA “Grupa93”. Vides pārskata projektā ir iekļauta informācija un veikta pieejamās informācijas analīze atbilstoši prasībām un detalizācijas līmenim, ko nosaka vides aizsardzības jomas normatīvie akti un Vides pārraudzības valsts biroja ieteikumi, analizēti ar plānošanas dokumenta ieviešanu saistītie vides aspekti, apskatīti starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi, izvērtētas Programmā iekļauto rīcību būtiskās ietekmes uz vidi, kā arī sniegti ieteikumi, lai novērstu vai samazinātu iespējamās negatīvās ietekmes, iespējamās būtiskās pārrobežu ietekmes novērtējums. Pārskats ietver arī pasākumus plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa nodrošināšanai un kopsavilkumu.

1. Attīstības programmas galvenie mērķi, īss saturs izklāsts un saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

1.1. Programmas galvenie mērķi un kopsavilkums

Šis ir pirmais kopējais attīstības plānošanas dokuments Talsu novadam. Programma definē pašvaldības politiku periodā līdz 2020.gadam un ir sadarbības platforma Talsu novada uzņēmumiem, nevalstiskajām organizācijām, valsts iestādēm, pašvaldībai.

Attīstības programmas dokuments sastāv no trim daļām:

- Pašreizējās situācijas raksturojums;
- Stratēģiskā daļa;
- Pārskats par programmas izstrādi un sabiedrības līdzdalību

Pašreizējās situācijas raksturojums satur Talsu novada resursu apkopojumu, to perspektīvās izmantošanas iespēju analīzi, vajadzības. Katrai jomai sniegts stipro, vājo pušu, iespēju un draudu analīze un secinājumi par nepieciešamajām turpmākajām rīcībām.

Stratēģiskajā daļā iekļauta Talsu novada attīstības ilgtermiņa vīzija 2030.gadam, definēts vispārīgais ilgtermiņa mērķis un vidēja termiņa prioritātes un stratēģiskie mērķi posmam 2014.-2020.gadiem. Stratēģiskā daļa noslēdzas ar uzdevumiem, kas sasniedzami konkrētās prioritātes ietvaros. Šī sējuma sastāvā ir arī Rīcību plāns, kur definēti pasākumi, par to ieviešanu atbildīgā pašvaldības struktūra, indikatīvs laika un finanšu plāns. Tam pievienots investīciju plāns ar konkrētiem projektiem 3 gadu griezumā, kas katru gadu atjaunojams, atspoguļojot projektu ieviešanas gaitu.

Pārskatā iekļauta informācija par Programmas izstrādes procesu – iesaistītās puses, darba grupas, sabiedrības informēšanas un līdzdalības pasākumi, Programmas 1.redakcijas publiskās apspriešanas gaita un rezultāti, institūciju viedokļi.

Talsu novadā iedzīvotāju skaits¹ samazinās un vēl turpmākajos desmit gados būs jūtama negatīvo demogrāfisko procesu ietekme, fiziskā infrastruktūra nolietojas un mājsaimniecības, pašvaldība un uzņēmumi darbojas ierobežotu līdzekļu apstākļos. Talsu novadam jāatbild uz izaicinājumiem, kas saistīti ar pakalpojumu teritoriālo pieejamību, dzīves līmeni mazajās apdzīvotajās vietās, pašvaldības pārvaldības modeli un pakalpojumu izmaksu racionalizēšanu ilgtermiņā.

Tādēļ Programmā laika periodam līdz 2020.gadam izvirzīts "izdzīvošanas" mērķis - novada dabas, cilvēku un tehnoloģiskos resursu saglabāšana un ekonomiskās izaugsmes stimulēšana, saprotot, ka nākotnē pieaugs informācijas un mobilitātes loma, nepieciešamība pēc jaunām zināšanām un prasmēm un konkurētspējīga piedāvājuma.

Programmā izvirzīta vīzija "Talsu novads – saimniecisks un zaļš Ziemeļkurzemes novads ar reģiona nozīmes centru Talsiem, patīkamu dzīves un darba vidi mazpilsētās un pagastu ciemos, novads, kurā katram ciemam ir sava dabas un kultūras pievilcība. Svītrkods – programmas moto."

Novada attīstības ilgtermiņa vispārīgais mērķis 2030.gadam ir Talsu novada ilgtspējīga izaugsme, stipra vietējā ekonomika, patīkama dzīves un darba vide un moderna pašvaldība.

Novada ilgtermiņa stratēģiskie mērķi 2030.gadam vērsti uz iedzīvotājiem un darba vietu un ienākumu nodrošināšanu un palielināšanu un ir šādi: "Veicināt Talsu novada ilgtspējīgu izaugsmi, stiprinot vietējo ekonomiku un pārvaldību, lai veidotu patīkamu dzīves un darba vidi un nodotu dabas un kultūras mantojumu nākamām paaudzēm".

Vidēja termiņa stratēģiskais mērķis ir: "koncentrēts politisku uzstādījumu kopums vēlamajām situācijas pārmaiņām noteiktā laika periodā, kas ir vērsts uz teritorijas attīstības vīzijas sasniegšanu, un kas kalpo par pamatu prioritāšu noteikšanai un turpmāk veicamo darbību identificēšanai". Vidēja termiņa prioritātes un stratēģiskie mērķi 2014. – 2020. gadam Programmā ir definēti šādi:

---

¹ Talsu novadā dzīvo 34264 iedzīvotāji, novada platība ir 1763 km². Pēc teritorijas Talsu novads ir piektais lielākais Latvijā, pēc iedzīvotāju skaita – Talsu pašvaldība ir otra lielākā starp novadiem vai deviņā lielākā pašvaldība, ņemot vērā republikas pilsētas. Talsu pilsēta ir reģiona mēroga centrs. Talsu novadā ietilpst 4 pilsētas – Talsi, Stende, Valdemārpils un Sabile un 14 pagasti.

Prioritāte Nr.1 – IEDZĪVOTĀJI	Stratēģiskais mērķis Nr.1 Patīkama dzīves un darba vide
Prioritāte Nr.2– UNIKALITĀTE	Stratēģiskais mērķis Nr.2. Talsu pilsētas izcilība un Talsu novada „svītrkods”
Prioritāte Nr.3 – ZAĻAIS KAPITĀLS	Stratēģiskais mērķis Nr.3 Dabas resursos balstīta ekonomika
Prioritāte Nr.4 – PĀRVALDĪBA	Stratēģiskais mērķis Nr.4 Stipra un enerģiska pārvaldība

Vidēja termiņa stratēģisko mērķu sasniegšanai no 2014. līdz 2020.gadam ir izstrādāti rīcības virzieni un pasākumu kopumi:

Stratēģiskā mērķa “Patīkama dzīves un darba vide” sasniegšanai noteikti 10 rīcības virzieni. Tie ir saistīti ar novada pakalpojumu un infrastruktūras attīstību. Ar ietekmi uz vidi saistīti šādi rīcības virzieni: “Mobilitāte” (pasākumu kopumi “Talsu mobilitātes centrs”, “Ilgtspējīga satiksmes infrastruktūra”), “Mājoklis”(pasākumu kopums “Jaunas dzīvojamās apbūves teritorijas”), “Ūdensapgāde un notekūdeņu savākšana un attīrīšana” (pasākumu kopumi “Ūdenssaimniecības projektu ieviešana”, “Alternatīvās ūdensapgādes risinājumi ciemos ar iedzīvotāju skaitu līdz 500”), “Siltumapgāde”(pasākumu kopumi “Talsu pilsētas siltumapgādes sistēmas rekonstrukcija”, “Alternatīvās siltumapgādes risinājumi ciemos ar iedzīvotāju skaitu līdz 500”), “Zaļā infrastruktūra un vide” (pasākumu kopumi “Tūrisms”, “Publiskā ārtelpa”, “Dzīvojamā vide”, “Mobilitāte”, “Videi draudzīga uzņēmējdarbība”), “Atkritumu saimniecība” (pasākumu kopumi “Atkritumu vākšanas sistēmas pilnveide”, “Poligons Janvāri”, “Iedzīvotāju informēšana”).

Stratēģiskajam mērķim “Talsu pilsētas izcilība un Talsu novada “svītrkods” noteikti šādi rīcības virzieni: “Talsi – Ziemeļkurzemes pakalpojumu un ekonomiskās izaugsmes centrs”, “Notikumu pilsēta un novads”, “Novada “svītrkods””. Tajos ietverti pasākumu kopumi, kuri ir saistīti ar Talsu gan kā novada, gan kā Ziemeļkurzemes centra attīstību (pakalpojumi, internāta (viesnīcas) būvniecība, sporta kompleksa, t.sk. peldbaseina rekonstrukcija, Talsu slimnīcas ēkas būvniecība u.c.), dažādu novada pasākumu, kuri piesaista apmeklētājus no Kurzemes, Latvijas un ārzemēm, attīstība, novadā ražoto preču popularizēšanas pasākumi, pasākumi, kuru pamatideja ir attīstīt katras novada vietas unikālo materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu un dabas vērtības.

Stratēģiskais mērķis “Dabas resursos balstīta ekonomika” ietver ar vides aspektiem saistītus pasākumu kopumus “Uzņēmējdarbībai piemērotas teritorijas un telpas”, “Uzņēmējdarbības infrastruktūras nodrošinājums”.

Stratēģiskā mērķa “Stipra un enerģiska pašvaldība” sasniegšanai plānoti rīcību virzieni “Iedzīvotājiem tuva pašvaldība”, “Moderna pašvaldība”, “Pašvaldību sadarbība” un rīcības virziens 2012. – 2013. gadam “Vienots pārvaldes modelis pēc pašvaldību apvienošanās novadā”, kas pārsvarā ir balstīti uz administratīviem pasākumu kopumiem un tieši nav saistīti ar iespējamu ietekmi uz vidi.

Programmas nobeigumā ir minēti novada attīstības stratēģiskie projekti un investīciju plāna projekti. Stratēģiskie projekti ir: Talsu mobilitātes centrs, internāta (viesnīcas) būvniecība Talsos, Talsu sporta komplekss (pie 2. vidusskolas), jaunas slimnīcas ēkas būvniecība, Talsu pilsētas centralizētās siltumapgādes sistēmas rekonstrukcija, t.sk. jauns katlu mājas izbūve Talsos, Laidzes profesionālās skolas kopmītņu (internāta) rekonstrukcija un vienota novada datu pārraides sistēma. Investīciju projekti ir: Laidzes profesionālās skolas kopmītņu rekonstrukcija, sanitārās prasības un apsardze – skolām un bērnudārziem, izglītības iestāžu energoefektivitātes pasākumi, izglītības iestāžu informatizācijas projekti, Talsu skolas stadiona rekonstrukcija.

1.2. Saistība ar citiem plānošanas dokumentiem

Ievērojamu daļu attīstības programmā apskatīto aspektu nosaka augstāka līmeņa plānošanas dokumenti – nacionālie un reģiona plānošanas dokumenti, kā arī starptautiskie plānošanas dokumenti.

Programma ir izstrādāta balstoties uz LR likumu „Par pašvaldībām” un LR „Attīstības plānošanas sistēmas likumu”.

Programmas izstrādē ir ņemts vērā nākamais programmēšanas periods no 2014. gada, kas prasa pārskatīt līdzšinējos un definēt jaunus reģiona stratēģiskos attīstības virzienus, izvērtējot iepriekšējos periodos sasniegto. Stratēģijai ir tieša saistība ar valstī izstrādātajiem jaunajiem plānošanas dokumentiem, kas sagatavo pamatu attīstības finansēšanai pēc 2014. gada, - Latvijas ilgtermiņa attīstības stratēģija (LIAS), Latvijas attīstības stratēģiskais plāns (LSAP) 2010-2013.g., plānotais jaunais Nacionālais attīstības plāns (NAP) 2014-2020.g. un iezīmē galvenos valsts attīstības virzienus tuvākajā vidējā un tālākā perspektīvā.

Programmas izstrāde ir saistīta arī ar šādiem vietēja, reģionāla un nacionāla līmeņa plānošanas dokumentiem: Vides politikas pamatnostādnes 2009. – 2015. gadam, Kurzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojumu 2006. – 2026. gadam, spēkā esošajiem Talsu novadā ietilpstošo teritoriālo daļu attīstības plānošanas dokumentiem (Talsu pilsētas integrētās attīstības programma 2008-2014.gadam, 2007.gadā izstrādātā Sabiles pilsētas attīstības programma, Stendes pilsētas attīstības programma 2004.-2016., u.c.) un teritoriju plānojumiem, kā arī Eiropas 6. vides aizsardzības rīcības programma “Vide 2010: mūsu nākotne, mūsu izvēle” nosaka prioritārās vides jomas, kas ir klimata izmaiņas, dabas un bioloģiskā daudzveidība, vides, veselības un dzīves kvalitāte, dabas resursi un atkritumi.

Šajā nodaļā minētajos plānošanas dokumentos iekļautie vides aizsardzības mērķi un saikne ar Talsu novadu apskatīta šī pārskata 5. nodaļā.

2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra

Talsu novada attīstības programmas stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (SIVN) ir process, kura mērķis ir uzlabot šo novada politikas plānošanas dokumentu kvalitāti, sagatavojot vides pārskatu, vērtējot to iespējamās būtiskās ietekmes uz vidi un jau plānošanas procesā novērst vai mazināt to īstenošanas iespējamās negatīvās ietekmes uz apkārtējo vidi un tās kvalitāti, kā arī informēt un iesaistīt sabiedrību plānošanas procesā.

Vides pārskats ir sagatavots atbilstoši Ministru Kabineta 23.03.2004. noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” un likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (30.05.2001., ar grozījumiem līdz 10.11.2009.) nosacījumiem. Šie normatīvie akti nosaka, to, ka stratēģisko novērtējumu veic plānošanas dokumentiem, kuru īstenošana var būtiski ietekmēt cilvēku veselību un vidi, tai skaitā reģionāla līmeņa plānošanas dokumentiem, un arī tiem, kuri saistīti ar Eiropas Savienības līdzfinansējuma izmantošanu, ja plānošanas dokumentus izstrādā vai pieņem pašvaldības institūcijas.

2.1. Vides pārskata mērķi, galvenie pamatprincipi un metodes

Vides pārskata mērķis ir novērtēt esošo vides situāciju atbilstoši plānošanas dokumentu saturam un detalizācijas pakāpei, noteikt būtiskās iespējamās ietekmes uz vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, informēt sabiedrību par plānošanas dokumentiem un ar to ieviešanu saistītajām iespējamām būtiskajām ietekmēm uz vides kvalitāti Talsu novadā, kā arī sniegt rekomendācijas būtisku vides ietekmju mazināšanā un nepieciešamības gadījumā piedāvāt kompensēšanas pasākumus.

Vides pārskata sagatavošana ir balstīta uz plānošanas dokumentu atbilstības vērtējumu vides un dabas aizsardzības, kā arī ilgtspējīgas attīstības principiem, mērķu, uzdevumu un prioritāro rīcību iespējamo būtisko ietekmju vērtējumu. Galvenie principi SIVN veikšanā un Vides pārskata sagatavošanā ir vides aspektu integrācija attīstības plānošanas dokumentos, piesardzība lēmumu pieņemšanā un procesa pārskatāmība.

Vides pārskata sagatavošanā izmantotas šādas metodes:

- esošās situācijas analīze (saistībā ar plānošanas dokumentu saturu pieejamo vides datu analīze). Balstoties uz šajā etapā iegūto informāciju, tiek sagatavota vides pārskata sadaļa par iespējamām izmaiņām un būtiskiem vides aspektiem situācijā, ja plānošanas dokuments netiek īstenots jeb t.s. nulles scenārijs.
- konsultēšanās ar vides institūcijām;
- plānotās situācijas (mērķu, uzdevumu un prioritāro programmu) analīze, izvērtējot iespējamo ietekmi uz vidi
- plānoto izmaiņu realizācijas ietekmes veida un būtiskuma novērtējums
- sabiedrības viedokļa noskaidrošana un iestrāde vides pārskatā.

2.2. Vides pārskata sagatavošanas procedūra un iesaistītās institūcijas

Sagatavojot šo vides pārskata projektu atbilstoši Ministru Kabineta 23.03.2004. noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” 7.1 un 9. punkta prasībām ir notikusi konsultēšanās ar Vides pārraudzības valsts biroju par vides pārskata saturu un detalizācijas līmeni, par institūcijām un organizācijām, kurām nosūtīt plānošanas dokumentu un vides pārskata projektus, lai saņemtu komentārus un priekšlikumus, par iespējamo plānošanas dokumentu pārrobežu ietekmi un vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas sanāksmes nepieciešamību.

Vides pārraudzības valsts birojs 2011. gada 12. aprīļa vēstulē Nr.7-01/469 ir norādījis, ka Vides pārskatā ir jāiekļauj tikai tāda informācija, kas ir nepieciešama attiecīgajā plānošanas stadijā, kā arī tāda informācija, kas iegūta iepriekšējās plānošanas stadijās. Birojs ir noteicis, ka komentāru un priekšlikumu saņemšanai plānošanas dokumentu un vides pārskata projekti ir jānosūta Vides valsts dienesta Ventspils reģionālajai vides pārvaldei, Dabas aizsardzības pārvaldei, Veselības institūcijas atbilstošajai struktūrvienībai un Kurzemes plānošanas reģiona administrācijai, kā arī to, ka izstrādātajam ir jānodrošina Vides pārskata sabiedriskā apspriešana un sabiedriskās apspriešanas sanāksmes organizēšana, vērstot uzmanību uz to, ka paziņojums par sabiedrisko apspriešanu ir jānosūta Birojam ievietošanai mājas lapā.

Konsultācijas ar valsts institūcijām un pašvaldības struktūrvienībām turpināsies programmas un šī pārskata sabiedriskās apspriešanas laikā.

2.3. Sabiedrības līdzdalība

Programmas un vides pārskata izstrādē sabiedrības, sabiedrisko organizāciju un institūciju līdzdalība tiek nodrošināta vairākos SIVN etapos:

- Analizējot esošo vides stāvokli un veicot tā novērtējumu par būtiskiem vides aspektiem saistībā ar attīstības programmas izstrādi;
- Organizējot programmas vides pārskata projekta sabiedriskās apspriešanas procesu, tai skaitā sabiedriskās apspriešanas sanākumi;
- Iestrādājot sabiedrības pārstāvju komentārus Vides pārskata gala redakcijā – ņemot vērā saņemtos komentārus un priekšlikumus par vides pārskata projektu un attīstības programmas projektu (tiks veikts pēc sabiedriskās apspriešanas).

Talsu novada attīstības programmas 2014. – 2020. gadam 1. redakcijas SIVN vides pārskata projekta sabiedriskā apspriešana notiek no 2011.gada 25.jūlija līdz 02.septembrim. Vienlaikus ar vides pārskata projektu notiek arī Talsu novada attīstības programmas 2014. – 2020. gadam 1. redakcijas publiskā apspriešana, kura ir sākusies 2011. gada 18. jūlijā un turpināsies arī līdz 02. septembrim (Talsu novada domes 2011.gada 14.jūlija lēmumu Nr. 525).

Paziņojums par programmas 1. redakcijas un SIVN vides pārskata sabiedriskās apspriešanas uzsākšanu ir ievietots vietējā laikrakstā „Talsu vēstis”, Talsu novada mājas lapā <http://www.talsi.lv> Kurzemes plānošanas reģiona mājas lapā <http://www.kurzemesregions.lv>, Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapā <http://www.vpvb.gov.lv> un SIA “Grupa93” mājas lapā www.grupa93.lv/talsi, kā arī izvietots VVD Ventspils reģionālās vides pārvaldē.

Ar vides pārskata projektu sabiedriskās apspriešanas laikā var iepazīties:

- <http://www.talsi.lv> sadaļā attīstības plānošanas dokumenti,
- <http://www.grupa93.lv/talsi> sadaļā „1.redakcija”;
- Talsu novada domes Attīstības plānošanas nodaļā (203.kab., I .korpuss, Kareivju ielā 7, Talsos)

Talsu novada attīstības programmas 2014.-2020.gadam 1.redakcijas un vides pārskata projekta publiskās apspriešanas sanāksme notiks 2011.gada 5.augustā Talsu novada pašvaldības Lielajā zālē , Kareivju ielā 7, Talsos, Talsu novadā plkst. 17.30.²

Priekšlikumus par vides pārskata projektu var iesniegt no 2011.gada 25.jūlija līdz 2.septembrim vides pārskata izstrādātājam SIA „Grupa 93” vides speciālistei Maritai Nikmanei (K.Barona iela 3-4, Rīga) vai marita@grupa93.lv vai Talsu novada domes Attīstības plānošanas nodaļas projektu vadīšanas speciālistei Dacei Dūzelei (203.kab., I .korpuss, Kareivju ielā 7, Talsos) vai elektroniski dace.duzele@talsi.lv.

---

² Talsu novada attīstības programmas 2014. – 2020.g 1. redakcijas materiāli publiskās apspriešanas laikā ir pieejami novada pilsētās un pagastu centros, publiskās apspriešanas sanāksmes notiek vēl 15 citās vietās novada pilsētās un pagastu centros.

3. Esošā vides stāvokļa analīze

Esošā vides stāvokļa analīzē ir sniegta informācija par dabas resursiem un izmantošanu, kā arī sniegta novada vides stāvokļa raksturojums. Nodaļā apskatītas ar vides stāvokli, dabas resursu izmantošanu un antropogēnajām slodzēm saistītās tēmas, kuras ir saistītas ar Programmas tematiku un jāņem vērā to ieviešot.

3.1. Dabas apstākļi un resursi

3.1.1. Klimats

Novada klimatu nosaka tā ģeogrāfiskais novietojums Baltijas jūras austrumu krastā mērenās joslas platuma grādos un relatīvi līdzenā zemes virsma. Valdošās ir mēreno platuma grādu jūras gaisa masas (pārsvārā – no Atlantijas okeāna, retāk – kontinentālās). Līdz ar to teritorijā ir labi izteiktas jūras klimata pazīmes.

Ziemeļkurzemes raksturīgo klimatisko apstākļu fonu nosaka mēreni vēss un mēreni mitrs klimats. Janvāra vidējā temperatūra ir -3 °C, jūlija vidējā temperatūra +16,5 °C. Bezsala perioda ilgums ir dažāds, un to ietekmē jūras tuvums. Vidēji novada teritorijā tas ir 130 dienas. Saules spīdēšanas ilgums ir vidēji 1800 stundas, kas ir tuvs vidējam rādītājam Latvijā. Gada vidējais nokrišņu daudzums ir 600 – 700 mm, kas ir mazāk nekā vidējais daudzums Latvijā, novada teritorijā parasti ir maiga ziema ar nenoturīgu sniega segu. Valdošo vēju virziens jūlijā ir rietumu un dienvidrietumu, bet janvārī dienvidu, dienvidrietumu un dienvidaustrumu.

Viens no dabas apstākļu ziņā daudzveidīgākajiem apvidiem ir dabas parks „Talsu pauguraine”. Floras daudzveidības saglabāšanā liela nozīme ir dabas parkam „Abavas senleja”.

3.1.2. Reljefs

Talsu novada teritorijā pārsvārā ir līdzenumi un viļņotie līdzenumi, bet izteikts paugurainais reljefs vērojams Talsu pilsētas apkārtnē, kā arī mazāk izteiktas pauguraines - apvidū starp Nogali un Valdemārpili, kā arī starp Ķurbi un Pūņām.

Talsu novada Z un ZA daļas reljefu veido Piejūras zemienes daļa, vidusdaļā – Ziemeļkurzemes (Ziemeļkursas) augstiene. Tas nosaka lielu floras un faunas daudzveidību.

Talsu paugurainē visinteresantākā, augstāk paceltā (no 100 līdz 174 metriem virs jūras līmeņa) un saposmotā daļa ir tā saucamais Aklaisciema masīvs, kas ir vecākā sauszemes daļa novada robežās, sākusi veidoties vairāk kā pirms 15 tūkst. gadiem, kad šajā vietā sāka kust atmirušā ledus masīvs. Savukārt jaunākā sauszemes daļa ir tuvāk jūras piekrastei, kur vērojami Baltijas jūras senāko attīstības stadiju krasta veidojumi.

Novada virsmas augstākais punkts ir Kamparkalns Ziemeļkurzemes augstienē. Kamparkalns atrodas Vanemas pauguraines ziemeļu malā, Aklaisciema masīvā. Tā ir augstākā virsotne (173,8 m virs jūras līmeņa) Ziemeļkurzemes augstienē. Kamparkalns ir vaļņveidīgs iegarenas formas paugurs ar lēzenāku ziemeļrietumu nogāzi un stāvu dienvidaustrumu un ziemeļaustrumu nogāzi, garums – 750 m, platums – līdz 200 m, relatīvais augstums – 32,3 m. Kamparkalnu veido smilts, grants, oļi. Kalns veidojies zemledus apstākļos, ledājam izspiežot un sakrokojot senākus ledāja kušanas ūdeņu nogulumus. Apaudzis ar platlapju (liepu, ozolu, lazdu) un priežu mežu.

3.1.3. Ainavas un kultūrvēsturiskais mantojums

Talsu novadā var izšķirt piejūras, pauguraines, ielejas un aktīvas ekonomiskās darbības ainavu šosejas apkārtnē. Talsu novada ainavu daudzveidība nosaka gan dažādas saimnieciskās darbības iespējas, gan ierobežojumus. Ainaviskā pievilcība veido pievilcīgu dzīves vidi vietējiem iedzīvotājiem, kā arī ir tūrisma attīstības resurss.

Piejūras ainava raksturīga Vandzenes, Lubes un piekrastei tuvāk esošajos pagastos. Tā raksturīga ar piejūras līdzenumu un lieliem mežu masīviem, retāku apdzīvotību, nabadzīgākām augsnēm, pasīvu ekonomisko dzīvi. Saimnieciskās aktivitātes saistās ar:

- tūrisma attīstību piekrastē sadarbībā ar pašvaldībām – Mērsragu, Roju un Enguri,
- videi draudzīgu saimniekošanu dabas parkā „Engures ezers”, Baltijas jūras un Rīgas līča ierobežotās saimnieciskās darbības joslā (LVM skaidrot?)
- meža apsaimniekošanu.

Pauguraines ainava raksturīga lielākajā daļā Talsu novada, izteikti – teritorijas vidusdaļā. Novada simboli ir Talsu pilsēta ar 9 pakalniem un pilsētai blakus esošais dabas parks „Talsu pauguraine”. Tai raksturīgi mozaīkveida mežu un lauku mija ar mini ezeriņiem pazeminājumos. Pauguraine nosaka pamata nodarbošanos Talsu novadā – grants un

smilts derīgo izrakteņu ieguvī, meža izstrādi, lauku saimniekošanu, tūrismu, kā arī ekskluzīvu vietu dzīvošanai (kā pierādījums tam jaunā apbūve Zvirgzdos un Paugurciemā).

Abavas **ielejas ainava** Sabiles pilsētā un Abavas pagastā, raksturīga ar izteiktu reljefu, gleznainiem skatiem un plaši zināmiem tūrisma objektiem – Pedvāli, Sabiles vīna kalnu. Ielejas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas – dabas parka statuss noteiks labai draudzīgas, maza mēroga ekonomiskās aktivitātes arī turpmāk.

Rīga-Ventspils **pieceļa ainava**, līdz 7-8 km ceļa abās pusēs, izceļas ar saimniecisko rosību, ekonomisko darbību daudzveidību un blīvāku apdzīvojumu. Šeit strādā lielākā daļa lielāko Talsu novada uzņēmumu, atrodas Talsu pilsēta, Stende, Jaunpagasts. Šeit, saistībā ar braucieniem uz Ventspili, uz Rīgu, ir intensīvāka autotransporta kustība, dzelzceļš.

Nozīmīgi Talsu novada ainavas elementi ir dažādi **kultūrvēstures mantojuma objekti** – Talsu novadu pazīst ar dabas parku „Abavas senleja” Abavas pagastā, kur ir izteiktas upes ielejas, pļavu un nogāžu ainavas, kurās aug vairāk kā 50 aizsargājamo augu sugas, tas nereti tiek dēvēts arī par Kurzemes Šveici. Ielejas platums mainās no 2,5km līdz 0,7 km. Tās dziļums vietām sasniedz 58m. Senlejas nogāzes saposmo gravas un pieteku ielejas. Krastos ir devona dolomītu un smilšakmens atsegumi un alas, piemēram, Abavas Velnala, Māras kambari. Abava ar savu 129 km tecējumu ir septītā garākā upe Latvijā un senos laikos uzskatīta par svētupi, slavēta ar savu Abavas rumbu – 35 metrus plato un 0,5 metrus augsto vairākpakāpju ūdenskritumu. Tūristi iecienījuši Māras kambarus – 2,5 km garo pastaigu taku Abavas senlejas labajā krastā.

Dabas parks „Talsu pauguraine” ir ainaviski izcila Ziemeļkurzemes augstienes daļa, īpaši piemērota velotūristiem un kājāmgājējiem.

Sabiles Vīnakalns ir Sabiles pilsētas simbols, kas ir unikāls ar to, ka ierakstīts Ginesa rekordu grāmatā kā vistālāk uz ziemeļiem esošais vīna dārzs, kur brīvā dabā audzē vīnogas.

Nurmuižas pils Laucienes pagastā, Spāres muiža Ģibuļu pagastā, Talsu mācītājmuiža Laidzes pagastā, Tiņģeres muiža Īves pagastā, Pedvāles Brīvdabas mākslas muzejs Sabiles novadā, Pūņu pamatskolas muzejs Valdgales pagastā, Iģenes luterāņu baznīca Vandzenes pagastā, Strazdes luterāņu baznīca Strazdes pagastā, Mušiņu velna laiva Lubes pagastā, Ārlavas muiža Ārlavas pagastā, putnu vērošanas tornis Kūļciema pagastā, Balgales luterāņu baznīca Balgales pagastā, Kamparkalns Lībagu pagastā, Čiukstiņu kalns Virbu pagastā – katrā novada pagastā ir vairākas ievērojamas vietas.

Kopumā Talsu novadā atrodas 146 valsts nozīmes kultūras pieminekļi (56 – arhitektūras, 47 – mākslas, 40 – arheoloģijas un 3 – pilsētībūvniecības: Sabiles, Talsu un Valdemārpils vecpilsētas). No visiem kultūras pieminekļiem 10 atrodas Talsu pilsētā – Talsu pilsētas vēsturiskais centrs, Talsu senkapī, Talsu viduslaiku pils, Talsu pilskalns ar senpilsētu, Vilkmuižas ezera senkapī, dzīvojamā ēka Baznīcas laukumā 1, Talsu luterāņu baznīca ar ērģelēm un epitāfiju E.Fišeram, Kupfera kapliča. Talsi tiek dēvēti par septiņu pakalnu pilsētu. Tie ir: Talsu pilskalns (uz kura atradās kuršu pils), Kēniņkalns (pie kura atrodas Koklētājs, Saules kalns (uz kura atrodas ūdenstornis), Tigūļu kalns (uz kura atrodas muzejs), Baznīckalns (uz kura atrodas luterāņu baznīca), Dzirnalkalns (uz kura kādreiz atradās dzirnavas un Livonijas ordeņa mūra pils), Leču kalns (uz kura atrodas piemineklis 1905. gada upuriem), Krievragkalns (uz kura atrodas viesnīca Talsi) un Vilkmuižas kalns.

3.1.4. Ģeoloģiskais raksturojums

Talsu novada teritorijas ģeoloģiskais griezum sastāv no kristāliskā pamatklintāja un platformsegas. Kristālisko pamatklintāju veido prekembrija (arhaja un proterozoja) vecuma ieži: stipri deformēti granīti, gneisi, gabro un kristāliskie slāņekļi. Nogulumiežu sega sastāv no 1250 m – 1750 m biezas dažāda vecuma platformsegas nogulumiežu slāņkopas, kuru galvenokārt veido kembrija, ordovika, silūra un devona vecuma ieži. Platformsegas kopējais biežums palielinās virzienā no ziemeļaustrumiem uz dienvidrietumiem.

Novada lielākajā daļā ir erodētā podzolaugsne (reljefa pacēlumos), velēnu glejaugsne un podzolaugsne. Reljefa zemākajās vietās sastopama velēnu karbonātaugsne un brūnaugsne.

3.1.5. Derīgie izrakteņi un resursi

Talsu novads ir bagāts ar smilts un smilts- grants resursiem. Novadā ir sastopami arī kūdras, sapropeļa saldūdens kaļķu, kā arī dolomīta un māla resursi.

Smilts un grants atradnes un prognozēto krājumu laukumi atrodas, galvenokārt, novada centrālajā un austrumu daļā. Tās saistītas ar kvartāra perioda fluvioglaciālajiem nogulumiem, kas veido paugurus, paugurainus masīvus un aizpilda ielejveida iegrauzumus vai sastopams starpmorēnu ieplaku veidā. Smilts un grants nogulumu granulometriskajā

sastāvā var izdalīt trīs galvenās frakcijas: smilts (mazāk par 5 mm), grants un oļi (5 – 70 mm) un lieli oļi un akmeņi (virs 70 mm). Laukakmeņu frakcija sastāv no kristāliskajiem un cietiem nogulumu iezīem. Lietderīgajam nogulumu slānim parasti raksturīgs nepastāvīgs biežums un mainīgs granulometriskais sastāvs, kas aprūtiņa atradņu novērtējumu un var samazināt to rūpniecisko nozīmi. Smilts un grants atradnes var izmantot šķīrotas grants un smilts sagatavošanā, ceļu būves darbos, betona izgatavošanai u.c.

Talsu novada teritorijā ir tikai viena izpētīta smilts atradne silikātizstrādājumiem – Rendas atradne. Tā atrodas novada dienvidrietumu daļā pie Kuldīgas novada robežas un saistīta ar eolajiem nogulumiem. Atralnē esošā smilts ir labi šķīrota laukšpata – kvarca smalkgraudaina smilts, kas veido atsevišķas kāpas vai kāpu grēdas. Šāda tipa smilts tiek izmantota silikātkiļģeļu 150. un 200. markas kiļģeļu ražošanai ar 10% ļoti smalkgraudainas smilts un gāzbetona piedevu. Eksploatācijas un hidroģeoloģiskie apstākļi ir labvēlīgi.

Kūdras krājumi galvenokārt izvietoti Kursas zemienē.

Novada dienvidrietumos atrodas neliela daļa no prognozēto dolomītu krājumu laukuma "Renda – dolomīts", ko veido pelēki plaisaini augšdevona Pļaviņu svītas dolomīti. Iespējamie dolomīta un dolomītmiltu resursi, kas izmantojami kā izejviela celtniecības materiālu ražošanai ir 1.92 milj. m³. Novada teritorijas rietumu daļā atrodas vairākas izpētītas un prognozēto krājumu māla atradnes, pēc izcelsmes tā saistītas ar limnoglaciālajiem kvartāra perioda nogulumiem.

Novada teritorijā nelielā daudzumā sastopami saldūdens kaļķieži, sapropelis. Talsu novadā sapropelis sastopams ezeru gultnēs un purvos zem kūdras slāņa, ja tie veidojušies aizaugot ezeram. Sapropelis kūdras atralnēs ir maz pētīts. Kaļķiežu atradnes veido ezeru un avotu nogulumus, kas pārsvarā ir irdeni un labi noder skābo augšņu ielabošanai. Ieguves apstākļi kopumā ir labvēlīgi, bet esošās atradnes netiek ekspluatētas.

Māla resursi novadā koncentrējas tā rietumu daļā. Apzināti ir māla krājumi Īves pagastā, māls sastopams arī Ģibuļu pagastā.

Talsu novada teritorijā konstatēta viena atradne ar urāna rūdas klātbūtni Valdgālē, tā atrodas Gaujas svītas smilšakmeņos 65 – 78 m dziļumā no zemes virsas. Tā izpētīta ar vairāku urbumu palīdzību.

No Talsu novada teritorijas VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” datu bāzē „Latvijas derīgo izrakteņu atradņu reģistrs” kopumā ir iekļautas 77 būvmateriālu un 323 kūdras atradnes. Daudzas no tām ir izstrādātas vai ieguve tajās ir pārtraukta. Tikai neliela daļa zemes dziļumu resursu tiek intensīvi izmantoti. Talsu novadā viena smilts-grants atradne - „Kurzeme”³ - ir valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradne. 2009. gadā novadā derīgie izrakteņi tiek iegūti tikai 4 būvmateriālu („Kurzeme”, „Mazsili”, „Vecāpas” un „Villas-1977.g.”) un 3 kūdras („Bēru purvs”, „Lielsalas purvs” un „Sarāju purvs”) atralnēs.

2009. gadā novada darbojošās atralnēs tika iegūti 65,71 tūkst. m³ smilts, 100,25 tūkst.m³ smilts-grants un 51,70 tūkst. m³ kūdras. Šie ieguves apjomi nav ar lielu īpatsvaru, salīdzinot ar visas Latvijas teritoriju, taču jāuzsver, ka novada turpmākās attīstības kontekstā ir svarīgi, ka novadā ir smilts, smilts-grants, kūdras, sapropeļa, kā arī dolomīta un pat māla krājumi („Prometejs”, „Dzintari”). Informācija par nozīmīgākajām derīgo izrakteņu atralnēm un to resursu krājumiem ir sniegta 1. pielikumā, plašāka informācija ir apkopota VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” datu bāzē „Latvijas derīgo izrakteņu atradņu reģistrs”.

3.1.6. Virszemes un pazemes ūdens resursi

Virszemes un pazemes ūdens resursu krājumi Talsu novadā ir pietiekami, lai nodrošinātu novadu ar nepieciešamajiem rekreācijas un dzeramā ūdens resursiem.

Atbilstoši Ūdens apsaimniekošanas likumā noteiktajam Talsu novads atrodas Ventas upes baseina apgabalā. Novada teritorijā atrodas deviņi upju un deviņi ezeru virszemes ūdensobjekti un to tiešie sateces baseini. Nelielu teritoriju Talsu novadā aizņem Imulas (V034), Pāces (V071) un Baltijas jūras sateces tiešais baseins posmā no Irbes līdz Rojai (V079). Novadā nav stipri pārveidotu ūdensobjektu.

Saskaņā ar LR Civillikumu, Talsu novadā ir šādi publiskie ūdeņi: Engures ezers (daļa Tukuma novadā, Mērsraga novadā) un Sasmakas ezers (Valdemārpils ezers, Ārlavas ezers), kā arī upes: Abava un Roja.

Talsu novada virszemes ūdeņos nav peldvietu, kuras būtu iekļautas 2008. gada 17. jūnija Ministru kabineta noteikumu Nr.454 „Peldvietu higiēnas prasības” iekšzemes peldvietu sarakstā šo noteikumu 2.pielikumā. Ventas upes baseina apgabala plānā kā peldūdeņi ir minēti ūdensobjekti (skat. arī 3.2.2. nodaļu) – Abava, Tirukšupe, Dziedrupe, Stende,

³ Atbilstoši 2005. gada 21.jūnija Ministru kabineta noteikumiem Nr.448 "Noteikumi par valsts nozīmes derīgo izrakteņu atralnēm un to izmantošanas kārtību, valsts nozīmes derīgo izrakteņu izmantošanas kārtību, kā arī zemes dziļumu izmantošanas atļauju vai licenču izsniegšanas konkursa vai izsoles kārtību"

Roja (V083), Baltijas jūras sateces upes (posmā Irbe – Roja), Rīgas jūras līča sateces upes (posmā Roja – Mērsraga kanāls), Raķupe, kā arī Usmas un Engures ezers. Kaut gan novadā pašlaik nav atbilstoši normatīvo aktu prasībām ierīkoti peldvieti, jāatzīmē, ka iepriekšminētās upes un ezeri, kā arī vēl citi – Sasmakas ezers, Laidzes ezers, Lubezers un citi ūdensobjekti pēc to ūdeņu kvalitātes izvērtēšanas ir nozīmīgs novada rekreācijas resurss.

Ezeri, kuros zvejas tiesības pieder valstij: Gulbju ezers, atrodas Ģibuļu pag., Laidzes ezers (izņemot platību ar zemes kadastra Nr.8837-12-0009), atrodas Laidzes pag., Lubezers, atrodas Ārlavas pag., Mordangas-Kāņu ezers, atrodas Ģibuļu pag., Plunču ezers, atrodas Ģibuļu pag., Spāres ezers, atrodas Ģibuļu pag.. Arī Rojas upē no Lubes dzirnavām līdz ietekai Rīgas jūras līcī zvejas tiesības pieder valstij.

Talsu novadā pazemes saldūdeņi ir galvenais dzeramā ūdens avots gan pilsētās, gan apdzīvotajās vietās laukos. Lielākā daļa šo resursu koncentrēta pirmskvartāra vecuma Arukilas – Amatas svītas ūdeņi nesošajos iežos. Neliela daļa sastopama arī kvartāra perioda iežos. VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra” datu bāzē „Latvijas derīgo izrakteņu kadastrs” no Talsu novada šajā reģistrā ir iekļautas divas saldūdeņu atradnes „Daģi” (Talsu pilsētā tiek izmantota pilsētas ūdensapgādē) un „Stende” (Stendē, nedarbojas), kā arī viena sālsūdens pazemes ūdeņu atradne - „Valdemārpils 1” (nedarbojas, sāļūdens zivju audzēšanai). Iepriekšminētajā reģistrā Talsu novada teritorijā ir reģistrēti 68 darbojošies ūdensapgādes urbumi, par 304 urbumu izmantošanu nav informācijas, 7 ir rezervē (2010. gada dati). Novada pazemes ūdeņu resursi ir pietiekami dzeramā ūdens apgādes vajadzībām. Ieviešot ūdenssaimniecības projektus novada apdzīvotajās vietās ir jāapzina visi ūdensapgādes urbumi un jāprecizē to turpmākā izmantošana.

Talsu rajonā individuālajai ūdens apgādei savrupmājās un arī nelielās apdzīvotās vietās lieto arī gruntsūdeņus. Šim nolūkam izmanto dažādu konstrukciju grodu akas, retāk urbumus līdz 20 m dziļumam vai adaptē filtrus, kā arī dabiskos avotus, kur tas iespējams.

Informācija par ūdens ņemšanu un izmantošanu kopā novada teritorijā no 2006. – 2010.g. apkopota 1. un 2. tabulā, šī pati informācija pilsētu un pagastu griezumā ir sniegta 2. pielikumā.

1. tabula Ūdens ieguves apjomi, avoti un ieguves vietu skaits Talsu novadā 2006. - 2010.g.

Avots: VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" datu bāze "Valsts statistiskais pārskats Nr.2-ūdens"

Gads	Ūdens ņemšana no dabīgiem avotiem, tūkst. m ³ /gadā					
	ņemts svaigais ūdens					Citi
	Kopā	Vietu skaits	t.sk. izmērīts	Virszemes	Pazemes	
2010.	2334.423	71	2333.026	66.945	2267.478	0.0
2009.	2304.056	70	2302.309	17.624	2286.432	0.0
2008.	2214.793	68	2212.111	224.826	1989.967	0.0
2007.	1249.340	42	1766.647	100.383	1148.957	517.3
2006.	1481.244	47	1852.663	65.723	1415.521	426.0

Visu Talsu novada dzeramā ūdens centralizētas ūdensapgādes vajadzībām ūdeņi iegūst no pazemes ūdeņiem. Tie vairāk nekā puse no kopējā iegūtā ūdens apjoma (2010. gadā – 57 %) tiek izmantoti komunālajām, bet galvenokārt pārējie – ražošanas vajadzībām (lietotāji novada ražošanas uzņēmumi).

SIA "Talsu ūdens", Sabiles, Stendes un pagastu komunālās saimniecības uzņēmumi ir nozīmīgākie ūdens izmantotāji.

Talsu pilsētas, Laidzes pagasta Zvirgzdu un Paugurciema ūdensapgādi nodrošina SIA "Talsu ūdens". Talsu pilsētas centralizēto ūdensapgādes sistēmā ūdens ieguve no pazemes ūdeņiem tiek veikta no 4 ūdensapgādes urbumiem, kuri izvietoti ūdensgūtnē Daģos un 2 ūdensapgādes urbumi Celtnieku ielā. Talsos ar centralizētu ūdensapgādi ir nodrošināti 85% iedzīvotāji, dažādas iestādes un nelieli rūpniecības uzņēmumi. Vidējais ūdens patēriņš diennaktī ir no 1800 - 2000 m³/dnn. Ūdens atbilst visām sanitārajām prasībām un ir uzskatāms par kvalitatīvu. Daļa ēku nav pieslēgtas centralizētai ūdensapgādes sistēmai un ūdeņi ņem no brīvkāriem. Ūdensvadu tīklu kopgarums ir 22 km.

2. tabula Ūdens izmantošana Talsu novadā 2006. - 2010.g.

Avots: VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" datu bāze "Valsts statistiskais pārskats Nr.2-ūdens"

Gads	Ūdens izmantošana, tūkst. m ³ /gadā				
	Kopā	tai skaitā		atgriezeniskās sistēmās	Ūdeņu zudumi
		ražošanas vajadzībām	komun., sadzīves vajadzībām		
2010.	2234.436	959.750	1274.686	2.150	83.945
2009.	2197.394	948.487	1248.907	2.337	110.078
2008.	2208.390	4.760	2203.630	1.100	185.680
2007.	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000
2006.	6640.220	1912.997	4727.223	5.587	379.703

3.2. Vides kvalitāte

3.2.1. Gaisa kvalitāte

Galvenie gaisa piesārņojuma avoti, kas rada izmešus atmosfēras gaisā ir autotransports un stacionārie objekti. Kaut gan novadā netiek veikti gaisa kvalitātes novērojumi, kuros tiktu iegūta informācija par gaisa kvalitāti, izvērtējot datus par auto transporta intensitāti un stacionāro avotu izmešiem var secināt, ka gaisa kvalitāte novadā kopumā ir laba.

Stacionāro avotu ietekme uz gaisa kvalitāti vērtējama kā zema. Izplatītākie stacionārie piesārņojuma avoti ir katlu mājas, kā arī degvielas uzpildes stacijas un naftas bāzes, atsevišķas ražotnes. No stacionārajiem avotiem nozīmīgākas ir novada pilsētu centralizētās siltumapgādes sistēmas katlu mājas. Kā kurināmo apdzīvoto vietu katlu mājās arvien vairāk izmanto malku vai šķeldu. Aizstājot sēru saturošo kurināmo (akmeņogles, mazutu un dīzeļdegvielu) ar koksni vai dabas gāzi, ir samazinājušies sēra dioksīda izmeši gaisā. Katlu māju izmešos galvenās piesārņojošas vielas ir oglekļa monoksīds, slāpekļa oksīdi un oglekļa dioksīds. Talsos dažu dzīvojamo māju apkurei kā kurināmo lieto akmeņogles, taču to īpatsvars kopējā kurināmā bilancē ir neliels. Katlu mājas un centralizētās siltumapgādes tīkli pārsvarā ir novecojuši, tajos ir lieli siltumenerģijas zudumi.

Autotransporta intensitāte novada ceļos kopumā ir zema. Autotransporta radīto emisijās piesārņojošas vielas ir slāpekļa oksīdi, putekļi un oglekļa monoksīds. Intensīvākā autotransporta plūsma novadā ir pa valsts galveno autoceļu A10/E22 Rīga – Ventpils. 2010.gadā vidējā diennakts satiksmes intensitāte uz tā bija 3814 automašīnas. Autoceļš A10/E22 ir uzskatāms par nozīmīgāko gaisa piesārņojuma mobilo avotu, taču, ievērojot gaisa piesārņotājielū izkliežu modelēšanas datus uz šī paša autoceļa Jūrmalas pilsētas teritorijā, kur transporta intensitāte ir lielāka, var secināt, ka novada teritorijā autotransports, t.sk. autoceļa A10/E22 apkārtnē nerada gaisa piesārņojuma pārsniegumus.

3.2.2. Virszemes ūdeņu kvalitāte

Latvijai un līdz ar to arī Talsu novadam ir saistošas Eiropas kopienas Ūdens struktūrdirektīvas (2000/60/EC) prasības, kas nosaka, ka līdz 2015.gada beigām visā Eiropā jānodrošina laba virszemes un pazemes ūdens kvalitāte. Latvijas teritorijas iedalījums upju baseinu apgabalos un vispārīgi ūdeņu kvalitātes mērķi ir noteikti Ūdens apsaimniekošanas likumā. Šo mērķu sasniegšanai jāveic pasākumi, lai vienlaicīgi izpildītu MK 27.05.2003. noteikumus Nr.31. „Noteikumi par upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāniem un pasākumu programmām”.

Lai sasniegtu labu ūdeņu stāvokli, nepieciešama ūdens resursu plānošanas jautājumu integrēšana attīstības plānošanā. Jāveido cieša praktiska sadarbība un informācijas apmaiņa sadarbība starp Upju baseinu pārvaldēm, plānošanas reģioniem, pašvaldībām un citām ieinteresētajām pusēm.

Talsu novada virszemes ūdensobjektu ekoloģiskā kvalitātes aktuālākais vērtējums ir veikts Ventas upes baseina apgabala apsaimniekošanas plāna izstrādes ietvaros. Informācija par šo vērtējumu, tāpat arī ūdens kvalitāti ietekmējošiem faktoriem un 2015. gadā sasniedzamo ūdensobjektu kvalitāti (vides kvalitātes mērķiem) ir apkopota 3. tabulā.

3. tabula. Talsu novada ūdensobjektu ekoloģiskās kvalitātes novērtējums, to ietekmējošie faktori un vides kvalitātes mērķi

Avots: Ventas upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2010.- 2015. gadam, 2009

Kods	Ūdensobjekta nosaukums	Ekoloģiskā kvalitāte, 2009.g	Kvalitāti ietekmējošie būtiskākie faktori	2015.gadā sasniedzamā ekoloģiskā kvalitāte
V032	Abava	Augsta	Punktveida piesārņojuma slodze	Augsta
V069	Stende	Laba	-	Laba
V072	Raķupe	Augsta	-	Augsta
V078	Tirukšupe	Laba	-	Laba
V082	Roja	Vidēja	Punktveida un izkliedētā piesārņojuma, kā arī morfoloģiskā slodze	Laba
V083	Roja	Laba	Būtiska morfoloģiskā slodze	Laba
V084	Rīgas jūras līcis (Roja - Mērsraga kanāls)	Vidēja	-	Laba
V087	Dursupe	Laba	-	Laba
V088	Dzedrupe	Vidēja		Laba
E020	Gulbju ezers	Laba	-	Laba
E021	Kleinis	Laba	-	Laba
E022	Mordangas-Kaņu ezers	Laba	-	Laba
E023	Usmas ezers	Laba	-	Laba
E024	Spāres ezers	Laba	-	Laba
E026	Lubezers	Vidēja	Punktveida piesārņojuma slodze	Laba
E027	Sasmakas ezers	Slikta	Punktveida un izkliedētā piesārņojuma slodze, tūrisma radītās slodze	Laba
E028	Laidzes ezers	Vidēja	Punktveida un izkliedētā piesārņojuma slodze, tūrisma radītās slodze, vēsturiskais piesārņojums	Laba
E029	Engures ezers	Laba	-	Laba

Talsu novada virszemes ūdeņu kvalitāte pārsvarā ir laba (10 ūdensobjektiem), divu ūdensobjektu – Abavas (V032) un Raķupes (V072) ekoloģiskā kvalitāte ir augsta. Dzedrupes, Rojas (V082), Rīgas jūras līča (Roja - Mērsraga kanāls, V084), Lubezera un Laidzes ezera ekoloģiskā kvalitāte ir vidēja, bet Sasmakas ezera – slikta. Būtiskākie ūdensobjektu ekoloģisko kvalitāti noteicošie faktori ir punktveida un izkliedētais piesārņojums. Punktveida piesārņojumu ir radījušas komunālās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, piesārņojošo vielu noplūde no piesārņotajām un potenciāli piesārņotajām vietām (skat. arī 3.2.6. nodaļu). Neskatoties uz to, ka Abavas ekoloģiskās kvalitāte novada teritorijā ir augsta, tajā ir atzīmēta būtiska punktveida piesārņojuma slodze, kas veidojas Valdgalē, Sabilē, Jaunpagastā un citviet. Tādēļ, lai 2015.g. gadā nepasliktinātu šī ūdensobjekta ekoloģisko kvalitāti ir svarīgi mazināt punktveida piesārņojuma avotu ietekmi, īpaši iepriekšminētajās apdzīvotajās vietās. Izkliedēto piesārņojumu pārsvarā rada dabiskā barības vielu noplūde no meža zemēm, daļēji arī no lauksaimniecības zemēm. Sasmakas un Laidzes ezeru ūdeņus ietekmē tūrisma radītā slodze. Tādēļ, turpinot tūrisma attīstību novadā, vienlaikus ir jādomā par tūristu (apmeklētāju) plūsmu regulēšanu un tūrisma infrastruktūras izveidi, nodrošinot vides prasību ievērošanu.

Ventas upes baseina apgabala ūdeņu ķīmiskā kvalitāte, vērtējot pēc ūdens videi bīstamo un īpaši bīstamo vielu koncentrācijām virszemes ūdeņos, ir novērtēta kā laba. Jāatzīmē gan, ka par daudziem ūdensobjektiem, t.sk. Talsu novadā nav informācijas par šo vielu koncentrācijām ūdensobjektos. Atbilstoši valsts statistikā pārskata „2 Ūdens” informācijas Talsu novada teritorijā netiek novadītas ūdens videi bīstamās un īpaši bīstamās vietas, tādēļ var secināt, ka arī novada ūdensobjektu ķīmiskā kvalitāte ir laba.

Imula, Riežupe, Dursupe, Dzedrupe, Roja (V082) Pāce, Rīgas jūras līča sateces baseina upes (posmā Roja – Mērsraga kanāls), Raķupe un Usmas ezers atbilstoši ūdeņu iedalījumam prioritārajos zivju ūdeņos⁴ ir prioritārie lašveidīgo zivju ūdeņi, Abava novada teritorijā, Stende un Engures ezers ir prioritārie karpveidīgie zivju ūdeņi. Ventas

4 Nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti", 2. pielikums (12.03.2002.)

upes baseina apgabala apsaimniekošanas plānā novērtēts, ka Talsu novada prioritārie zivju ūdeņi atbilst tiem izvirzītajām kvalitātes prasībām⁵.

Saskaņā ar Ventas upes baseina apgabala apsaimniekošanas plāna (2009.) informāciju novada upes Abava, Tirukšupe, Dzedrupe, Stende, Roja, Baltijas jūras sateces upes (posmā Irbe - Roja) un Rīgas jūras līča sateces baseina upes (posmā Roja – Mērsraga kanāls) un Raķupe, Engures un Usmas ezers ir arī peldūdeņi. To kvalitāte atbilstoši normatīvo aktu prasībām, izņemot Rīgas jūras līcī ietekošo upju ūdensobjektu (posmā Roja - Mērsraga kanāls; V084), kurā ir konstatēti peldūdeņiem noteikto robežlielumu pārsniegumi⁶.

3.2.3. Pazemes ūdeņu kvalitāte

Atbilstoši Latvijas teritorijas iedalījumam pazemes ūdensobjektos⁷, Talsu novads atrodas divos pazemes ūdensobjektos D2 un D3. Pazemes ūdeņi novadā barojas no nokrišņiem, kas izfiltrējas caur aerācijas zonu un pārtek no augstāk iegulošiem ūdens horizontiem uz zemākiem. Pazemes ūdeņu barošanās nosaka arī to aizsargātību pret piesārņojumu. Talsos un to apkārtnē ir artēzisko ūdeņu resursu papildināšanās apgabals, kas ir ar augstu piesārņojuma risku. Ap šo zonu uz dienvidiem un rietumiem no Talsiem, kā arī Lubezeres apkārtnē ir zona ar vidēju piesārņojuma risku (artēzisko ūdeņu tranzīta zonas). Pārējā novada teritorija – pārsvarā uz ziemeļiem no Talsiem ir artēzisko ūdeņu augšupejošās plūsmas apgabali, kas ir ar zemu piesārņojuma risku. Lokālas depresijas piltuves ir novērotas ūdensgūtnu aptveres zonās Talsos, Sabilē, Stendē, taču to laukumi ir nelieli. Saskaņā ar VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” datu bāzes informāciju „Latvijas derīgo izrakteņu atradņu kadastrs” informāciju novadā ir 304 urbumi, par kuru izmantošanu nav informācijas, ir nepieciešams precizēt šo urbumu turpmāko izmantošana. Lai novērstu pazemes ūdeņu piesārņošanu, ir jāveic to urbumu tamponēšana, kurus ir plānots slēgt.

Ventas upes baseina apgabala apsaimniekošanas plānā novērtēts, ka pazemes ūdensobjektu D2 un D3, tostarp Talsu novada teritorijā, ir labs. Pazemes ūdeņi atbilst dzeramā ūdens nekaitīguma obligātajām prasībām⁸, izņemot paaugstinātu dzelzs saturu, ko nosaka pazemes ūdeņu dabiskais sastāvs. Dzeramā ūdens kvalitātes nodrošināšanai ūdenssaimniecības projektu ietvaros dzeramā ūdens sagatavošana procesa uzlabošanai, rekonstrējot vai izbūvējot jaunas dzeramā ūdens sagatavošanas stacijas, tiek projektētas un izbūvētas arī atdzelžošanas iekārtas. Talsu pilsētas, Laidzes pagasta Zvirgzdu un Paugurciema dzeramā ūdens sagatavošanai ir izbūvēta atdzelžošanas stacija. Ūdens kvalitātes jautājumi tiek risināti arī citās novada apdzīvotajās vietās, kur pašlaik tiek īstenoti ūdenssaimniecības projekti: Valdemārpilī, Sabilē, Laidzes, Anužu, Tinģeres ciemā, Mundingciemā, Pastendē, Spārē, Dižstendē un Pūņās.

Novada apdzīvotajās vietās – Sabiles pilsētā un Jaunpagastā ir konstatēti piesārņoti gruntsūdeņi. Piesārņojuma izplatība un intensitāte ir nevienmērīga, piesārņojošo vielu spektrs daudzveidīgs. Piemēram, Jaunpagastā lauksaimniecības zemju tuvumā gruntsūdeņos atsevišķās vietās konstatēti pesticīdi un nitrāti.

3.2.4. Notekūdeņu attīrīšana un paliekošais piesārņojums

Kopējais apkārtējā vidē novadītais notekūdeņu daudzums Talsu novadā pēdējo piecu gadu laikā ir stabilizējies (4. tabula, 3. pielikums) robežās līdz 1500 tūkst. m³ gadā, izņemot 2008. gadu, kurā mainījās apkārtējā vidē novadīto notekūdeņu uzskaites sistēmā valsts statistiskajā pārskatā “2 Ūdens”. pilnveidošanos. 2010. gadā novadā ir 49 izplūdes, lielākie notekūdeņu daudzumi apkārtējā vidē tiek novadīti no pilsētu notekūdeņu attīrīšanas iekārtām. Salīdzinoši lielo izplūžu skaitu nosaka novada ģeogrāfiskais novietojums, novada platība, kā arī tas, ka apdzīvotajās vietās apkārtējā vidē tiek novadīti lietus notekūdeņi. 2010. gadā apkārtējā vidē, izņemot Vandzenes pagastu, apkārtējā vidē tiek novadīti normatīvo aktu prasībām atbilstoši attīrīti notekūdeņi, (3. pielikums) Apkārtējā vidē novadīti notekūdeņu kvalitāte pēdējos piecos gados ir uzlabojusies, no novadā tiek īstenoti ūdenssaimniecības projekti.

5 Kvalitātes prasības nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.118 “Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti”

6 Šī dokumenta sagatavošanas laikā peldūdeņu kvalitātes prasības nosaka Noteiktas Ministru kabineta 2010. gada 06. jūlija noteikumos Nr.608 “Noteikumi par peldvietu ūdens monitoringu, kvalitātes nodrošināšanu un prasībām sabiedrības informēšanai”

7 Artēziskā baseina daļas, kas ir hidrauliski izolētas viena no otras

8 Nosaka Ministru kabineta noteikumi Nr.235 „Dzeramā ūdens obligātās nekaitīguma un kvalitātes prasības, monitoringa un kontroles kārtība”(29.04.2003.)s

4. tabula Talsu novadā apkārtējā vidē novadīto notekūdeņu daudzumi un to atbilstība normatīvo aktu prasībām 2006. - 2010.g.

Avots: VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" datu bāze "Valsts statistiskais pārskats Nr.2-ūdens"

Gads	Novadīšanas vietu skaits (izplūdes)	Kopā novadītie notekūdeņi, tūkst m ³ /gadā	tai skaitā					lietus	citi
			ar att. norm. tīri	ar att. norm. netīri	bez att. norm. tīri	bez att. norm. netīri			
2010.	49	1455.261	1170.203	56.468	213.777	0.0	2.195	12.610	
2009.	45	1459.854	1186.089	39.886	231.684	0.0	2.195	0.0	
2008.	55	2022.638	1614.588	96.953	296.120	4.704	0.0	10.273	
2007.	32	1442.182	1233.820	0.0	0.0	0.0	0.0	208.362	
2006.	32	1500.770	1189.440	0.0	0.0	0.0	0.0	311.330	

Novadā 2010. gadā darbojas 28 bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (NAI). Tajās attīrīto notekūdeņu daudzumi saistīti ar attīrīšanas pakāpi ir sniegti 5. tabulā, sadalījumā pa novada teritoriālajām daļām – 3. pielikumā 2. tabulā. Aptuveni piektajai daļai no kopējā attīrītā notekūdeņu daudzuma tiek veikta pirmējā attīrīšana. Novadā vēl darbojas 17 mehāniskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (Lībagu pagastā – 6. Sabilē – 4. kā arī Strazdes pagastā, Talsos, Valdgaies un Virbus pagastos), kurās tiek veikta pirmējā attīrīšana.

Talsu pilsētas notekūdeņi tiek attīrīti Pastendē, kur esošās notekūdeņu attīrīšanas iekārtas ir rekonstruētas Talsu ūdenssaimniecības projektā pirmajā kārtā.. Tās tāpat kā centralizētās notekūdeņu sistēmas tīklus apsaimnieko SIA "Talsu ūdens". Centralizēto kanalizācijas sistēmu, kura pieslēgta Pastendes NAI izmanto apmēram 70% pilsētas iedzīvotāju. Daļai no Talsos esošajām ēkām nav izbūvēti kanalizācijas izvadi uz kolektoriem, un notekūdeņi tiek novadīti uz izvedamajām tvertnēm, no kurām tie tiek nogādāti attīrīšanai NAI.

Notekūdeņu centralizēto savākšanas sistēmu rekonstrukcijas novadā tiek veikta ūdenssaimniecības projektos Valdemārpilī, Sabilē, Laidzes, Anužu, Tinģeres ciemā, Mundingciemā, Pastendē, Spārē, Dižstendē un Pūņās. Citās vietās tā plānota nākamajā ūdenssaimniecības projektu kārtā.

5. tabula Bioloģiskajās attīrīšanas iekārtās attīrītie notekūdeņu daudzumi, to sadalījums pa attīrīšanas pakāpēm Talsu novadā 2006. - 2010.g

Avots: VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" datu bāze "Valsts statistiskais pārskats Nr.2-ūdens"

Gads	Skaits	Jauda, tūkst.m ³ /dnn	Notekūdeņu daudzums, tūkst m ³ /gadā	Attīrīšanas pakāpe		
				Pirmējā attīrīšana	Otrējā attīrīšana	Biogēnā redukcija
2010.	28	7.978	1120.862	228.556	159.695	730.630
2009.	29	8.213	1147.074	176.170	192.686	756.565
2008.	34	13.324	1597.284	157.020	682.608	751.328
2007.	21	0.000	1147.644	10.352	212.920	769.699
2006.	21	0.000	1092.396	11.065	234.992	697.822

Attīrītajos notekūdeņos paliekošo piesārņojošo vielu daudzumi Talsu novadā apkopoti 6. tabulā. Ievērojot to, ka analīžu un uzskaites metožu precizitāte minētajā laika periodā ir bijusi atšķirīga, tādēļ apkopotie dati nav tieši salīdzināmi. Pēdējos gados apkārtējā vidē novadīto piesārņojošo vielu apjomi ir bijuši dažādi – 2010. gadā kopumā reģistrēti vislielākie piesārņojošo vielu daudzumi, kas skaidrojams ar ūdenssaimniecības projektu ieviešanu un līdz ar to uzskaites pilnveidošanos. Attīrītajos sadzīves notekūdeņos paliekošais piesārņojums ir suspendētās vielas, naftas produkti, sintētiskās virsmas aktīvās vielas (SVAV), fosfora un slāpekļa savienojumi. Lielākie piesārņojošo vielu daudzumi apkārējā vidē tiek novadīti no pilsētu NAI, kuras arī apkalpo lielāko novada iedzīvotāju skaitu. Talsu novadā apkārējā vidē ar attīrītiem notekūdeņiem netiek novadītas ūdens īpaši bīstamas vai bīstamas vielas.

6. tabula Notekūdeņos paliekošais piesārņojums Talsu novadā 2006. – 2010.g.

Avots: VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" datu bāze "Valsts statistiskais pārskats Nr.2-ūdens"

Gads	Vielu daudzumi, t/gadā
------	------------------------

	Piesārņ. dati	Suspendētās vielas	BSP5	ĶSP	Naftas produkti	SVAV	Pkop	P-PO4	Nkop	N-NO2
2010.	276.409	52.611	28.346	121.615	0.022	0.0	7.100	4.029	40.679	0.240
2009.	178.466	25.299	16.827	79.855	0.013	0.0	4.534	2.226	30.228	0.472
2008.	153.175	20.991	18.566	74.418	0.012	0.0	3.734	2.535	17.814	0.0
2007.	136.152	23.755	13.312	65.573	2.160	0.0	5.014	3.087	13.287	0.264
2006.	135.020	15.116	8.730	51.291	0.031	0.0	13.862	2.926	15.904	0.133

Lai turpinātu uzlabot virszemes notekūdeņu kvalitāti Talsu novadā ir svarīgi ir paplašināt/attīstīt centralizētās notekūdeņu savākšanas sistēmas pakalpojumus apdzīvotajās vietās vai nodrošināt līdzvērtīgu notekūdeņu attīrīšanu apdzīvotajās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 500.

3.2.5. Atkritumu saimniecība

Atkritumu apsaimniekošana Talsu novadā tiek organizēta saskaņā ar Piejūras reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu 2007.-2013.gadam (Ministru kabineta 2007.gada 7.jūnija rīkojums Nr.355)9. Piejūras atkritumu apsaimniekošanas reģions atrodas Latvijas rietumu daļā un ietver Jūrmalas pilsētu, bijušo Talsu un Tukuma rajonu teritorijas.

Reģionā vidēji, ārpus Jūrmalas pilsētas, viens iedzīvotājs rada 240 kg atkritumu. Pēdējos trīs gados Talsu novadā radītais atkritumu daudzums ir stabilizējies robežās no 13 500 līdz 15 000 tonnām gadā. Tas ir vismaz 2 reizes lielāks nekā iepriekšējos gados (2007. un 2006. g.), kas izskaidrojams pārsvarā ar atkritumu uzskaites sistēmas pilnveidošanos.

7. tabula Kopējais sadzīves un bīstamo atkritumu radītais daudzums Talsu novadā 2006. – 2010.g.

Pilsēta/pagasts	Kopējais sadzīves un bīstamo atkritumu radītais daudzums, tonnas				
	2010.	2009.	2008.	2007.	2006.
Talsi	787,53	714,75	749,26	1185,22	870,55
Sabile	694,10	882,30	596,20	574,40	569,00
Stende	332,94	213,70	163,65	178,53	130,00
Valdemārpils	0,00	111,00	39,67	574,89	599,37
Valdemārpils l.t.	0,00	307,21	379,15	633,43	661,04
Abavas pagasts	121,20	0,00	0,00	40,77	39,82
Balgales pagasts	101,62	0,00	0,00	104,00	55,00
Ģībuļu pagasts	9595,03	8321,90	9675,24	245,35	512,95
Īves pagasts	0,00	42,00	53,00	58,00	36,00
Ķūļciema pagasts	42,02	0,00	0,00	18,00	21,20
Laidzes pagasts	12,27	304,42	13,99	14,68	176,40
Laucienes pagasts	608,89	383,18	443,99	581,63	353,66
Lībagu pagasts	13,24	12,14	23,29	73,02	217,39
Lubes pagasts	19,49	9,35	274,77	243,91	231,30
Strazdes pagasts	21,49	23,32	25,33	42,27	20,69
Valdgales pagasts	84,50	88,00	94,00	81,00	356,49
Vandzenes pagasts	165,91	162,88	75,55	106,90	222,67
Virbu pagasts	1282,04	1979,94	2357,55	1503,52	3378,16
Kopā:	13882,28	13556,10	14964,64	6259,52	7581,14

Datu avots: VSIA „Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” datu bāze „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs”

Gandrīz visu atkritumu daudzumu Talsu novadā veido iedzīvotāju mājāsaimniecībās, iestādēs un uzņēmumos radītie sadzīves un saimnieciskās darbības atkritumi rūpniecības uzņēmumos, ražotnēs, fermās, darbnīcās. No kopējā atkritumu daudzuma tikai 0,2 līdz 0,3 % ir bīstamie atkritumi (5. pielikums)

Sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Talsu novadā nodrošina SIA „Kurzemes ainava”. Sadzīves atkritumu apsaimniekotāji atkritumu savākšanu no iedzīvotājiem un komersantiem nodrošina ar dažāda tilpuma atkritumu konteineriem, nodrošinot to iztukšošanu pilsētu teritorijās 1 – 6 reizes nedēļā un lauku teritorijās 1 – 4 reizes nedēļā.

Atkritumi no visas novada teritorijas tiek izvesti uz cieta sadzīves atkritumu poligonu „Janvāri” Laidzes pagastā. Šis jaunuzceltais sadzīves atkritumu poligons ir izbūvēts un atklāts 2009.gada 26.augustā, ieviešot Piejūras reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānu 2007.-2013.gadam. Līdz ar poligona "Janvāri" darbības uzsākšanu, novada bijušās izgāztuves ir slēgtas, tiek veikta to rekultivācija un monitorings. Poligonā „Janvāri” tiek pieņemti šķiroti un nešķiroti atkritumi, darbojas kompostēšanas laukums. Talsu novadā atkritumu dalītās vākšanas sistēmas ieviešanai ir ierīkoti 66 laukumi, t.sk. 26 Talsos, 6 – Sabīlē un Valdemārpīlī, 7 – Stendē, 3 Lībagos un Ģibuļos, 2 – Laidzē, Laucienē, Valdgālē, Vandzenē un Virbos, pa vienam – Balgalē, Īvē, Ķūļciemā un Lubē (4. pielikums).

Bīstamos atkritumus atkarībā pēc to veida uzņēmumi uzkrāj atsevišķi, nodod deponēšanai vai pārstrādei uzņēmumiem, kuri saņēmuši atļauju darbībām ar bīstamajiem atkritumiem (A/S BAO, SIA „Lampu demerkurizācijas centrs”, „SIA „Lautus” un citi), kā arī var nodot valsts bīstamo atkritumu poligonā „Zebrene” (Dobeles novada Zebrenes pagasts).

Informatīvajā ziņojuma par Piejūras reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plāna 2007.-2013.gadam izpildi no 2007.gada 19.augusta līdz 2009.gada 31.martam secināts, ka dalīto un šķiroto atkritumu sistēma reģionā vidēji labi attīstīta. Atkritumu šķirošanas iespējas nodrošina ne tikai pilsētās, bet arī vairākos pagastos. Iedzīvotājiem ir vēlme šķirot atkritumus, bet bieži vien atkritumu apsaimniekotāji komersanti nespēj nodrošināt nepieciešamo infrastruktūru, ir nepietiekams izveidoto šķirošanas laukumu un punktu skaits.

3.2.6. Riska objekti un teritorijas, piesārņotās vietas

Viens no pašvaldības uzdevumiem ir pasargāt iedzīvotājus, tautsaimniecību un vidi no iespējamo ārkārtējo situāciju potenciālajām briesmām, ko var izraisīt dabas un tehnogēnās katastrofas un avārijas. Riska situācijas cilvēku veselībai, kā arī apdraudējumu to īpašumiem var radīt dabas apstākļu, esošās un bijušās rūpnieciskās un saimnieciskās darbības objekti.

Talsu novadā var izdalīt šādus riskus:

- applūstošās teritorijas;
- pazemes ūdeņu piesārņošanas augsta riska teritorijas;
- paaugstinātas ugunsbīstamības teritorijas;
- piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas
- paaugstinātas bīstamības riska objekti un
- bīstamo kravu pārvadājumu maršruti

Talsu novadā, ievērojot tā centrālās daļās ģeogrāfisko novietojumu Austrumkursas augstienē, atšķirībā no citiem novadiem Latvijā nav izteikts teritoriju applūšanas risks. Applūšana vērojama zemienēs un ielejās pavasaros, kūstot sniegam, atsevišķos gadījumos - īpaši stipru lietusgāžu laikā.

Talsi un to apkārtnē Ventas upes baseina apgabala plānā ir atzīmēta kā teritorija ar augstu pazemes ūdeņu piesārņojuma risku, ko nosaka teritorijas ģeoloģiskā uzbūve un tas, ka tā ir artēzisko ūdeņu resursu papildināšanās apgabals.

Tā kā Talsu novads ir bagāts ar mežiem. Tādēļ vasarās tie, īpaši priežu meži, ir paaugstinātas ugunsbīstamības teritorijas.

Talsu novadā atbilstoši VSIA „Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” datu bāzes „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs” informācijai atrodas viena piesārņota vieta – SIA „Stena” naftas bāze (Stacijas iela 2, māja „Stendes naftas bāze”, Stende) un 137 potenciāli piesārņotas vietas (6. pielikums), kas lokāli rada grunts un pazemes, īpaši gruntsūdeņu piesārņojuma risku.

Piesārņotajās vietās piesārņojuma avots un veids ir apzināti. Stendes naftas bāzes atrodas termināls, iekārtas ķīmisko vielu sajaukšanai un uzglabāšanai. Objekts ir piesārņots ar naftas produktiem (grunts un gruntsūdeņu piesārņojums 0 – 3 dziļumā).

Potenciāli piesārņoto vietu reģistrā ir iekļauti objekti, kurās saimnieciskā darbība ir bijusi saistīta ar iespējamu risku, taču vietas izpēte parasti nav veikta un līdz ar to nav precīzas informācijas par piesārņojuma klātbūtni, tā veidu, apjomu un izplatību. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas Talsu novadā ir fermas, ķīmikāliju noliktavas, sadzīves atkritumu izgāztuves, degvielas uzpildes stacijas, ražotnes, mehāniskās darbnīcas, bijušie militārie objekti. Galvenās piesārņojošas vielas ir naftas produkti, smagie metāli, minerālmēsli, organiskais mēslojums, pesticīdi, citas ķīmiskas vielas un to sadalīšanās produkti. Daļā objektu arī pašlaik notiek saimnieciskā darbība (fermas, DUS). Sadzīves atkritumu izgāztuves līdz ar cieto sadzīves atkritumu poligona nodošanu ekspluatācijā (2009.g.) tiek rekultivētas un tajās tiek veikts vides kvalitātes monitoringi. Turpmāk, ir svarīgi, iesaistot šīs vietas novada attīstībā, veikt to izpēti, un, ja nepieciešams, sanāciju vai monitoringu.

Talsu novadā nav ražošanas objektu, kuriem saskaņā ar Ministru kabineta 2005. gada 19. jūlija noteikumu Nr. 532 "Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novēršanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem" ir jāizstrādā rūpniecisko avāriju novēršanas programma, drošības pārskati vai civilās aizsardzības plāns. Saskaņā ar Ministru kabineta 2007. gada 18. septembra noteikumu Nr.626 „Noteikumi par paaugstinātas bīstamības objektu noteikšanas kritērijiem un šo objektu īpašnieku (valdītāju, apsaimniekotāju) pienākumiem riska samazināšanas pasākumu nodrošināšanai” nosacījumiem atbilstoši iespējamam radītajam kaitējumam novadā nav valsts un reģionālas nozīmes paaugstinātas bīstamības objektu. Daļa novada degvielas uzpildes stacijas ir vietējas nozīmes paaugstinātas bīstamības objekti, daļa paaugstinātas bīstamības objekti ar lokālu ietekmi.

Novadu Strazdes, Lībagu un Ģibuļu pagastā šķērso bīstamo kravu pārvadājumu maršruts pa valsts autoceļu A10 Rīga –Ventspils. Par autoceļu pārvadātie kravu apjomi netiek uzskaitīti. Avāriju gadījumā kravu pārvadājumi pa autoceļu A10 var lokāli radīt apkārtējās vides piesārņojumu.

3.2.7. Bioloģiskā daudzveidība

Talsu novada bioloģisko daudzveidību nosaka tā lielā dabas apstākļu dažādība – augstieņu un zemieņu mija, izteiktās reljefa formas – upju ielejas, ezeri un purvi. Dabas apstākļu radīto dažādību pastiprina daudzveidīgas kultūrainavas.

Lai aizsargātu un saglabātu nozīmīgākās bioloģiski un ainaviski vērtīgās teritorijas vairākām no tām ir noteikts aizsardzības statuss. Novada teritorijā atrodas septiņas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas (ĪADT): trīs dabas parki – “Abavas senleja”, “Talsu pauguraine” un “Engures ezers”, četri dabas liegumi – “Raķupes ieleja”, “Zemgaļu purvs”, “Plunču ezera meži” un “Stiklu purvi”. ĪADT funkcionālo zonējumu, aizsardzības un izmantošanas kārtību, tūrisma un sabiedrības informēšanas infrastruktūru nosaka šo teritoriju individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi (IAIN), ja tādu nav – vispārējie noteikumi¹⁰. Savukārt ĪADT apsaimniekošana ir veicama atbilstoši to dabas aizsardzības plānos ietvertajiem pasākumiem. No Talsu novada ĪADT dabas parkam “Abavas ieleja” (līdz 2013.g.), “Engures ezers” (līdz 2010.g., tiek izstrādāts jauns plāns), dabas liegumiem “Raķupes ieleja” (līdz 2017.g.) un “Stiklu purvi” (līdz 2018.g.) ir izstrādāti un apstiprināti dabas aizsardzības plāni. Pārējām ĪADT – nav. IAIN ir dabas parka “Engures ezers”, dabas liegumiem “Raķupes ieleja” un “Stiklu purvi”. Dabas aizsardzības plānu un IAIN trūkums kavē to apsaimniekošanu un iesaisti novada attīstībā. Īpaši tas attiecas uz dabas parku “Talsu pauguraine”, kur IAIN trūkums kavē tā aizsardzības nodrošināšanu un dabas parka statusam atbilstošu iesaisti novada attīstībā, jo dabas parks atrodas blakus Talsu pilsētai, ir iecienīta motosporta vieta, tajā atrodas dabas resursu krājumi (skat. 3.1.5. nodaļu, 1.pielikumu). Līdz šim nozīmīgākā daļa no veiktās ĪADT aizsardzības un aizsardzības izmantošanas plānošanas un apsaimniekošanas pasākumu ieviešanas ir notikusi ES programmas *LIFE-Nature* ietvaros.

Talsu novads ir arī bagāts ar interesantiem aizsargājamiem dabas pieminekļiem:

- Dižstendes-Bungu kapu bērzu aleju (MK noteikumi Nr. 888 “Noteikumi par aizsargājamām alejām” 22.11.2005.)
- Sudmaļu ūdenskritumu un Virsaišu ūdenskritumu Abavas pagastā, Lūrmaņu atsegumiem Lubes pagastā un Tilgaļu milzu akmeni Vandzenes pagastā (Ministru kabineta noteikumi Nr. 175 “Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem pieminekļiem”, 17.04.2001.)
- Jāņa Metuzāla dendroloģiskie stādījumi Valdemārpils pilsētā ar lauku teritoriju, Strazdes “Robežnieku” dendroloģiskie stādījumi un Talsu dendroloģiskie stādījumi (Ministru kabineta noteikumi Nr.131 “Noteikumi par dendroloģiskajiem stādījumiem, 20.03.2001.)
- Aizsargājami koki – dižkoki – 130.

¹⁰ Ministru kabineta noteikumi Nr. 264 “Vispārējie īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumi” (16.03.2010.)

Atsevišķu retu un aizsargājamu biotopu, kā arī sugu dzīvotņu vai atradņu aizsardzībai nelielām bioloģiski vērtīgām teritorijām novadā ir noteikts mikroliegumu statuss. Galvenokārt mikroliegumi noteikti aizsargājamu putnu sugu ligzdošanas un barošanās vietu aizsardzībai.

Lai nodrošinātu īpaši aizsargājamo biotopu, īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo dzīvotņu aizsardzību vai arī, kur tas nepieciešams veiktu to atjaunošanu dabiskās izplatības areāla robežās, Eiropas Savienībā ir izveidots vienots Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīkls (Natura 2000). No Talsu novadā esošajām īpaši aizsargājamām teritorijām šajā tīklā ir iekļauti visi dabas liegumi un dabas parki (izvietojumu skat. 18. attēlā).

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, tostarp Natura 2000 teritorijas un objekti Talsu novadā ir nozīmīgs tūrisma infrastruktūras un rekreācijas attīstības resurss, kurs izmantojams sabiedrības izglītošanai. Vienlaikus tās ir izmantojamas rekreācijas vajadzībām kompleksi ar pārējām dabas teritorijām (bez aizsardzības statusa), plānojot tajā apmeklētāju plūsmas un nosakot pieļaujamās antropogēnās slodzes.

3.3. Iespējamās izmaiņas, ja plānošanas dokuments netiktu īstenots

Talsu novada attīstības programma 2014. – 2020. gadam iekļauj pašvaldības vidēja termiņa attīstības prioritātes laika posmā līdz 2020. gadam. Tas ir saistīts ar Eiropas Savienības finanšu plānošanas periodu 2014. – 2020. gadam. Tādēļ, gadījumā, ja Programma netiktu izstrādāta (alternatīva “Nulles scenārijs”), pašvaldība nevarētu realizēt daudzus ar novada infrastruktūras attīstību saistītus projektus (plānoti stratēģiskā mērķa “Patīkama dzīves un darba vide”), tiktu kavēta Talsu kā centra attīstība, netiktu attīstīti novada administratīvās daļas (pilsētas un pagastu centri), kuru attīstība šīs Programmas ietvaros tiek plānota, iesaistot ES finanšu resursus. Tādējādi netiktu nodrošināta sabalansēta un pēctecīga novada attīstības plānošana, kas ir uzsākta jau pirms pašvaldību reformas.

4. Vides stāvoklis teritorijās, kuras plānošanas dokumenta īstenošana var būtiski ietekmēt

Tā kā Talsu novada attīstības programma 2014. – 2020.g. ir orientēta uz investīciju piesaisti konkrētu projektu ieviešanai, tad tās ieviešana var būtiski tieši konkrētās projektu realizācijas vietas un to tuvāko apkārtni, netieši plašākas teritorijas vai objektus (piemēram, ezerus). Informācija par nozīmīgām dabas teritorijām, ūdensobjektiem un esošo vides kvalitāti novadā ir sniegta iepriekšējā 3. nodaļā. Šajā nodaļā saistībā Programmā iekļautajiem stratēģiskajiem mērķiem un to sasniegšanai noteiktajiem rīcības virzieniem un pasākumu kopumiem norādītas teritorijas, kurās vides stāvoklis var izmainīties.

No programmā iekļautajiem četriem stratēģiskajiem mērķiem, trīs stratēģiskajos mērķos, t.i. "Patīkama dzīves un darba vide", "Talsu pilsētas izcilība un Talsu novada "svītrkods"" un Dabas resursos balstīta ekonomika" ir iekļauti tādi rīcības virzieni un pasākumu kopumi, kuri ietekmēs arī vides stāvokli novadā.

Stratēģiskā mērķa "Patīkama dzīves un darba vide" sasniegšanai noteiktie rīcības virzieni un pasākumu kopumi ir vērsti uz svarīgu pašvaldības funkciju – pašvaldības pārziņā esošās infrastruktūras un pakalpojumu, t.sk. komunālās saimniecības pakalpojumu nodrošināšanu. Šī stratēģiskā mērķa sasniegšanai plānoto pasākumu kopumu ieviešana ietekmēs vides kvalitāti Talsos un to apkārtnē, valsts ceļu tuvumā, Valdemārpilī, Stendē, Sabilē un pagastu centros.

Gaisa kvalitātes (izmešu samazinājums no autotransporta) un trokšņa līmeņa izmaiņas būs saistītas ar rīcības virziena "Mobilitāte": pasākumu kopumi "Talsu mobilitātes centrs", "Ilgtspējīga satiksmes infrastruktūra", "Valsts ceļu tīkla uzturēšana sadarbībā ar VAS "Latvijas Valsts ceļi" ieviešanu. Veidojot Talsu mobilitātes centru, tiks optimizēti transporta risinājumi (ielu tīkls, autostāvvietas) Talsos, koordinējot pakalpojumu sniegšanu novadā, sūtījumu pārvadāšanu (kurjerpasts) un speciālistu izbraukumus novadā, tiks mazināti izmeši gaisā un trokšņa līmeņi no autotransporta Talsos, daļēji to pierobežas teritorijās, kā arī Sabilē, Stendē, Valdemārpilī un pagastu centros. Mobilitātes centrs veidos kodolu ilgtspējīgai transporta sistēmai novadā, kas vienlaikus veicinās arī velosipēdu izmantošanu un gājēju kustības attīstību 10 km rādiusā ap pilsētām. Radiālo transporta maršrutu aktīvāka izmantošana Talsu apkārtnē var lokāli radīt gaisa kvalitātes pasliktināšanos un trokšņa līmeņa paaugstināšanos. Valsts ceļu uzturēšana braukšanai labā kvalitātē, nodrošinās optimālu transporta plūsmu pa ceļiem, kas nodrošinās gaisa kvalitātes nepasliktināšanos un papildus trokšņu (bremzēšana, braukšanas uzsākšana) neveidošanos valsts autoceļu apkārtnē.

Rīcības virziena "Mājoklis" ietvaros pasākumu kopums "Jaunas dzīvojamās apbūves teritorijas" atkarībā no jaunai apbūvei izvēlēto vietu izvietojuma var ietekmēt tās dažādi (iespējama degradēto vietu sakārtošana, t.sk. piesārņotas augsnes un grunts savākšana potenciāli piesārņotajās vietās, kvalitatīvu apstādījumu izveide, esošās apbūves pieslēgšana centralizētajiem ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas pakalpojumiem utml.).

Rīcības virziena "Ūdensapgāde un notekūdeņu savākšana un attīrīšana" ietvaros plānoto pasākumu kopumi "Ūdenssaimniecības projektu ieviešana", "Alternatīvās ūdensapgādes risinājumi ciemos ar iedzīvotāju skaitu līdz 500" ir vērsti uz virszemes ūdeņos novadīto notekūdeņu kvalitātes uzlabošanu, īpaši Sabilē un Lībagu pagastā, kur vēl 2010. gadā virszemes ūdeņos (Abavā un xxx) tiek novadīti normatīvo aktu prasībām neatbilstoši attīrīti notekūdeņi, kā arī vairākos ciemos Kūļciemā, Vandzenē, Igenē un citviet, kur plānots ieviest alternatīvos ūdensapgādes risinājumus. Šo pasākumu kopuma ieviešana ilgtermiņā uzlabotu vai saglabātu esošo ūdensobjektu ekoloģisko kvalitāti, veicinot tiem Ventas upes baseina apgabala plānā noteikto vides kvalitātes mērķu sasniegšanu.

Rīcības virzienā "Siltumapgāde" plānotie pasākumu kopumi "Talsu pilsētas siltumapgādes sistēmas rekonstrukcija", "Alternatīvās siltumapgādes risinājumi ciemos ar iedzīvotāju skaitu līdz 500" ietekmēs Talsu pilsētas un ciemos ar iedzīvotāju skaitu līdz 500, mazinot gaisa piesārņotājvielu izplūdi atmosfēras gaisā no stacionārajiem avotiem (katlu mājām), ko radīs jaunu katlu māju būvniecība (optimizēts, efektīvs kurināmā sadedzināšanas process, mazo vai atsevišķo katlu māju likvidācija), siltumapgādes sistēmas rekonstrukcija un ēku energoefektivitātes paaugstināšana.

Rīcības virzienā "Zaļā infrastruktūra un vide" pasākumu kopuma "Tūrisms" ieviešana uzlabos īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanu, to dabas aizsardzības plānu ieviešanu (tūrisma infrastruktūras attīstību). Pasākumu kopumā "Publiskā ārtelpa" plānota peldvietu un atpūtas vietu ierīkošana pie ūdeņiem, kā arī aktīvās atpūtas brīv dabas infrastruktūras izveide, kas organizēs atpūtnieku plūsmas to realizācijas vietās (Programmā netiek norādītas). Atpūtas infrastruktūras izveide ilgtermiņā uzlabos vai palīdzēs saglabāt esošo labo virszemes ūdeņu kvalitāti, īpaši nozīmīgi ir Sasmakas ezera ūdeņu kvalitātes uzlabošanai. Pasākumu kopuma "Mobilitāte" ietvaros attīstāmie velosipēdu un gājēju kustības maršruti, mazinot autotransporta lietošanu, uzlabos gaisa kvalitāti to realizācijas vietās. Pasākumu kopums "Videi draudzīga uzņēmējdarbība" ietverot arī zemes dziļū resursu ieguvei izmantoto karjeru rekultivāciju

uzlabos vides kvalitāti (ainava, dabas daudzveidība, degradēto teritoriju likvidācija) to realizācijas vietās (Programmā konkrētas vietas nav nosauktas).

Rīcības virziens "Atkritumu saimniecība" un tajā iekļautie pasākumu kopumi "Atkritumu vākšanas sistēmas pilnveide", "Poligons Janvāri", "Iedzīvotāju informēšana" akcentē Piejūras reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānā 2007.-2013.gadam ietvertu pasākumu turpmākas realizācijas nepieciešamību, kas kopumā ietekmēs (jau pašlaik ietekmē) visu novada teritoriju, īpaši apdzīvotās vietas.

Rīcības virziens "Dabas aizsardzība" ietekmēs īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vides kvalitāti, jo šajā virzienā iekļautie pasākumi uzsvēr jau izstrādāto un apstiprināto ĪADT dabas aizsardzības plānu ieviešanu. Bez tam atsevišķs pasākums ir paredzēts dabas parka "Talsu pauguraine" dabas aizsardzības plāna un individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu izstrādei un ieviešanai, kas ietekmēs šo teritoriju, nosakot skaidras attīstības perspektīvas un pasākumus tajā, plāna ieviešana (piemērotas infrastruktūras izveide, degradēto vietu sakārtošana u.c.) veicinātu vides kvalitātes uzlabošanu šajā dabas parkā.

Stratēģiskajam mērķī "Talsu pilsētas izcilība un Talsu novada "svītrkods"" ietvertie pasākumi ir plānoti Talsu pilsētas teritorijā. Tajos ietverti pasākumu kopumi, kuri ir saistīti ar Talsu kā novada un Ziemeļkurzemes centra attīstību: pakalpojumu objektu attīstība, internāta (viesnīcas) būvniecība, autoostas rekonstrukcija, sporta kompleksa, t.sk. peldbaseina rekonstrukcija, Talsu slimnīcas ēkas būvniecība. Šo objektu būvniecība to izvietojuma vietās ir iespējama tikai ievērojot vides aizsardzības prasības un nosacījumus, tādēļ to izbūve kopumā saglabās esošo gaisa kvalitāti vai uzlabos to, ieviešot mūsdienīgākus apkures risinājumus (efektīva kurināmā izmantošana, mazinot emisijas gaisā no stacionārajiem avotiem) un izstrādājot optimālu transporta shēmu piekļuvei autoostai (mazinās izmešus no transporta autoostas apkārtnē), nodrošinās notekūdeņu savākšanu un pieslēgumus centralizētajai notekūdeņu savākšanas sistēmai.

Stratēģiskais mērķis "Dabas resursos balstīta ekonomika" ietver ar vides aspektiem saistītus pasākumu kopumus "Uzņēmējdarbībai piemērotas teritorijas un telpas", "Uzņēmējdarbības infrastruktūras nodrošinājums", kuru ieviešana būs iespējama tikai ievērojot vides aizsardzības prasības. Tādējādi konkrētās uzņēmējdarbības attīstības vietās uzlabosies vides kvalitāte, jo, balstoties uz vietējiem resursiem netiek plānotas darbības ar nozīmīgu jaunu papildus ietekmi uz vidi, bet gan tiek plānota esošo bieži vien degradēto vai pašlaik saimnieciskajā dzīvē aktīvi neizmantoto teritoriju un objektu infrastruktūras sagatavošana ražošanas vajadzībām un aktīva piedāvāšana privātajam sektoram izmantošanai. Tādējādi plānots sakārtot degradētās teritorijas un potenciāli piesārņotās teritorijas. Dabas resursu ieguves gadījumā tiks izmainīta konkrētās ieguves vietas un tās tiešās apkārtnes ainava (nozīmīgākās derīgāko izrakteņu atradnes skat. 1. pielikumā)

5. Ar plānošanas dokumentu saistītās vides problēmas

Galvenie ar Talsu novada attīstības programmu saistītie vides aspekti ir vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana, dabas resursu ilgtspējīga izmantošana, ainavas saglabāšana un aizsardzība.

Kopumā ir Talsu novadā ir laba vides kvalitāte (atmosfēras gaisa, virszemes u pazemes ūdeņu, augšņu kvalitāte), ko papildina novada ainaviskā daba un bioloģiskai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas. Novadam raksturīga ainavu daudzveidība – piejūras ainava, pauguraines, Abavas ielejas ainava un Rīga-Ventspils piecēlat ainava. Talsu novada ainavas elementi ir dažādi kultūrvēstures mantojuma objekti. Novadu ir atpazīstams ar Abavas senleju. Taču atsevišķās vietās vēl ir saglabājies vēsturiskais piesārņojums - daudz potenciāli piesārņoto vietu (137) vai tās ir degradētas. Tāpat arī vēsturiskā piesārņojuma ietekme vērojama dažās novada ūdenstilpēs, kur ilgstoši novadītu pietiekami neattīrītu notekūdeņu dēļ ir sākusies eutrofikācija, pasliktinājies ūdens stāvoklis, īpaši tas attiecas uz Sasmakas ezeru. Novada teritorija ir bagāta ar zemes dziļu resursiem - smilti, granti, kūdru, sapropeli, saldūdens kaļķi, kā arī mālu, dolomītu, pazemes ūdeņu resursiem, mežiem un lauksaimniecības zemēm. Novada dabas resursi pašlaik ir nepietiekami iesaistīti novada attīstībā. Raksturīgi, ka

Programma sniedz risinājumus, kuri ilgtermiņā risina šīs vides problēmas un saistībā ar tās ieviešanu netiek prognozētas būtiskas problēmas vides kvalitātes un saglabāšanas jomā. Taču, ievērojot, to, ka Programma ir detalizēta līdz pasākumu kopumu un rīcību līmenim, pilnībā šī pārskata izstrādes laikā nav iespējams novērtēt to ietekmi, jo precīzāka informācija par pasākuma ieviešanas risinājumiem tiek ietverta tehniskajos projektos un iegūta būvprojektu sagatavošanas stadijā, t.i. turpmākajā Programmas ieviešanas procesā. Tādēļ var atzīmēt dažas problēmas, kuras varētu rasties Programmas ieviešanā nepietiekamas turpmākās plānošanas, situācijas izpētes un nepietiekamas speciālistu kvalifikācijas dēļ:

- tūrisma, atpūtas un peldvietu infrastruktūras izveide, ievērojami palielinātu antropogēno slodzi to izbūves vietā/ās, kas negatīvi ietekmētu ūdeņu kvalitāti, ainavu, dabas teritorijas;
- nesamērīga derīgo izrakteņu ieguve, kas rada arī negatīvas ainavas izmaiņas;
- nekvalitatīvu ainavu veidošanās vai ainavu degradācija, neīstenojot derīgo izrakteņu karjeru rekultivācijas plānus.

Ieviešot rīcības virzienus "Talsu mobilitātes centrs" un "Talsi – Ziemeļkurzemes pakalpojumu un ekonomiskās izaugsmes centrs" notiks vairāku objektu būvniecība vai rekonstrukcija: Talsu autoostas rekonstrukcija, ielu un stāvlaukumu infrastruktūras izbūve autoostas apkārtnē, internāta (viesnīcas) būvniecībai, sporta kompleksa, t.sk. peldbaseina rekonstrukcija, Talsu slimnīcas ēkas būvniecība un citu objektu būvniecības laikā lokāli negatīvi ietekmēs apkārtējo vidi, radot papildus troksni, gaisa piesārņojumu un citas īslaicīgi ietekmes.

Programmā kā svarīgs transporta savienojums tiek atzīts ceļu maršruts starp Stendes dzelzceļu un Mērsraga ostu, kura attīstība tiek saistīta ar valsts autoceļu A10 Rīga – Ventspils un Stendes stacijas iesaisti kravu pārvadājumos attīstīsies kravu transporta pārvadājumu attīstīšana, kas lokāli šī autoceļa apkārtnē negatīvi ietekmēs vides stāvokli (trokšņa līmeni un gaisa kvalitāti).

Ar Programmas ieviešanu saistīto problēmu risinājumi ir sniegti šī pārskata 8. nodaļā.

6. Starptautiskie un nacionālie vides aizsardzības mērķi

Šajā nodaļā ir sniegta informācija par dokumentiem, kuri nosaka starptautiskos mērķus vides aizsardzības jomā, kas ietverti noslēgtajās starpvalstu Konvencijās un Eiropas Savienības direktīvās., un detalizētāk izklāstīti nacionālā un reģionālā līmenī noteiktie mērķi vides aizsardzības mērķi, kuri ietver arī starptautiskos mērķus. Izstrādājot Talsu novada attīstības programmu 2014. – 2020.g., starptautiskie, nacionālie un reģionālā līmenī noteiktie vides aizsardzības mērķi un pamatnostādnes ir ņemti vērā.

6.1. Starptautiskie vides aizsardzības mērķi

Starptautiskie vides aizsardzības mērķi ir noteikti Eiropas 6. vides aizsardzības rīcības programmā „Vide 2010: mūsu nākotne, mūsu izvēle” un uz šo plānošanas dokumentu ir attiecināmi šādi mērķi:

- klimata izmaiņu jomā: stabilizēt siltumnīcas efekta gāzu koncentrāciju atmosfērā līmenī, kas neizraisa klimata izmaiņas;
- dabas un bioloģiskā daudzveidības jomā: aizsargāt un atjaunot dabiskās ekosistēmas un apturēt bioloģiskās daudzveidības samazināšanos Eiropas un globālā mērogā;
- vides, veselības un dzīves kvalitātes jomā: sasniegt tādu vides kvalitāti, ka cilvēka radītais piesārņojums, tai skaitā dažādi starojumi, nepalielina ietekmi vai risku sabiedrības veselībai;
- dabas resursu un atkritumu jomā: nodrošināt, ka atjaunojamo un neatjaunojamo dabas resursu patēriņš nerada papildus slodzi videi, un panākt, ka ekonomisko izaugsmi nosaka nevis resursu izmantošanas, bet gan izmantošanas efektivitātes pieaugums.

Starptautiskos vides aizsardzības mērķus attiecības uz dabas, vides un kultūras mantojuma aizsardzības jomu nosaka šādas ANO konvencijas, kuras ir ratificētas arī Latvijā:

- Konvencija „Par Eiropas dzīvās dabas un dabisko dzīvotņu aizsardzību” – *Bernes konvencija* (1979.).
- Konvencija „Par starptautiskas nozīmes mitrājiem, īpaši kā ūdensputnu dzīves vidi” – *Ramsāres konvencija* (1971.). (Talsu novadā neatrodas valstī noteiktās Ramsāres vietas)
- Konvencija par bioloģisko daudzveidību – *Riodežaneiro konvencija* (1992.).
- Konvencija par migrējošo savvaļas dzīvnieku sugu aizsardzību – *Bonnas konvencija* (1979.).
- Konvencija par pasaules kultūras un dabas mantojuma aizsardzību – *UNESCO konvencija* (1972.).
- ANO konvencija „Par nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu” (2003.)
- Konvencija “Par cīņu pret pārtuksnešošanas/ zemes degradāciju valstīs, kurās novērojami ievērojami sausuma periodi un/vai pārtuksnešošanās, jo īpaši Āfrikā”.

Visu līmeņu plānošanas dokumentiem ir saistošas Eiropas Kopienas Direktīvas, kuras tieši attiecas uz Latviju kā ES dalībvalsti un ir iestrādātas valsts normatīvajos aktos. Nozīmīgākās direktīvas, kuras attiecas uz Programmas izstrādi ir:

- Eiropas Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992.) par dabisko biotopu, savvaļas floras un faunas aizsardzību (Biotopu direktīva).
- Eiropas Padomes Direktīvu 79/409 (1979.) par savvaļas putnu aizsardzību (Putnu direktīva).
- Eiropas Kopienas Direktīva 2000/60/EC (2000.) nosaka struktūru Eiropas Kopienas rīcībai ūdens aizsardzības politikas jomā;
- Eiropas Padomes Direktīva 1975/442/EEK (1975.) „Par atkritumiem”
- Eiropas Padomes Direktīva 1991/689/EEC „Par bīstamajiem atkritumiem”;
- Eiropas Parlamenta un Padomes 96/61/EK „Par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli”(1996.).
- Eiropas Padomes Direktīva 2001/42/EK (2001.) „Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu”.

Talsu novada attīstības plānošanai ir saistoša arī *Ilgspējīgas attīstības stratēģija (Gēteborgas stratēģija)*, *Eiropas Ainavu konvencija* (2000.), *Lisabonas stratēģija*, *Enerģētikas stratēģija* un citas.

6.2. Nacionālie un reģionālie vides aizsardzības mērķi

Latvijas vides politikas dokumenti ir cieši saistīti ar starptautiskajām konvencijām, kam Latvija pievienojusies, kā arī ES direktīvās noteiktajām prasībām vides un dabas aizsardzībā, kuras ir integrētas mūsu valsts attīstības plānošanas dokumentos un normatīvajos aktos. Reģionālā līmenī vides aizsardzības mērķi ir noteikti Kurzemes plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentos.

Talsu novada attīstības programmas mērķi un plānotie rīcības virzieni atbilst nacionālā un reģionālā līmeņa vides aizsardzības mērķiem.

6.2.1. Nacionālie vides aizsardzības mērķi

Viens no nozīmīgākajiem vides politikas plānošanas dokumentiem, uz kuru tiek balstīta lielākā daļa nacionālo politikas un attīstības plānu, stratēģiju un programmu ir *Latvijas Ilgtspējīgas attīstības pamatnostādnes (apstiprinātas 2002.g.)*. Šo pamatnostādņu mērķi ir:

- Latvijai jāveido labklājības sabiedrība, kura augstu vērtē un attīsta demokrātiju, līdztiesību, godīgumu un savu kultūras mantojumu;
- Latvijai jāveido stabila tautsaimniecība, kas nodrošina sabiedrības vajadzības, vienlaicīgi panākot, lai ekonomiskās izaugsmes tempi pārsniegtu vides piesārņojuma un resursu patēriņa tempus;
- Latvijai jānodrošina droša un veselību neapdraudoša vide pašreizējai un nākamajām paaudzēm;
- Latvijai jānodrošina pietiekami pasākumi bioloģiskās daudzveidības saglabāšanai un ekosistēmu aizsardzībai;
- Latvijai sabiedrībā jāattīsta atbildīga attieksme pret dabas resursiem un nepārtraukti jāpaaugstina resursu izmantošanas efektivitāte;
- Latvijai no starptautiskas palīdzības saņēmējas valsts pakāpeniski jāklūst par valsti, kas spēj pati nodrošināt savas vajadzības un nepieciešamības gadījumā pat sniegt palīdzību citām valstīm;
- Latvijai jānodrošina vides jautājumu integrācija un jāattīsta plašs vides politikas līdzekļu pielietojums visās citās nozaru politikās;
- Latvijai jānodrošina, lai tirgus ekonomikas mehānismi kalpotu ilgtspējīgai attīstībai;
- Latvijai jānodrošina sabiedrības līdzdalība ilgtspējīgas attīstības procesos;
- Latvijai nepārtraukti jānovērtē tās progress noteikto ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

Vides politikas pamatnostādnes 2009. – 2015.g. (apstiprinātas MK 2009.gadā) ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kurā atspoguļota esošā situācija, formulēti vides politikas mērķi, risināmās problēmas, politikas pamatprincipi un politikas rezultāti, kā arī rīcības virzieni politikas mērķu sasniegšanai. Vides politikas virsmērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem iespēju dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, īstenojot ilgtspējīgu attīstību, saglabājot vides kvalitāti un bioloģisko daudzveidību, nodrošinot dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā un informētību par vides stāvokli.

Būtiskākās identificētās un risināmās problēmas pamatnostādnēs ietvertu jautājumu blokos ir šādas:

- tiek pārsniegti gaisa kvalitātes normatīvi Latvijas lielākajās pilsētās, un lielākais gaisa piesārņojuma īpatsvars nāk no transporta emisijām;
- palielinās iekšējo ūdeņu eitrofikācija, īpaši Rīgas līča dienvidu daļā, novērojama arī lauksaimniecības ietekme uz ūdens kvalitāti;
- ekonomiskās krīzes apstākļos problēmu rada otrreizējo izejvielu izmantošana, ņemot vērā būtisko cenu un pieprasījuma kritumu, problemātiska ir atkritumu pārstrādes mērķu sasniegšana;
- citu nozaru plānošanas dokumentos nepietiekami atspoguļoti dažādi vides faktori - gaisa kvalitāte un troksnis, plānojot transporta plūsmas, ģeoloģiskie riski, plūdu riski, rūpniecisko avāriju risku novēršanas pasākumi;
- sabiedrības izpratnes trūkums par saimnieciskās darbības veida un paņēmieni saistību ar dabas vērtību ilglaicīgu pastāvēšanu;
- trūkst ilgtermiņa sistemātisku zinātnisko pētījumu par iespējamo klimata pārmaiņu ietekmi uz Latvijas vidi, klimata pārmaiņu radītiem riskiem, klimata ietekmes samazināšanas pasākumu ietekmi uz tautsaimniecību, kā arī nav izstrādāti ekonomiskie un sociālie piemērošanās pasākumi un programma to īstenošanai;

- dažādu datubāzu savietojamības problēmas un nepilnības esošajos reģistros;
- finansējuma trūkums normatīvajos aktos noteikto prasību izpildes kontrolei.

Starp pamatnostādņēs definētajiem problēmjautājumiem ietilpst arī no Eiropas Savienības tiesību aktiem izrietošās prasības, kuru ieviešanai piešķirtais finansējums ir nepietiekams.

Piedāvātie risinājumi:

- 1) veikt plānveida sabiedrības izglītošanu, informēšanu un veicināt sabiedrības līdzdalību vides aizsardzības pasākumu plānošanā un ieviešanā;
- 2) veicināt valsts institūciju un privāto uzņēmēju sadarbību;
- 3) vides aizsardzības institūciju rīcībspējas paaugstināšana;
- 4) veicināt vides jautājumu integrēšanu un aktualizēšanu citu nozaru politikās;
- 5) samazināt visu tautsaimniecības sektoru energointensitāti, izstrādājot un ieviešot tādus ekonomiskos politikas instrumentus, kas veicinātu produktu un pakalpojumu ar augstu pievienoto vērtību ražošanu, tai skaitā pārstrukturējot kopējo nodokļu slogu, t.i., realizējot zaļo nodokļu reformu.

Viens no vides politikas mērķiem ir gaisa aizsardzība, t.i. normatīviem un ilgtermiņa mērķiem atbilstošas gaisa kvalitātes nodrošināšana un uzlabošana vietās, kur tā nav apmierinoša.

Latvijai raksturīga liela sugu un dabisko biotopu daudzveidība, ko būtiski saglabāt arī pilsētās, tāpēc jāņem vērā arī valsts noteiktie Bioloģiskās daudzveidības nacionālajā programmā noteiktie bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas un veicināšanas politikas mērķi:

- saglabāt un atjaunot ekosistēmu un to dabisko struktūru daudzveidību;
- saglabāt un veicināt vietējo savvaļas sugu daudzveidību;
- saglabāt lauksaimniecības augu un dzīvnieku šķirņu daudzveidību, veicināt to izmantošanu;
- pilnveidot dabas aizsardzības sistēmu;
- veicināt tradicionālās ainavas struktūras saglabāšanos;
- nodrošināt dzīvās dabas resursu līdzsvarotu un ilgtspējīgu attīstību.

Šajā programmā apskatītas bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas problēmas Latvijā sastopamajās ekosistēmās un ar sugu aizsardzību saistītās problēmas, kā arī problēmas, kuras bioloģiskajai daudzveidībai rada tautsaimniecības nozares, kas tieši izmanto dzīvās dabas resursus (piemēram, mežsaimniecība, zivsaimniecība), kā arī nozares, kuru darbība ietekmē vai potenciāli var ietekmēt atsevišķas ekosistēmas vai sugas (piemēram, transports un enerģētika). Problēmas apskatu ievada īss raksturojums, kuram seko katras problēmas risināšanai izvirzīts mērķis. Tālāk seko katra konkrētā mērķa sasniegšanai piedāvātie risinājumi. Bioloģiskās daudzveidības nacionālā programma veicina dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu, vienlaikus aizsargājot dabu, saglabājot un atjaunojot ekosistēmu un to dabiskās struktūras daudzveidību.

Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2006. – 2012.gadam nosaka šādus mērķus:

- novērst atkritumu rašanos, palielinoties ekonomiskajai izaugsmei, un nodrošināt ievērojamu kopējo radīto atkritumu daudzuma samazināšanu, izmantojot labākas atkritumu rašanās novēršanas iespējas, labākos pieejamos tehniskos paņēmienus resursu izmantošanas efektivitātes palielināšanu un ilgtspējīgākas patērētāju uzvedības veicināšanu.

Attiecībā uz jau radītajiem atkritumiem nodrošināt, ka:

- atkritumi nav bīstami vai arī tie nerada risku videi un veselībai;
- lielākā daļa atkritumu tiek atgriezti atpakaļ ekonomiskajā apritē, it īpaši izmantojot pārstrādi, vai arī tiek atgriezti vidē noderīgā (pie., komposts) vai nekaitīgā formā;
- apglabājamo atkritumu daudzums tiek samazināts līdz minimumam un atkritumi tiek iznīcināti vai apglabāti cilvēka veselībai un videi drošā veidā;
- atkritumi tiek apstrādāti pēc iespējas tuvāk to rašanās vietām.

6.2.2. Kurzemes plānošanas reģiona plānošanas dokumentos noteiktie vides mērķi

Kurzemes reģiona attīstības stratēģijā (Darba versija, 2004.g.) saistībā ar vides jomu noteikta reģiona attīstības prioritātes „veidot augstas kvalitātes dzīves vidi, saglabāt dabas vidi un sekmēt nomaļo teritoriju attīstību”.

Kurzemes plānošanas reģionā attīstību nosaka Kurzemes plānošana reģiona telpiskais plānojums. Tā ietvaros izstrādāti sekojoši dokumenti:

- Esošā telpiskā struktūra 2005;
- Telpiskā attīstības perspektīva 2006-2026;
- Teritorijas plānojuma vadlīnijas 2006-2026;
- Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums Vides pārskats.

Telpiskās attīstības perspektīvā 2006. – 2026.gadam noteikti sekojoši principi, kas ir pamatā līdzsvarotas reģionālās attīstības nodrošināšanai:

- cilvēkam un viņa dzīves kvalitātei (gan tagad, gan nākotnē) ir jābūt lēmuma pieņemšanas centrā;
- jānodrošina vides aizsardzība, lai izvairītos no neatgriezeniskas dabas resursu izsmelšanas un kaitējuma nodarīšanas videi;
- jāievēro telpiskā struktūra;
- jāievēro decentralizācijas princips, īpaši atkritumu apsaimniekošanas jomā, t.i., atbildība tiek uzticēta pašvaldībai vai institūcijai, kas ir tieši atbildīga par attiecīgā jautājuma risināšanu;
- vides piesārņošanas gadījumā jāpielieto princips - maksā tas, kura vainas dēļ ir radies piesārņojums.

Dokumentā ir izvirzīti sasniedzamie mērķi kvalitatīvas vides nodrošināšanai reģionā, tai skaitā Talsu novadā – kvalitatīvas dzīves vides nodrošināšana un saglabātas dabas vērtības; diferencētu aktivitāšu un daudzveidīgas dzīvesveidu telpas izveidošana. Kā nozīmīgs sasniedzamais mērķis, kas ietekmē visa reģiona vides kvalitāti un iedzīvotāju dzīves kvalitāti ir minams reģionu iekšēji vienojošas efektīvas sabiedriskās satiksmes sistēmas izveides nepieciešamība (tai skaitā veloceļu tīkla attīstība).

Savukārt *teritorijas plānojuma vadlīnijas 2006. – 2026.g.* norādīts, ka apdzīvoto vietu plānojumos dažāda veida dabas un kultūras objekti, tostarp dabas aizsardzības objekti un kultūras pieminekļi, jāvērtē kā apdzīvotās vietas attīstības resursi, kuru sakopšanā ieguldītie līdzekļi dod ne tikai netiešu, bet arī tiešu atdevi.

7. Plānošanas dokumenta ieviešanas būtiskās ietekmes uz vidi un alternatīvu novērtējums

Šajā nodaļā sniegts Talsu novada attīstības programmas 2014. – 2020.g. rīcību virzienu un plānoto pasākumu kopumu īstenošanas būtiskās ietekmes vērtējums kopumā uz novada teritoriju, kā arī attiecībā uz vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu, dabas resursu ilgtspējīga izmantošanu, ainavas saglabāšanu un aizsardzību, izvērtējot pasākumu kopumos galvenās plānotās rīcības un to iespējamo ietekmi uz vidi.

Ietekmju novērtējums sagatavots norādot tiešās, netiešās, sekundārās, īstermiņa, ilgtermiņa, pozitīvās, negatīvās un citas ietekmes. Ar tiešajām ietekmēm šajā novērtējumā tiek saprastas tādas ietekmes, kuras uz apkārtējo vidi iedarbojas tieši un nepastarpināti, ar netiešajām – ietekmes, kuras mijiedarbojoties ar vidi, pastarpināti rada izmaiņas apkārtējā vidē, ar pozitīvajām - ietekmes, kas vērstas uz vides kvalitātes uzlabošanu, slodzes uz apkārtējo vidi mazināšanu un ierobežošanu, dabas resursu stāvokļa uzlabošanu vai vairošanu, ar negatīvajām – ietekmes, kuras var izraisīt vides kvalitātes pasliktināšanu, slodzes uz vidi palielināšanu un dabas resursu stāvokļa pasliktināšanu un noplicināšanu, īslaicīgās ietekmes izpaužas darbības (būvdarbi, labiekārtojuma uzstādīšana un citas) norises laikā vai īsu laiku pēc darbības ieviešanas, ilgtermiņa – ietekmes, kuras izpaudīsies teritorijas plānojuma ieviešanas laikā un saglabāsies līdz/uz turpmākajiem plānošanas periodiem.

Būtisko ietekmju vērtējums šajā pārskatā ir sniegts atbilstoši Programmas detalizācijas līmenim, t.i. apskatot pasākumu kopumus rīcību līmenī. Tā kā plānoto rīcību ieviešana ir saistīta ar tehniski ekonomisko pamatojumu izstrādi, projektēšanu, tostarp, plānošanas arhitektūras uzdevumu tehnisko noteikumu saņemšanu, tehnisko projektu izstrādi, turpmākajā Programmas ieviešanas procesā atbilstoši tajā pieejamai informācijai atbilstoši mūsu valsts normatīvo aktu prasībām ir jāvērtē katra projekta iespējamā ietekme uz vidi un, ja nepieciešams, jāplāno pasākumi negatīvo ietekmju mazināšanai (skat. pārskata 8. nodaļā rakstītos risinājumus)

Sākotnēji izvērtējot Programmu, konstatēts, ka no programmā iekļautajiem četriem stratēģiskajiem mērķiem, trīs stratēģiskajos mērķos, t.i. "Patīkama dzīves un darba vide", "Talsu pilsētas izcilība un Talsu novada "svītrkods"" un Dabas resursos balstīta ekonomika" ir iekļauti tādi rīcības virzieni un pasākumu kopumi, kuri ietekmēs arī vides stāvokli novadā. To ietekmes vērtējums ir sniegts šajā nodaļā. Būtiskās ietekmes vērtējums sagatavots diviem šajā pārskatā (5. nodaļa) identificētiem vides aspektiem:

1. vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana un
2. dabas resursu ilgtspējīga izmantošana, ainavas saglabāšana un aizsardzība.

Ietekmes vērtējumā ir iekļauti tikai tie rīcības virzieni, pasākumu kopumi un to ietvaros plānotās rīcības, kuru ietekme uz vidi ir vērtējama kā būtiska.

7.1. Ietekmes uz vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu novērtējums

Stratēģiskais mērķis "Patīkama dzīves un darba vide". Tā ietekmes uz vidi ietekmes vērtējums ir šāds:

Rīcības virziens "Mobilitāte":

- Pasākumu kopums "Talsu mobilitātes centrs": Talsu autoostas rekonstrukcija, ielu un stāvlaukumu infrastruktūras izbūve autoostas apkārtnē optimizēs transporta plūsmas autoostas apkārtnē, nodrošinās ērtāku autotransporta pārvietošanos, optimizēta sīkpaku pārvadāšana novadā mazinās automašīnu lietošanu šim mērķim, kas kopumā samazinās autotransporta radīto gaisa piesārņojumu un troksni – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme. Būvniecības laikā – īslaicīga, negatīva ietekme (lokāli trokšņa līmeņa paaugstināšanās, putekļi un citas ietekmes);
- Pasākumu kopums "Talsu mobilitātes centrs": jaunu autobusu iegāde un esošo pielāgošana velotransporta pārvadāšanai. Jaunu autobusu izplūdes gāzēs būs mazā izmešu, degvielas sadegšanas process motoros būs optimāls, tādēļ mazināsies izmeši gaisā no autobusiem nekā tas būtu, ja turpinātu lietot veco autobusu parku – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme. Iespēja pārvadāt autobusus velotransporta līdzekļus sekmēs velotransporta lietošanu, kam netieši būs pozitīva, sekundāra ietekme uz gaisa kvalitāti (mazinās izmeši gaisā nekā, ja cilvēki pārvietotos ar automašīnām);
- Pasākumu kopums "Talsu mobilitātes centrs": mobilitātes atbalsta centru ierīkošana uz Stendes, Valdemārpils, Sabiles autoostu (pieturu) bāzes optimizēs transporta pārvadājumus starp novada pilsētām, radot priekšnoteikumu ilgtspējīgas transporta sistēmas izveidei novadā, kam netieši ilgtermiņā būs pozitīva ietekme uz gaisa kvalitāti;

- Pasākumu kopums "Ilgtspējīga transporta sistēma": ielu, stāvlaukumu, veloinfrastruktūras un gājēju infrastruktūras uzlabošana sasaistei ar piepilsētas ceļu tīklu līdz 10 km rādiusā ap Talsiem, līdz 5 km rādiusā ap Stendi, Valdemārpili un Sabili atkarībā no pasākuma īstenošanas veida var būt gan pozitīva ietekme uz gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni saistībā ar velotransporta un gājēju kustības attīstību ne tikai pilsētas, bet arī to apkārtnē, gan arī atsevišķās vietās negatīva, gadījumos, ja attīstot ielu savienojumus ar radiālajiem ceļu maršrutiem lokāli var pieaugt transporta plūsma un līdz ar to lokāli arī gaisa piesārņojums un troksnis no autotransporta. Šīs ietekmes būs tiešas, ilgtermiņa;
- Pasākumu kopums "Pašvaldības dienesta auto mobilitātes un loģistikas pakalpojumi" plānotās rīcības, optimizējot skolēnu, speciālistu, kā arī pašvaldības pārvadājumus netieši, pozitīvi, ilgtermiņā ietekmēs gaisa kvalitāti novadā;
- Pasākumu kopums "Valsts ceļu tīkla uzturēšana sadarbībā ar VAS „Latvijas valsts ceļi”": Valsts ceļu uzturēšana braukšanai labā kvalitātē, nodrošinās optimālu transporta plūsmu pa ceļiem, kas nodrošinās gaisa kvalitātes nepasliktināšanos un papildus trokšņu (bremzēšana, braukšanas uzsākšana) neveidošanos valsts autoceļu apkārtnē – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme;
- Pasākumu kopums "Pašvaldības ceļu uzlabošanas programma": līdzīgu iemeslu dēļ kā iepriekšējā pasākumu kopumā – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme; uzņēmējdarbības iespējams pieaugums, taču pieņemot, ka pašvaldībā tiks attīstītas labākās pieejamās tehnoloģijas, netiek prognozēts antropogēnās slodzes pieaugums – neitrāla, tieša, ilgtermiņa ietekme uz vides kvalitāti;

Rīcības virziens "Brīvā laika pavadīšana":

- Tajā plānotajiem pasākumu kopumiem "Aktīvās atpūtas un izklaides piedāvājums", "Aktīva sabiedriskā dzīve katrā novada vietā pasākumu" ir daļēji saistīti ar brīvā laika pavadīšanu un dažādu pasākumu norisē dabā ar to labiekārtojuma izmantošanu - vērtējums sniegts rīcības virziena "Zaļā infrastruktūra un vide" novērtējumā šajā nodaļā.

Rīcības virziens "Mājoklis":

- Pasākumu kopums "Jaunas dzīvojamās apbūves teritorijas": atkarībā no jaunai apbūvei izvēlēto vietu izvietojuma var ietekmēt tās dažādi (iespējama degradēto vietu sakārtošana, t.sk. piesārņotas augsnes un grunts savākšana potenciāli piesārņotajās vietās, kvalitatīvu apstādījumu izveide, esošās apbūves pieslēgšana centralizētajiem ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas pakalpojumiem utml.), kas ir vērtējama kā pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz grunts un gruntsūdeņu kvalitāti vai vides kvalitāti kopumā.
- Pasākumu kopums "Dzīvojamā fonda apsaimniekošana": plānotajai iekšpagalmu sakārtošanai būs pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz apstādījumu kvalitāti, bet plānotajai iedzīvotāju informēšanai par energoefektivitātes risinājumiem būs netieša, sekundāra ietekme uz gaisa kvalitāti;

Rīcības virziens "Ūdensapgāde":

- Pasākumu kopums "Uzsākto ūdenssaimniecības projektu ieviešana": līdz 2013.gadam plānoto ūdenssaimniecības projektu ieviešana jau ir uzsākta, Programma akcentē to nozīmību. Šajā pasākumu kopumā ir plānota arī ūdenssaimniecības tehnisko projektu izvērtēšana mazajām apdzīvotajām vietām ar iespēju pāriet uz citu ūdensapgādes risinājumu, pieņemot, ka tiks nodrošināta līdzvērtīgas kvalitātes dzeramā ūdens sagatavošana un notekūdeņu atbilstoša attīrīšana - pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz dzeramā ūdens kvalitāti, virszemes ūdeņu kvalitātes uzlabošanu un pazemes ūdeņu piesārņojuma risku novēršanu.
- Pasākumu kopums "Alternatīvās ūdensapgādes risinājumi ciemos ar iedzīvotāju skaitu līdz 500" - pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz dzeramā ūdens kvalitāti un virszemes ūdeņu kvalitātes uzlabošanu.
- Pasākumu kopums "Ūdenssaimniecības pārvaldība": plānotā ūdenssaimniecības pārvaldes pilnveidošana, patēriņa uzskaites sistēmas sakārtošana nodrošinās ūdens resursu taupīšanu, novecojušu cauruļvadu nomaiņa uzlabos dzeramā ūdens kvalitāti, novērsīs neattīrītu notekūdeņu iespējamu noplūdi apkārtējā vidē - pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme;

Rīcības virziens "Siltumapgāde":

- Pasākumu kopums "Talsu pilsētas siltumapgādes sistēmas rekonstrukcija": siltumapgāde sistēmas rekonstrukcija Talsu pilsētā, kas ietvers jaunas katlumājas izbūvi, tīklu pieslēgšana un tehnisko projektu izstrāde pēc to ieviešanas, ēku energoefektivitātes paaugstināšana mazinās siltuma zudumus sistēmā, optimizēs

kurināmā sadedzināšanas procesu, samazinās kurināmā patēriņu un rezultātā mazinās gaisa piesārņotājielu izplūdi atmosfēras gaisā – pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme;

- Pasākumu kopums “Alternatīvās siltumapgādes risinājumi ciemos ar iedzīvotāju skaitu līdz 500”: siltumapgāde sistēmas rekonstrukcijai ciemos ar iedzīvotāju skaitu līdz 500 būs līdzīga ietekme kā aprakstīts iepriekšējā pasākumu kopumā – pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme;

Rīcības virziens “Zaļā infrastruktūra un vide”:

- Pasākumu kopums “Tūrisms”: veicinās tūrisma infrastruktūras izveidi novadā, tostarp, uzlabos īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanu, to dabas aizsardzības plānu ieviešanu (tūrisma infrastruktūras attīstību) – pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz vides kvalitāti kopumā. Taču gadījumos, ja, plānojot tūrisma infrastruktūras izveidi, netiek izvērtētas un noteiktas konkrētas vietas optimālās apmeklētāju plūsmas un to iespējamā ietekme ir iespējama arī negatīva ietekme.
- Pasākumu kopums “Publiskā ārtelpa”: plānoto peldvietu un atpūtas vietu ierīkošana pie ūdeņiem, kā arī aktīvās atpūtas brīvdabas infrastruktūras izveide, kas organizēs atpūtnieku plūsmas to realizācijas vietās ilgtermiņā uzlabos vai palīdzēs saglabāt esošo labo virszemes ūdeņu kvalitāti, īpaši nozīmīgi tas ir Sasmakas ezera ūdeņu kvalitātes uzlabošanai, kas ir vērtējama kā pozitīva ietekmēs vides kvalitāti kopumā. Taču gadījumos, ja, plānojot šīs publiskās infrastruktūras izveidi, netiek izvērtētas un noteiktas konkrētas vietas optimālās apmeklētāju plūsmas un to iespējamā ietekme, ir iespējama arī negatīva ietekme. Tieša, ilgtermiņa ietekme.
- Pasākumu kopums “Mobilitāte”: attīstāmie velosipēdu un gājēju kustības maršruti, mazinot autotransporta lietošanu, uzlabos gaisa kvalitāti to realizācijas vietās - pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme;
- Pasākumu kopums “Dabas aizsardzība”: ietekmēs īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vides kvalitāti. Šie pasākumi uzsver jau izstrādāto un apstiprināto ĪADT dabas aizsardzības plānu ieviešanu. Bez tam atsevišķs pasākums ir paredzēts dabas parka “Talsu pauguraine” dabas aizsardzības plāna un individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu izstrādei un ieviešanai, kas ietekmēs šo teritoriju, nosakot skaidras attīstības perspektīvas un pasākumus tajā, plāna ieviešana (piemērotas infrastruktūras izveide, degradēto vietu sakārtošana u.c.) veicinātu vides kvalitātes uzlabošanu šajā dabas parkā – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme;

Rīcības virziens “Atkritumu saimniecība”:

- Pasākumu kopumi “Atkritumu vākšanas sistēmas pilnveide”, “Poligons Janvāri”, “Iedzīvotāju informēšana” akcentē Piejūras reģionālo atkritumu apsaimniekošanas plānā 2007.-2013.gadam ietvertos pasākumu turpmākas realizācijas nepieciešamību, kas kopumā ietekmēs (jau pašlaik ietekmē) visas novada teritorijas un īpaši apdzīvoto vietu vides kvalitāti kopumā, novērsīs bīstamo atkritumu nonākšanu apkārtējā vidē - pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme;

Stratēģiskais mērķis “Talsu pilsētas izcilība un Talsu novada “svītrkods””

Rīcības virziens “Talsi – Ziemeļkurzemes pakalpojumu un ekonomiskās izaugsmes centrs”,

- Šajā rīcības virzienā ir plānoti pasākumi pakalpojumu attīstībai, internāta (viesnīcas) būvniecībai, sporta kompleksa, t.sk. peldbaseina rekonstrukcijai, Talsu slimnīcas ēkas būvniecība un citu objektu būvniecība ietekmēs apkārtējo vidi šo objektu izbūve vietās un to tiešā apkārtnē. Līdz ar jaunu objektu būvniecību būs iespējams optimizēt un uzlabot ūdensapgādi, notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu, siltumapgādi un atkritumu savākšanu – pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme uz vides kvalitāti kopumā. Būvniecības laikā – īslaicīga, negatīva ietekme (lokāli trokšņa līmeņa paaugstināšanās, putekļi un citas ietekmes).

Stratēģiskais mērķis “Dabas resursos balstīta ekonomika”

- Pasākumu kopumi “Uzņēmējdarbībai piemērotas teritorijas un telpas” un “Uzņēmējdarbības infrastruktūras nodrošinājums”: konkrētās uzņēmējdarbības attīstības vietās uzlabosies vides kvalitāte, jo, balstoties uz vietējiem resursiem netiek plānotas darbības ar nozīmīgu jaunu papildus ietekmi uz vidi, bet gan tiek esošo bieži vien degradēto vai pašlaik saimnieciskajā dzīvē aktīvi neizmantoto teritoriju un objektu infrastruktūras sagatavošana ražošanas vajadzībām un aktīva piedāvāšana privātajam sektoram izmantošanai. Tādējādi plānots sakārtot degradētās teritorijas un potenciāli piesārņotās teritorijas, kas kopumā izlabos vides kvalitāti (augšnes, grunts, pazemes ūdeņu piesārņojuma novēršana) novadā. Pozitīva, tieša ilgtermiņa ietekme.

- Pasākumu kopums "Uzņēmējdarbības infrastruktūras nodrošinājums": Attīstoties kravu pārvadājumiem pa valsts autoceļu A10 Rīga – Ventspils, plānota ceļu maršruta starp Stendes dzelzceļu un Mērsraga ostu uzlabošana un kravu transporta pārvadājumu attīstīšana, kas lokāli šī autoceļa apkārtnē palielinās kravu transporta radītā trokšņa līmeni un pasliktinās gaisa kvalitāti – negatīva, tieša, ilgtermiņa ietekme.

7.2. Ietekmes uz dabas resursu ilgtspējīga izmantošanu, ainavas saglabāšanu un aizsardzību novērtējums

Stratēģiskais mērķis "Patīkama dzīves un darba vide".

Rīcības virziens "Zaļā infrastruktūra un vide":

- Pasākumu kopums "Videi draudzīga uzņēmējdarbība": pasākumā plānotas rīcības, kas ietver dabas resursus kompensēšanas pasākumus, tostarp, karjeru rekultivācija, kas sakartos vidi, veidos ainavu izstrādāto karjeru vietās un ir vērtējama kā pozitīva ietekme uz dabas resursiem un ainavas atjaunošanu. Karjeru rekultivācija atsevišķos gadījumos radīs priekšnoteikumus novada atpūtas infrastruktūras izveidei, kas, ņemot vērā to, ka šī infrastruktūra tiktu ierīkota izstrādātajos karjeros ar zemu ainavisko vērtību vai pat degradētu ainavu, ir uzskatāma par pozitīvu ietekmi, jo karjera ainava tiktu uzlabota, tādejādi pasargātas no negatīvām izmaiņām novada vērtīgo ainavu un dabas teritorijas. Pozitīvas ietekmes plānojamas gadījumā, ja rekultivācijas projektus un atpūtas infrastruktūras izveides plānošanā un projektēšanā iesaistīsies kvalificēti speciālisti. Pretējā gadījumā iespējama neitrāla vai arī pat negatīva ietekme. Šīs ir tiešas, ilgtermiņa ietekmes.
- Pasākumu kopums "Dabas aizsardzība": dabas parka "Talsu pauguraine" dabas aizsardzības plāna un individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu izstrāde un ieviešana, noteikts skaidrus teritorijas izmantošanas noteikumus un tādejādi nodrošinās tā ainavas aizsardzību un dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu šajā ĪADT - attīstības perspektīvas un pasākumus tajā, plāna ieviešana (piemērotas infrastruktūras izveide, degradēto vietu sakārtošana u.c.) veicinātu vides kvalitātes uzlabošanu šajā dabas parkā – tieša, pozitīva, ilgtermiņa ietekme;

Rīcības virziens "Ūdensapgāde":

- Pasākumu kopums "Ūdenssaimniecības pārvaldība": plānotā ūdenssaimniecības pārvaldes pilnveidošana, patēriņa uzskaites sistēmas sakārtošana nodrošinās ūdens resursu taupīšanu - pozitīva, tieša, ilgtermiņa ietekme;

Stratēģiskais mērķis "Dabas resursos balstīta ekonomika".

- Pasākumu kopumi "Uzņēmējdarbībai piemērotas teritorijas un telpas" un "Uzņēmējdarbības infrastruktūras nodrošinājums": Programmā netiek precizēts, kādu uzņēmējdarbības un tai nepieciešamās infrastruktūras veidu attīstība tiek plānota, tādēļ tās ietekme uz dabas resursu (galvenokārt derīgo izrakteņu) ilgtspējīgu izmantošanu un ainavu var būt dažāda: pozitīva, ja derīgo izrakteņu ieguve notiek saprātīgi, atbilstoši novada politikai attiecībā uz derīgo izrakteņu ieguvu, izstrādājot un ieviešot atradņu rekultivācijas projektus. Pretējā gadījumā iespējama neitrāla vai arī pat negatīva ietekme. Jāatzīmē, ka, iegūstot derīgos izrakteņus, jebkurā gadījumā tiks izmainīta ainava. Šīs ietekmes vērtējums ir atkarīgs no novada ainavu plānojuma, no ainavas kvalitātes, kura veidosies pēc atradnes izstrādes: iespējama pozitīva, neitrāla un arī negatīva ietekme. Visas šajā punktā aprakstās ir tiešas, ilgtermiņa ietekmes.

Stratēģiskais mērķis "Novada svītrkods".

- Pasākumu kopums "Dabas un ainavas vērtības": ar šo pasākumu kopumu akcentētas dabas un ainavas vērtības kā novada identitāte. Programmā nav detalizētas rīcības, šo pasākumu ieviešanai, tādēļ ietekme uz ainavu un dabas resursiem šobrīd vērtējama kā neitrāla un netieša.

7.3. Kopējā ietekme

Atbilstoši Talsu novada attīstības programmas 2014. – 2020. g. detalizācijas līmenim veiktajam būtiskās ietekmes uz vidi novērtējumam (7.1. un 7.2. nodaļa) Programmas ieviešanas kopējā sagaidāmā ietekme uz vidi ir pozitīva. To nosaka Programmā iekļauto stratēģisko mērķu, pasākumu kopumu un to ietvaros plānoto rīcību ietekme uz novada teritorijas vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu, dabas resursu ilgtspējīga izmantošanu, ainavas saglabāšanu un aizsardzību, kā arī tas, ka Programmas ieviešana ir plānota saskaņā ar starptautiskajiem, nacionālajiem un reģiona vides aizsardzības mērķiem un normatīvo aktu prasībām.

7.4. Iespējamo alternatīvu īstenošanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums

Programma neietver alternatīvas novada attīstībai, tādēļ, veicot šo stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu kā alternatīva plānotajiem stratēģiskajiem mērķiem, rīcības virzieniem un pasākumu kopumiem ir izvēlēts t.s. "Nulles scenārijs", kura tiek pieņemts, ka Programma netiek izstrādāta. "Nulles scenāriju" raksturo esošās situācijas vērtējums.

Alternatīva "Nulles scenārijs" nav uzskatāma par labāko iespēju novada attīstībai, jo tā attīstības gadījumā pašvaldība nevarētu realizēt daudzus ar novada infrastruktūras attīstību saistītus projektus (plānoti stratēģiskā mērķa "Patīkama dzīves un darba vide"), izvērtēt esošo un tuvākajā laikā plānoto infrastruktūras projektu rezultātus un plānot 2014. – 2020.g optimālākos risinājumus dzeramā ūdens apgādei, notekūdeņu savākšanai, siltumapgādei, transporta risinājumiem. Tāpat arī tiktu kavēta Talsu kā novada un Ziemeļkurzemes centra attīstība, netiktu attīstītas novada administratīvās daļas (pilsētas un pagastu centri), kuru attīstība šīs Programmas ietvaros tiek plānota, iesaistot ES finanšu resursus. Tādējādi netiktu nodrošināta sabalansēta un pēctecīga novada attīstības plānošana, kas ir uzsākta jau pirms pašvaldību reformas.

Ievērojot iepriekšminēto, kā arī to, ka Programma ir izstrādāta ņemot vērā normatīvo aktu prasības, starptautiskos, nacionālos un reģiona vides aizsardzības mērķus, tajā iekļauto rīcības virzienu un pasākumu kopumu realizācija ir uzskatāma par piemērotāko alternatīvu Talsu novada attīstībai, ievērojot un realizējot 8. sadaļā aprakstītos risinājumus būtisko negatīvo ietekmju samazināšanai vai piesardzības pasākumus šādu ietekmju veidošanās novēršanai.

8. Risinājumi iespējamās ietekmes uz vidi mazināšanai

Šajā novērtējumā tiek uzskatīts, ka īstenojot attīstības plānošanas dokumentus iekļautos pasākumus tiks ievēroti vides aizsardzības normatīvajos aktos iekļautās prasības.

Tā kā Talsu novada attīstības programmā netiek plānoti (ciktāl to var identificēt SIVN procesā) pasākumi vai projekti ar būtisku negatīvu ietekmi uz vidi, t.i. tādi projekti, kuriem saskaņā ar LR likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pielikuma „Objekti, kuru ietekmes novērtējums ir nepieciešams” objektu sarakstu būtu jāveic ietekmes uz vidi novērtējums, tad nozīmīgākie pasākumi iespējamo negatīvo ietekmju novēršanai plānošanas dokumentu ieviešanas laikā ir :

- Sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums. Tas tiek veikts objektiem, kuri ir iekļauti likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 2. pielikumā. Plānošanas dokuments nesniedz detalizētu informāciju par konkrētiem projektiem, bet var pieņemt, ka sākotnējais ietekmes uz vidi novērtējums būs jāveic atsevišķiem infrastruktūras objektu attīstības projektiem (inženiertehniskā apgāde un infrastruktūras uzlabošana u.c.), projektiem, kas paredz derīgo izrakteņu ieguvu (piecu hektāru vai lielākā platībā vai kūdras ieguvu 25 hektāru vai lielākā platībā, ja ieguve šādās platībās tiks plānota), pārtikas rūpniecības objektu izbūvei, ceļu, tūrisma infrastruktūras (kempingu, sporta trašu) būvniecībai un citiem;
- Tehnisko noteikumu un tajos noteikto atzinumu vai eksperta slēdzienu saņemšana, veicot situācijas izvērtējumu vai izpēti, kuros noteiktas prasības un ieteikumi plānotās darbības negatīvas ietekmes novēršanai. Paredzētās darbības, kurām ir jāsaņem tehniskie noteikumi nosaka 2004. gada 17. februāra Ministru kabineta noteikumi Nr. 91 “Kārtība, kādā reģionālā vides pārvalde izdod tehniskos noteikumus paredzētajai darbībai, kurai nav nepieciešams ietekmes uz vidi novērtējums”. Ieviešot Talsu novada attīstības programmu tehniskie noteikumi ir jāsaņem atklātai derīgo izrakteņu ieguvei, iekārtu uzstādīšanai elektroenerģijas, tvaika un karstā ūdens ražošanai, ja to ievadītā siltuma jauda pārsniedz 0,2 MW, pārtikas rūpniecības ražotnēm, degvielas uzpildes staciju, arī šķidrās un saspīestās gāzes uzpildes staciju un naftas bāzu būvniecībai, atsevišķiem sporta, tūrisma un atpūtas objektiem, notekūdeņu attīrīšanas iekārtu (jauda 5 kubikmetri dienā vai vairāk) un citiem objektiem.

Ievērojot to, ka Programmā nav iekļauts detalizēts plānoto projektu izklāsts, tās ieviešanas gaitā ir iespējama arī tādu objektu attīstība, kuriem ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums vai ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējums, kurā novērtē plānotās darbības ietekmi uz NATURA 2000 teritoriju saskaņā ar LR likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.1 panta nosacījumiem.

Bez tam, ir vairāki pasākumi, kurus ieteicams īstenot, lai savlaicīgi, pirms attīstības plānošanas dokumenta konkrētu pasākumu ieviešanas vai to ieviešanas laikā novērstu iespējamās negatīvās ietekmes uz vidi. Tie ir:

- derīgo izrakteņu ieguves plānošana novada teritorijā, ievērojot samērīgumu saistībā ar novada ainavu aizsardzību un saglabāšanu;
- izstrādāto derīgo izrakteņu atradņu rekultivācijas projektu izstrāde un ieviešana, nodrošinot kvalitatīvas ainavas veidošanu un, ja nepieciešams, piemērojot teritoriju sabiedrības rekreācijas vajadzībām;
- īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plānu izstrāde un to ieviešana, īpaši attiecībā uz sabiedrības informēšanas un tūrisma infrastruktūras pasākumu realizāciju;
- plānoto rekreācijas pasākumu, tūrisma un atpūtas infrastruktūras saskaņošana ar ĪADT aizsardzības un izmantošanas noteikumiem, to dabas aizsardzības plāniem;
- plānoto rekreācijas pasākumu, tūrisma un atpūtas infrastruktūras iespējamās antropogēnās slodzes izpēti, apmeklētāju plūsmu izpēti un uzskaiti to realizācijas vietās, īpašu uzmanību pievēršot īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, un pieļaujamo slodžu noteikšana un tai atbilstošas infrastruktūras izveide, lai novēstu dabas teritoriju pārslodzes veidošanos;
- sabiedrības izglītošana un savlaicīga informēšana par plānotajiem pasākumiem, to ietekmēm, vides un dabas aizsardzības jautājumiem kopumā;
- kvalificētu speciālistu iesaiste IVN procesā, situācijas izpētē, ekspertu atzinumu sagatavošanā;
- labāko pieejamo tehnoloģiju, kā arī pamatotu un drošu tehnoloģiju izvēle ražotņu attīstībā.

9. Kompensēšanas pasākumi

Saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” 43. panta nosacījumiem „paredzēto darbību atļauj veikt vai plānošanas dokumentu īstenot, ja tas negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (NATURA 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Ja paredzētā darbība vai plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000), darbību atļauj veikt vai dokumentu īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums nozīmīgu sabiedrības sociālo vai ekonomisko interešu apmierināšanai un tajā ir ietverti kompensējoši pasākumi Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) tīklam”.

Veicot Talsu novada attīstības programmas stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējumu un šī vides pārskata sagatavošanu nav identificēti tādi pasākumi, kuri varētu būtiski ietekmēt novada NATURA 2000 teritorijas un kuru realizācijai būtu jānosaka kompensēšanas pasākumi.

Bez tam Programma neietver tādas darbības, kuras tieši un neatgriezeniski negatīvi ietekmēs vides kvalitāti. Tā ir izstrādātā ievērojot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības, starptautiskos, nacionālos un Kurzemes plānošanas reģiona vides aizsardzības mērķus, tādēļ Programmā nav nepieciešams noteikt papildus kompensēšanas pasākumus.

10. Iespējamās būtiskās pārrobežas ietekmes novērtējums

Vides pārskata izstrādes laikā nav identificētas iespējamās pārrobežu ietekmes, kuras varētu rasties Talsu novada attīstības programmas ieviešanas laikā, jo Talsu novads atrodas iekšzemē un Programmas ietvaros netiek plānoti tādi pasākumi, kuru ietekme varētu sniegties ārpus novada robežām.

11. Galvenie pamatprincipi un metodes novērtējuma veikšanā

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums veikts saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.157. „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” un likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”.

Vides pārskata projekts ir nodots sabiedriskajai apspriešanai un tiks nosūtīts šādām institūcijām un nevalstiskajām organizācijām:

- Valsts vides dienesta Venstspils reģionālajai vides pārvaldei;
- Dabas aizsardzības pārvaldei;
- Veselības inspekcijas atbilstošajai struktūrvienībai;
- Kurzemes plānošanas reģiona administrācijai;

Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums tika veikts, ņemot vērā plānošanas dokumentā iekļauto informāciju – mērķus, uzdevumus, piedāvātos risinājumus, izstrādes pamatprincipus, starptautiskos un nacionālos vides aizsardzības mērķus un normatīvo aktu prasības.

Veicot Talsu novada attīstības programmas 2014. – 2020.g. stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, tika piemēroti sekojoši pamatprincipi:

- stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, t.i., Vides pārskata gatavošana tika veikta vienlaikus ar Programmas 1.redakcijas projekta izstrādi, tādējādi, ievērojot principu, ka ietekmes uz vidi novērtējums ir izdarāms pēc iespējas agrākā plānošanas sagatavošanas brīdī;
- stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums tika gatavots paralēli novada attīstības programmas izstrādei, lai novērtētu tajā iekļauto pasākumu un aktivitāšu ieviešanas seku ietekmi uz vidi un nodrošinātu iespējamo negatīvo ietekmju novēršanu jau Programmas izstrādes stadijā.

SIVN Vides pārskata izstrādē izmantotās galvenās metodes bija:

- informācijas analīze – analizēta par Talsu novadu pieejamā informācija VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” datu bāzēs, Kurzemes plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentu materiāli, Talsu rajona teritorijas plānojuma materiāli novadā ietilpstošo administratīvo daļu (pilsētu un pagastu) attīstības plānošanas dokumentu materiāli, Ventas upes baseina apgabala apsaimniekošanas plāna, ĪADT dabas aizsardzības plānu materiāli, tostarp kartogrāfiskie materiāli;
- diskusijas darba grupās - Programmas 1. redakcijas izstrādes gaitā ir darbojušās 11 tematiskās darba grupas, kurās piedalījās pašvaldības speciālisti, eksperti, sabiedrisko organizāciju, uzņēmēju pārstāvji un citi. Darba grupu sanāsmēs tika izteikti viedokļi arī par plānošanas dokumenta iespējamo ietekmi uz vidi vai būtiskajiem vides aspektiem.

12. Vides monitoringa un paredzētie pasākumi plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa nodrošināšanai

Attīstības plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa nepieciešamību nosaka MK noteikumi Nr.157. „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”. Monitoringa instruments, lai konstatētu Programmas īstenošanas tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, lai operatīvi reaģētu un novērstu kādu pasākumu ieviešanas negatīvas sekas, un, ja nepieciešams, veiktu grozījumus Programmā. Vides monitoringa mērķis ir iegūt informāciju par vides stāvokli.

Talsu novada attīstības programmā ir iekļauti rādītāji Programmas ieviešanas efektivitātes un sasniegto rezultātu kontrolei. Programmā attiecībā uz rīcību virzieniem ir noteikti indikatori - rādītāji, kuri ir salīdzināmi 2011., 2014. un 2020.g.

Lai sekmētu teritorijas plānojuma īstenošanu un uzraudzību, ieteicams Talsu novada pašvaldībā ieteicams izveidot attīstības programmas īstenošanas un monitoringa grupu.

Monitoringa ziņojums ir jā sastāda un atzinumā par vides pārskatu noteiktajā termiņā jā iesniedz Vides pārraudzības valsts birojā. Monitoringa ziņojumā apkopo pieejamo informāciju un ietver vismaz ar plānošanas dokumenta īstenošanu saistīto vides stāvokļa izmaiņu un to tendenču raksturojumu.

Plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringam izmanto valsts statistikas datus, informāciju, kas iegūta veicot vides monitoringu, kā arī citu pieejamo informāciju. Nozīmīgu informāciju par vides stāvokli novadā var iegūt no Vides monitoringa programmas ietvaros iegūtās informācijas.

Vides monitoringa programma ir apstiprināta ar Vides ministra 2010.gada 19.aprīļa rīkojumu nr.121 "Par vides monitoringa programmu". Vides monitoringa programma 2009.-2012.gadam izstrādāta pamatojoties uz Vides monitoringa pamatnostādņiem 2009.-2012.gadam, kuras apstiprinātas ar Ministru kabineta 2009.gada 11.marta rīkojumu Nr.187 „Par Vides monitoringa programmas pamatnostādņiem 2009.-2012.gadam”.

Programmā noteikts Vides ministrijas padotībā esošo iestāžu – LVĢMC, DAP, LHEI un VVD RDC – veiktā un organizētā monitoringa tīkls, parametri, regularitāte un izmantojamās metodes.

Vides monitoringa programma iedalīta četrās programmās:

1. Gaisa monitoringa programma,
2. Ūdeņu monitoringa programma,
3. Zemes monitoringa programma,
4. Bioloģiskās daudzveidības monitoringa programma.

Vides monitoringa programmas galvenais uzdevums ir radīt tādu monitoringa informācijas sistēmas struktūru, lai tiktu nodrošināta:

- LR normatīvajos aktos noteikto prasību izpilde;
- ES direktīvu, kā valsts politiskās prioritātes, prasību izpilde;
- Starptautisko konvenciju, kurām Latvija ir pievienojusies, prasību izpilde.

Vides monitoringa programma izstrādāta pamatojoties uz vadlīnijām, normatīviem, tehniskajām prasībām, metodiskajiem norādījumiem u.c. dokumentiem, kas regulē iepriekš minēto dokumentu ieviešanas kārtību.

Valsts monitoringa programmas galvenās sadaļas ir sekojošas:

- Gaisa monitoringa programma

Atmosfēras gaisa kvalitātes monitoringa programmas ietvaros LVĢMC iegūst datus par atmosfēras gaisa kvalitāti (3.1.apakšpunkts) un par radioaktivitāti gaisā (3.2.apakšpunkts). Atmosfēras gaisa kvalitātes valsts monitoringa Talsu novada teritorijā netiek veikts. Šīs monitoringa programmas ietvaros Talsos tiek veikti radioaktivitātes novērojumi (AGM stacija), Stendē un Valdemārpilī ir smago metālu sūnās stacijas un Stendē nezināmas izcelsmes vides stresa bioindikācijas stacija. Minētajās stacijās iegūtie dati tieši nevar kalpot kā Talsu novada attīstības programmas ieviešanas efektivitātes rādītāji, taču tie var sniegt informāciju par vispārējo stāvokli novadā.

- Ūdens stāvokļa monitoringa programma

Valsts ūdeņu monitoringa programmas ietvaros reģionā tiek noteikts virszemes un pazemes ūdeņu stāvoklis, kā arī lauksaimnieciskās darbības un ar to saistīto piesārņojuma avotu slodzes ietekme uz virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti. Talsu novadā pašlaik ir 9 pazemes ūdeņu kvantitatīvā stāvokļa un 6 kvalitatīvā stāvokļa novērojumu urbumi, kā arī pazemes ūdeņu kvalitātes kontrolei novērojumus plānots veikt avotā Jaunpagastā. Pazemes ūdeņu operatīvajā monitoringā katrā monitoringa stacijas urbumā tiek plānots monitorēt pamata kvalitātes rādītājus (lauka mērījumi – fizikāli ķīmiskie rādītāji un galvenie joni).

Virszemes ūdeņu monitoringa mērķis ir iegūt datus, kurus izmantot rīcības plānu izstrādei, lai sasniegtu vismaz labu virszemes ūdeņu stāvokli visos Latvijas ūdensobjektos un novērstu to stāvokļa pasliktināšanos. Virszemes ūdeņu kvalitāte atspoguļo vispārējo vides kvalitāti upju sateces baseinos, kas izveidojas dažādu faktoru kompleksā iedarbībā. Ventas baseinā virszemes ūdeņu kvalitātes monitoringa programmā ir iekļauti Talsu novada teritorijā esošie ūdensobjekti, kuros tiek plānots veikt bioloģisko un ķīmisko kvalitātes rādītāju mērījumus.

- Augsnes uz zemes virsmas apaugums.

Zemes virsmas apauguma monitoringa mērķis ir nodrošināt valsts un starptautiskās vides pārvaldes institūcijas ar informāciju par zemes apauguma, tajā skaitā zemes izmantošanas izmaiņām. Monitoringa ietvaros tiek apsekota visa Latvijas teritorija, t.sk. Talsu novada teritorija iegūstot informāciju par zemes apaugumu.

- Bioloģiskā daudzveidība.

Dabas teritoriju monitoringā tiek veikts NATURA 2000 teritorijās, kurās monitoringa veikšanas gaitā iegūto informāciju par sugu populāciju un biotopu platību izmaiņām Natura 2000 vietās apkopo 6 gadu periodā. Beidzoties kārtējam sešu gadu ciklam (pašreizējais 2007.-2012.gads) tiek veiktas izmaiņas Natura 2000 datu bāzē un monitoringa dati nepieciešami arī, lai sagatavotu ziņojumu EK par Biotopu direktīvas pielikumos esošo sugu un biotopu stāvokli, kā to paredz Biotopu direktīvas 17.pants.

Reizi sešos gados pēc Biotopu direktīvas 23.pantā paredzētā laika posma beigām dalībvalstis sagatavo ziņojumu par to pasākumu īstenošanu, kas veikti saskaņā ar šo direktīvu. Šajā ziņojumā jo īpaši iekļauj informāciju par Biotopu direktīvas 6.panta 1.punktā minētajiem aizsardzības pasākumiem, kā arī novērtējumu par to, kāda ir šo pasākumu ietekme uz I pielikuma dabisko biotopu veidu un II pielikuma sugu aizsardzības statusu, un iekļauj 11.pantā minēto uzraudzības pasākumu galvenos rezultātus. Ziņojumu, kas sagatavots atbilstoši komitejas izstrādātai formai, nosūta EK un dara publiski pieejamu.

Monitorings tiek veikts visās Natura 2000 teritorijās Latvijā, tostarp Talsu novadā.

13. Kopsavilkums

Talsu novada attīstības programmas 2014. – 2020. gadam stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma Vides pārskata projektā ir analizēts vides stāvoklis un problēmas Talsu novadā, programmā iekļauto rīcības virzienu, pasākumu kopumu un rīcību potenciālā ietekme uz vides stāvokli. Vides pārskats izstrādāts vienlaikus ar programmas 1.redakcijas izstrādi, un novērtējuma rezultāti tiek atspoguļoti vides pārskata projektā.

Vides pārskata projekts Talsu novada attīstības programmas 2014. – 2020. gadam 1. redakcijai (turpmāk – Programma) izstrādāts saskaņā ar likumu “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Ministru kabineta 2004. gada 23. marta noteikumiem Nr. 157 “Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums”, kā arī ņemot vērā Vides pārraudzības valsts biroja ieteikumus. Vides pārskata projektā ir iekļauts apraksts par pozitīvām un negatīvām, tiešām un netiešām, īstermiņa, ilgtermiņa ietekmēm.

Programma ir pirmais kopējais Talsu novada attīstības plānošanas dokuments, kurš definē pašvaldības politiku periodā līdz 2020.gadam un ir sadarbības platforma Talsu novada uzņēmumiem, nevalstiskajām organizācijām, valsts iestādēm, pašvaldībai. Tās stratēģiskā daļā iekļauta Talsu novada attīstības ilgtermiņa vīzija 2030.gadam, ilgtermiņa mērķis un vidēja termiņa prioritātes un stratēģiskie mērķi posmam 2014.-2020.gadiem, uzdevumi, kas sasniedzami konkrētās prioritātes ietvaros, nosakot rīcības virzienus, pasākumu kopumus un rīcību to ieviešanai, kā arī investīciju plāns 3 gadiem, kurš ietver konkrētus projektus.

Novada attīstības programma nosaka šādas vidēja termiņa prioritātes un stratēģiskie mērķus 2014. – 2020. gadam: prioritātes “Iedzīvotāji”, “Unikalitāte”, “Zaļais kapitāls” un “Pārvaldība”, kurām atbilstoši izvirzīti stratēģiskie mērķi: “Patīkama daba un dzīves vide”, “Talsu pilsētas izcilība un Talsu novada “svītrkods””, “Dabas resursos balstīta ekonomika” un “Stipra un enerģiska pašvaldība”. Katra stratēģiskā mērķa sasniegšanai ir plānoti pasākumi kopumi, kuri ir balstīti uz vietējo resursu efektīvu izmantošanu, pakalpojumu kvalitātes (ūdensapgāde, notekūdeņu savākšana un attīrīšana, siltumapgāde, izglītība, sociālie pakalpojumi un citi), ilgtspējīgu transporta risinājumu, tūrisma un atpūtas infrastruktūras ieviešanu, novada teritoriālo daļu unikalitātes attīstīšanu, Talsu kā novada un Ziemeļkurzemes centra attīstību un vienotas (pēc pašvaldību reformas) novada pārvaldības sistēmas ieviešanu.

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (SIVN) procesa mērķis ir panākt vides aspektu integrēšanu plānošanas procesā, nodrošinot dabas un vides kvalitātes, ainavu vērtību aizsardzību jau sākot ar attīstības plānošanas dokumenta izstrādes procesu un identificējot rīcības iespējamās negatīvās ietekmes mazināšanai. SIVN vispārīgjie uzdevumi ir novērtēt vides apstākļus un sniegt informāciju lēmumu pieņēmējiem, kā arī informēt plašāku sabiedrību par sagaidāmo būtisko ietekmi uz vidi plānošanas dokumenta ieviešanas gadījumā.

Viena no prasībām izstrādājot vides pārskatu, ir izvērtēt dažādu alternatīvu īstenošanas sagaidāmo ietekmi uz vidi. Ņemot vērā, ka Talsu novada attīstības programmas 2014. – 2020. gadam neietver alternatīvas, tad Programmas ieviešanas ietekmes salīdzinājumam kā otra alternatīva ir izvēlēts “Nulles scenārijs” jeb situācija, ja plānošanas dokuments netiek īstenots. Saistībā ar nulles scenāriju var izdalīt vairākus aspektus: daudzu ar novada infrastruktūras attīstību saistītu projektu un ES finansu līdzekļu piesaistes ierobežotas iespējas, kavēta novada administratīvo daļu un Talsu kā novada un Ziemeļkurzemes centra attīstība, pēctecīga novada attīstības plānošana pārtraukšana.

Vides pārskatā ir apskatīti starptautiskie mērķi vides aizsardzības jomā, kas noteikti starptautiskajās un Eiropas Savienības direktīvās. Talsu novadā būtiski ir ņemt vērā tos starptautiskos vides aizsardzības mērķus, ka pieņemti saistībā vides kvalitāti, dabas un ainavas aizsardzību. Talsu novada attīstības programmas 2014. - 2020.g. mērķi un pieeja atbilst Latvijai saistošajām konvencijām, starptautiskajiem un nacionālajiem normatīvo aktu prasībām vides aizsardzības jomā.

Ar Programmā plānoto pasākumu kopumu ieviešanu ir saistīti tādi vides aspekti kā vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana, dabas resursu ilgtspējīga izmantošana, ainavas saglabāšana un aizsardzība.

Atbilstoši Talsu novada attīstības programmas 2014. – 2020. g. detalizācijas līmenim veiktajam būtiskās ietekmes uz vidi novērtējumam Programmas ieviešanas kopējā sagaidāmā ietekme uz vidi ir pozitīva. To nosaka Programmā iekļauto stratēģisko mērķu, pasākumu kopumu un to ietvaros plānoto rīcību ietekme uz novada teritorijas vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu, dabas resursu ilgtspējīga izmantošanu, ainavas saglabāšanu un aizsardzību, kā arī tas, ka Programmas ieviešana ir plānota saskaņā ar starptautiskajiem, nacionālajiem un reģiona vides aizsardzības mērķiem un normatīvo aktu prasībām.

Būtiskās ietekmes uz vidi novērtējuma sadaļā ir izvērtēta šīs Programmas ietekme uz iepriekšminētajām vides, dabas un ainavas aizsardzības jomām. Vērtējumā konstatēts, ka, ieviešot programmas rīcības virzienā "Mobilitāte" plānotos pasākumus (ilgtspējīgas transporta sistēmas ieviešana, Talsu mobilitātes centrs, valsts un pašvaldību ceļu uzturēšana), ir iespējama pozitīva ietekme uz gaisa kvalitāti un trokšņa līmeni. Rīcības virzienā "Siltumapgāde" plānoto Talsu siltumapgādes sistēmas rekonstrukcijas, komplekso siltumapgādes un ēku energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumu ieviešana rezultātā dos enerģijas un kurināmā ietaupījumu, kas mazinās arī gaisa piesārņojumu no siltumapgādes objektiem. Īslaicīga, lokāla negatīva ietekme ir iespējama objektu būvniecības laikā. Rīcības virzieni "Ūdensapgāde un notekūdeņu savākšana un attīrīšana" un "Atkritumu saimniecība" pozitīvi ietekmēs virszemes un pazemes ūdeņu stāvokli, augsnes un grunts kvalitāti. Savukārt rīcības virziena "Zaļā infrastruktūra un vide" pasākumu kopumi "Publiskā ārtelpa", "Tūrisms" un "Dabas aizsardzība" uzlabos virszemes ūdeņu kvalitāti, nodrošinās degradēto teritoriju sakārtošanu, veicinās dabas teritoriju, tostarp īpaši aizsargājamo dabas teritoriju ilgtspējīgu apsaimniekošanu, veicinās degradētās ainavas uzlabošanu izstrādātajos derīgo izrakteņu karjeros, kas kopumā ir vērtējams kā pozitīvas, tiešas, ilgtermiņa ietekmes. Lai izvairītos no negatīvām ietekmēm, ieviešot šos pasākumus ir svarīgi tūrisma un atpūtas infrastruktūru plānot saistītā ar pieļaujāmām apmeklētāju plūsmām. Rīcības virziena "Zaļā infrastruktūra un vide" pasākumiem būs pozitīva ietekme uz ainavu, bet rīcības virzienā "Dabas resursos balstīta ekonomika" ietvertajiem pasākumiem saistībā ar derīgo izrakteņu iegūvi iespējama pozitīva, neitrāla vai dažos gadījumos negatīva ietekme uz dabas resursu ilgtspējīga izmantošanu, ainavas saglabāšanu un aizsardzību.

Programmā ir izstrādāta ņemot vērā normatīvo aktu prasības, starptautiskos, nacionālos un reģiona vides aizsardzības mērķus, tajā iekļauto rīcības virzienu un pasākumu kopumu realizācija ir uzskatāma par piemērotāko alternatīvu Talsu novada attīstībai, ievērojot un realizējot pārskatā aprakstītos risinājumus būtisko negatīvo ietekmju samazināšanai vai piesardzības pasākumus šādu ietekmju veidošanās novēršanai. Nozīmīgākie risinājumi ir normatīvo aktu prasību ieviešanu attiecībā uz ietekmes uz vidi novērtējumu, tehnisko noteikumu saņemšanu un izpildi būvprojektu izstrādes stadijā, kā arī izpētes un plānošanas pasākumi attiecībā uz novada ainavu kvalitāti, derīgo izrakteņu izmantošanu, apmeklētāju plūsmām, tūrisma infrastruktūras kapacitāti, dabas aizsardzības plānu izstrādi un ieviešanu.

Plānošanas dokumentam nav prognozējama pārrobežu ietekme.

Programmas ieviešanas gaitā ir jāveic regulāri monitoringa pasākumi, lai iegūtu informāciju par vides stāvokli un tendencēm. Vides monitorings Latvijā, tostarp, Talsu novadā tiek veikts pamatojoties uz Valsts vides monitoringa programmu, kas paredz veikt mērījumus par gaisa, ūdens, augsnes un grunts kvalitāti, kā arī bioloģisko daudzveidību.

Izmantotie avoti

1. Dabas aizsardzības pārvalde <http://www.daba.gov.lv> - ĪADT, dabas aizsardzības plāni
2. Dabas parka "Abavas ieleja dabas aizsardzības plāns, SIA "CarlBro", 2004.
3. Daba parka "Engures ezers" dabas aizsardzības plāna projekts, SIA "Eiroprojekts", 2011.
4. Dabas lieguma "Raķupes ieleja 2007. – 2017.g." dabas aizsardzības plāns, biedrība "Baltijas Vides forums", 2007.g.
5. Dabas lieguma "Stiklu purvi" dabas aizsardzības plāns, VAS "Latvijas Valsts meži", biedrība "Latvijas Dabas fonds", 2006.
6. Derīgo izrakteņu krājumu bilance par 2009. gadu, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2010.
7. Derīgo izrakteņu krājumu bilance par 2010. gadu, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2011.
8. Kurzemes reģiona attīstības stratēģija. 2.projekts. Kurzemes reģiona, attīstība aģentūra, Reģionālo lietu un pašvaldības ministrija, 2004.
9. Pārskats par gaisa kvalitāti Latvijā 2009.gadā, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2010.
10. Telpiskā attīstības perspektīva 2006. - 2026.g. Kurzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006. – 2026.gadam. Kurzemes reģiona, attīstība aģentūra, 2008.
11. Teritorijas plānojuma vadlīnijas 2006.- 2026.g. Kurzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006. – 2026.gadam. Kurzemes reģiona, attīstība aģentūra, 2008.
12. Talsu novada attīstības programma 2014. – 2020.g. Stratēģiskā daļa 1.redakcija, Talsu novada dome, 2011.
13. Talsu pilsētas integrētās attīstības programma 2008-2014.g, Talsu pilsētas dome, 2008.
14. Talsu pilsētas integrētās attīstības programma 2008-2014.g, Vides pārskats, 2008
15. Talsu novada mājas lapa <http://www.talsi.lv> - informācija par pašvaldības attīstības plānošanas dokumentiem un projektiem
16. Telpiskā attīstības perspektīva 2006. - 2026.g. Kurzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006. – 2026.gadam. Kurzemes reģiona, attīstība aģentūra, 2008.
17. Teritorijas plānojuma vadlīnijas 2006.- 2026.g. Kurzemes plānošanas reģiona teritorijas plānojums 2006. – 2026.gadam. Kurzemes reģiona, attīstība aģentūra, 2008.
18. Vides pārraudzības valsts biroja mājas lapa <http://www.vpvb.gov.lv> - informācija par IVN, sākotnējiem IVN, izsniegtajām piesārņojošo darbību atļaujām, rūpnieciskā riska uzņēmumiem
19. Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2010. – 2015. gadam. Pilnā versija. Rīga: VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2009.
20. Ventas upju baseina apgabala apsaimniekošanas plāns 2010. – 2015. gadam. Publiskā versija. Rīga: VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2009.
21. Vides ministrijas un reģionālās attīstības ministrijas mājas lapa <http://www.vidm.gov.lv> - normatīvie akti.
22. Vides monitoringa programma, Vides ministrija, 2009.
23. VSIA "Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" <http://www.meteo.lv> – informācija par vides stāvokli Talsu novadā no LVĢMC datu bāzēm un monitoringa pārskatiem informācija

Pielikumi

1. pielikums Nozīmīgākās Talsu novada derīgo izrakteņu atradnes un derīgo izrakteņu krājumi tajās

Nr. p.k.	Atradnes pases Nr. ¹¹	Atrašanās, pagasts	Atradnes statuss	Atradne, karjers	Derīgo izrakteņu veids	Krājumi uz 01.01.2011. vai pēdējā krājumu novērtējuma dati, norādot gadu	Derīgā izrakteņa izmantošana	Izstrādātājs (licence)	Atradnes īpašnieks
Pazemes resursu krājumu bilancē iekļautās darbojošās atradnes¹²									
1.	2	Laucienes pagasts Lībagu pagasts	Valsts nozīmes	Kurzeme	Smilts – grants	A-54 456,45 N-132 071,00	Būvniecībai, ceļu būvei	SIA „Rudus”, licence Nr.8/187V/ 2001.03.14-2018.12.31	SIA „Rudus Latvija”
2.	2346	Lībagu pagasts	Vietējās nozīmes	Mazsili	Smilts – grants, smilts	Smilts-grants: A-3158, N-388,67. Smilts: A-609,41, N-0,00	Būvniecībai, ceļu būvei	SIA „Sijāts	Nav informācijas
3.	1690	Lībagu pagasts	Vietējas nozīmes	Villas (Laukums Talce)	Smilts – grants un smilts	Smilts-grants A-0,00 N- 395,86 Smilts A-0,00 N-1 715,46	Ceļu būvei	Lībagu pagasta padomes atļauja Nr.25 No 03.01.2008- 02.09.2017	SIA „Talce”
4	2327	Ģibuļu pagasts	Vietējas nozīmes	Vecāpas	Smilts – grants, smilts	Smilts-grants: A-393,79 N- 0,00 Smilts: A-0, N-0	Būvniecībai	SIA „Talsu meliorators”, Ģibuļu pagasta padomes atļauja Nr.3 No 05.11.-2007- 09.09.2017	Nav informācijas
5.	16831	Laidzes pagasts	Vietējas nozīmes	Bērzu purvs	Kūdra	A-0,00 N-625,22	Lauksaimniecībā	SIA „Talsu meliorators”, VĢD licence Nr. 8/198 02.02.2001-31.12.2020	VAS „Latvijas valsts meži”
6.	16832	Valdgailes pagasts	Vietējās nozīmes	Lielsalas purvs	Kūdra	A-3 191,62 N-0,00	Lauksaimniecībā	SIA „Pindstrup Latvia”, LVĢMC licence Nr.8/79 06.04.1999.-09.04.2018	VAS „Latvijas valsts meži”
7.	16834	Ārlavas pagasts	Vietējās nozīmes	Sārāju (Pūņu purvs)	Kūdra	A-405.63 N-0,00	Lauksaimniecībā	SIA „Zibu - Ventspils”, LVĢMC licence Nr.8/228 28.08.2002.-27.08.2027	SIA „Zibu - Ventspils”

¹¹ VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” datu bāzē „Latvijas derīgo izrakteņu atradņu reģistrs” dati

¹² „Derīgo izrakteņu krājumu bilances par 2009. gadu”, LVĢMC, 2010.g. informācija

Talsu novada attīstības programma 2014.-2020.gadam. Ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums.
Vides pārskata projekts

Nr. p.k.	Atradnes pases Nr. ¹¹	Atrašanās, pagasts	Atradnes statuss	Atradne, karjers	Derīgo izrakteņu veids	Krājumi uz 01.01.2011. vai pēdējā krājumu novērtējuma dati, norādot gadu	Derīgā izrakteņa izmantošana	Izstrādātājs (licence)	Atradnes īpašnieks
Citas nozīmīgās novada derīgo izrakteņu atradnes									
1.	2191	Laucienes pagasts	Vietējas nozīmes	Žurnikas	Smilts	A-217,20 N-0,00 (2004. g.)	Ceļu būvei	Neizmanto	VAS „Latvijas valsts meži”
2.	2050	Ģibuļu pagasts	Vietējas nozīmes	Ķeikas	Smilts - grants	A-16,60 N-0,00 (2002.g.)	Ceļu būvei	Neizmanto	VAS „Latvijas valsts meži”
3.	2098	Ģibuļu pagasts	Vietējas nozīmes	Spāre II	Smilts	A-50,93 N-0,00 (2003.g.)	Ceļu būvei	Neizmanto	VAS „Latvijas valsts meži”
4.	905	Laucienes pagasts	Vietējas nozīmes	Triķi (Griķi)	Smilts – grants un smilts	smilts-grants A-750,70 N-0,00 (2008.g.) Smilts A-146,64 N-0,00 (2008.g.)	Būvniecībai, ceļu būvei	Tiek izmantota	SIA „SBE Latvia”
5.	908	Laucienes pagasts Lībagu pagasts	Vietējas nozīmes	Kurzeme (progn.l.)	Smilts – grants	P - 220 632,00	Būvniecībai, ceļu būvei	Neizmanto	Privātpersonas
6.	904	Lībagu pagasts	Vietējas nozīmes	Villas (Laukums „Villas 1”)	Smilts – grants un smilts	Smilts – grants A-108,30, N-0,00 Smilts A-192,60, N-0,00 (1976.g.)	Būvniecībai, ceļu būvei	Neizmanto	Pašvaldība
7.	2299	Lībagu pagasts	Vietējas nozīmes	Villas III (Laukums Grants-kalni)	Smilts – grants un smilts, mālsmilts	Smilts: A-0,00 N-0,00 (2008.g.) Smilšmāls: A-0,00 N-171,71 (2009.g.)	Ceļu būvei rekultivācijai (smilšmāla izmantošana)	Tiek izmantota	SIA „Talce”
8.	1707	Lībagu pagasts	Vietējas nozīmes	Breņģi	Smilts – grants un smilts	smilts-grants A-158,62 N-0,00 (2007.g.)	Ceļu būvei	Neizmanto	Pašvaldība
9.	2100	Ķūļciema pagasts	Vietējas nozīmes	Caunes	Smilts – grants un smilts	Smilts-grants A-44,30 N-0,00 (2006.g.)	Ceļu būvei	Neizmanto	VAS „Latvijas valsts meži”

Nr. p.k.	Atradnes pases Nr. ¹¹	Atrašanās, pagasts	Atradnes statuss	Atradne, karjers	Derīgo izrakteņu veids	Krājumi uz 01.01.2011. vai pēdējā krājumu novērtējuma dati, norādot gadu	Derīgā izrakteņa izmantošana	Izstrādātājs (licence)	Atradnes īpašnieks
						Smilts A-26,20 N-0,00 (2006.g.)			
10.	899	Abavas pagasts	Vietējas nozīmes	Virbi (Lielrežas)	Smilts – grants	A-306,70 N-0,00 (1982.g.)	Ceļu būvei	Neizmanto	Pašvaldība
11.	911	Strazdes pagasts	Vietējas nozīmes	Krātiņi	Smilts – grants un smilts	A-167,30 N-0,00 (1984.g.)	Ceļu būvei	Neizmanto	VAS „Latvijas valsts meži”
12.	57	Ģibuļu pagasts	Vietējas nozīmes	Renda-smilts	Smilts	A-5 265,0 N-2 956,0 (1998.g.)	Silkātizstrādājumiem	Neizmanto	Nav informācijas
13.	1251	Ģibuļu pagasts	Vietējas nozīmes	Renda (progn.)	Dolomīts	P-7 759.92 (1975.g.)	Kaļķu ražošanai Dolomīta miltiem	Neizmanto	Nav informācijas
14.	933	Īves pagasts	Vietējas nozīmes	Dzintari	māls	P- 2 500,00 (1969.g.)	Ķieģeļiem	Neizmanto	Nav informācijas
15.	142	Īves pagasts	Vietējas nozīmes	Prometejs	māls	P – 109 000,00 (1993.g.)	Ķieģeļiem un drenu caurulēm	Neizmanto	Nav informācijas
16.	*13	Ģibuļu pagasts	Vietējas nozīmes	Mežmājas	Smilts – grants	Nav informācijas	Ceļu būvei	Neizmanto	SIA „Talsu meliorators”

¹³ Atradne „Mežmājas” nav iekļauta VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” datu bāzē „Latvijas derīgo izrakteņu atradņu reģistrā”

2. pielikums Ūdens ieguves apjomi un izmantošana Talsu novada teritoriālajās daļās 2006. - 2010.g.

2. pielikums 1. tabula Ūdens ieguves apjomi, avoti un ieguves vietu skaits Talsu novada teritoriālajās daļās 2006. - 2010.g.

Avots: VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" datu bāze "Valsts statistiskais pārskats Nr.2-ūdens"

Pilsēta/pagasts	Ūdens ņemšana no dabīgiem avotiem, tūkst. m ³ /gadā					
	ņemts svaigais ūdens					Citi
	Kopā	Vietu skaits	t.sk. izmērīts	Virszemes	Pazemes	
2010.g.						
Abavas pagasts	27.245	4	27.245	14.309	12.936	0.0
Balgales pagasts	19.409	2	19.409	0.000	19.409	0.0
Ģībuļu pagasts	758.631	12	758.631	0.000	758.631	0.0
Īves pagasts	16.501	1	16.501	0.000	16.501	0.0
Ķūļciema pagasts	9.301	1	9.301	0.000	9.301	0.0
Laidzes pagasts	35.003	1	35.003	0.000	35.003	0.0
Laucienes pagasts	400.433	9	400.433	0.000	400.433	0.0
Lībagu pagasts	106.427	6	106.427	1.053	105.374	0.0
Lubes pagasts	24.012	2	24.012	0.000	24.012	0.0
Sabile	51.583	6	50.186	51.583	0.000	0.0
Stende	56.953	3	56.953	0.000	56.953	0.0
Strazdes pagasts	6.566	2	6.566	0.000	6.566	0.0
Talsi	79.096	3	79.096	0.000	79.096	0.0
Valdemārpils	162.415	5	162.415	0.000	162.415	0.0
Valdgales pagasts	35.403	4	35.403	0.000	35.403	0.0
Vandzenes pagasts	40.618	5	40.618	0.000	40.618	0.0
Virbu pagasts	504.827	5	504.827	0.000	504.827	0.0
Kopā novadā	2334.423	71	2333.026	66.945	2267.478	0.0
2009.g.						
Abavas pagasts	25.395	4	25.395	15.885	9.510	0.0
Balgales pagasts	16.756	2	16.756	1.739	15.017	0.0
Ģībuļu pagasts	798.956	12	798.956	0.000	798.956	0.0
Īves pagasts	11.483	1	11.483	0.000	11.483	0.0
Ķūļciema pagasts	9.518	1	9.518	0.000	9.518	0.0
Laidzes pagasts	30.893	1	30.893	0.000	30.893	0.0
Laucienes pagasts	415.789	9	415.789	0.000	415.789	0.0
Lībagu pagasts	99.071	5	99.071	0.000	99.071	0.0
Lubes pagasts	18.355	1	18.355	0.000	18.355	0.0
Sabile	43.145	6	41.398	0.000	43.145	0.0
Stende	53.070	3	53.070	0.000	53.070	0.0
Strazdes pagasts	5.266	2	5.266	0.000	5.266	0.0
Talsi	83.088	4	83.088	0.000	83.088	0.0
Valdemārpils	119.819	5	119.819	0.000	119.819	0.0
Valdemārpils lauku teritorija	0.955	1	0.955	0.000	0.955	0.0
Valdgales pagasts	35.340	4	35.340	0.000	35.340	0.0
Vandzenes pagasts	41.405	4	41.405	0.000	41.405	0.0
Virbu pagasts	495.752	5	495.752	0.000	495.752	0.0
Kopā novadā	2304.056	70	2302.309	17.624	2286.432	0.0

Talsu novada attīstības programma 2014.-2020.gadam. Ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums.
Vides pārskata projekts

2008.g.						
Abavas pagasts	39.553	4	39.553	26.577	12.976	0.0
Balgales pagasts	18.637	2	18.637	1.632	17.005	0.0
Ģibuļu pagasts	707.717	12	707.717	4.659	703.058	0.0
Īves pagasts	12.070	1	12.070	0.000	12.070	0.0
Laidzes pagasts	11.019	1	11.019	0.000	11.019	0.0
Laucienes pagasts	331.965	8	331.965	191.958	140.007	0.0
Lībagu pagasts	11.583	2	11.583	0.000	11.583	0.0
Lubes pagasts	23.905	1	23.905	0.000	23.905	0.0
Sabile	44.908	6	42.226	0.000	44.908	0.0
Stende	65.953	3	65.953	0.000	65.953	0.0
Strazdes pagasts	5.563	2	5.563	0.000	5.563	0.0
Talsi	148.749	6	148.749	0.000	148.749	0.0
Valdemārpils	104.831	5	104.831	0.000	104.831	0.0
Valdemārpils lauku teritorija	2.165	1	2.165	0.000	2.165	0.0
Valdgales pagasts	43.811	5	43.811	0.000	43.811	0.0
Vandzenes pagasts	38.876	3	38.876	0.000	38.876	0.0
Virbu pagasts	603.488	6	603.488	0.000	603.488	0.0
Kopā novadā	2214.793	68	2212.111	224.826	1989.967	0.0
2007.g.						
Balgales pagasts	22.419	3	22.419	0.000	22.419	0.000
Ģibuļu pagasts	3.655	1	3.655	3.655	0.000	0.000
Ķūļciema pagasts	13.041	2	13.041	0.000	13.041	0.000
Laucienes pagasts	199.439	8	218.789	90.328	109.111	19.350
Lībagu pagasts	94.813	5	97.169	6.400	88.413	2.356
Lubes pagasts	35.721	2	35.721	0.000	35.721	0.000
Stende	73.998	4	73.998	0.000	73.998	0.000
Strazdes pagasts	7.858	2	7.858	0.000	7.858	0.000
Talsi	727.020	8	775.226	0.000	727.020	48.206
Valdgales pagasts	32.792	2	50.655	0.000	32.792	17.863
Vandzenes pagasts	12.862	2	12.862	0.000	12.862	0.000
Virbu pagasts	25.722	3	455.254	0.000	25.722	429.532
Kopā novadā	1249.340	42	1766.647	100.383	1148.957	517.307
2006.g.						
Balgales pagasts	23.300	2	23.300	0.000	23.300	0.000
Ģibuļu pagasts	4.723	1	4.723	4.723	0.000	0.000
Ķūļciema pagasts	14.026	3	14.026	0.000	14.026	0.000
Laucienes pagasts	202.851	8	239.343	44.800	158.051	36.492
Lībagu pagasts	73.928	5	51.028	2.500	71.428	18.000
Lubes pagasts	42.786	2	42.786	0.000	42.786	0.000
Stende	71.259	4	71.259	0.000	71.259	0.000
Strazdes pagasts	3.636	1	3.636	0.000	3.636	0.000
Talsi	830.687	10	873.936	0.000	830.687	43.249
Valdgales pagasts	27.176	2	46.540	0.000	27.176	19.364
Vandzenes pagasts	72.433	5	58.733	13.700	58.733	0.000
Virbu pagasts	114.439	4	423.353	0.000	114.439	308.914
Kopā novadā	1481.244	47	1852.663	65.723	1415.521	426.019

3. pielikums 2. tabula
Ūdens izmantošana Talsu novada teritoriālajās daļās 2006. - 2010.g.

Avots: VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" datu bāze "Valsts statistiskais pārskats Nr.2-ūdens"

Pilsēta/pagasts	Ūdens izmantošana, tūkst. m ³ /gadā				
	Kopā	tai skaitā		atgriezeniskās sistēmās	Ūdeņu zudumi
		ražošanas vajadzībām	komun., sadzīves vajadzībām		
2010.g.					
Abavas pagasts	27.245	0.000	27.245	0.000	0.000
Balgales pagasts	19.052	1.900	17.152	0.000	0.357
Ģībuļu pagasts	717.179	10.111	707.068	0.000	41.452
Īves pagasts	15.181	0.000	15.181	0.000	1.320
Ķūļciema pagasts	9.301	0.000	9.301	0.000	0.743
Laidzes pagasts	35.003	0.000	35.003	0.000	0.000
Laucienes pagasts	399.486	353.083	46.403	0.165	0.637
Lībagu pagasts	103.427	13.305	90.122	0.000	3.000
Lubes pagasts	23.952	14.011	9.941	0.000	0.060
Sabīle	45.453	0.000	45.453	0.000	6.130
Stende	52.397	0.000	52.397	0.000	4.556
Strazdes pagasts	6.566	0.000	6.566	0.000	0.000
Talsi	76.331	71.069	5.262	1.985	2.904
Valdemārpils	130.605	0.000	130.605	0.000	19.191
Valdgales pagasts	34.203	3.518	30.685	0.000	1.200
Vandzenes pagasts	38.228	13.096	25.132	0.000	2.395
Virbu pagasts	500.827	479.657	21.170	0.000	0.000
Kopā novadā	2234.436	959.750	1274.686	2.150	83.945
2009.g.					
Abavas pagasts	25.395	0.000	25.395	0.000	0.000
Balgales pagasts	16.449	1.739	14.710	0.000	0.307
Ģībuļu pagasts	733.931	15.647	718.284	0.000	65.025
Īves pagasts	10.564	0.000	10.564	0.000	0.919
Ķūļciema pagasts	8.757	0.000	8.757	0.000	0.761
Laidzes pagasts	29.793	0.000	29.793	0.000	1.100
Laucienes pagasts	414.969	355.396	59.573	0.352	0.820
Lībagu pagasts	99.071	11.788	87.283	0.000	16.184
Lubes pagasts	18.295	0.000	18.295	0.000	0.060
Sabīle	37.015	0.000	37.015	0.000	6.130
Stende	47.760	0.000	47.760	0.000	5.310
Strazdes pagasts	5.266	0.000	5.266	0.000	0.000
Talsi	80.253	74.393	5.860	1.985	3.010
Valdemārpils	102.765	0.000	102.765	0.000	8.692
Valdemārpils lauku teritorija	0.395	0.395	0.000	0.000	0.560
Valdgales pagasts	34.140	2.208	31.932	0.000	1.200
Vandzenes pagasts	41.405	14.970	26.435	0.000	0.000
Virbu pagasts	491.171	471.951	19.220	0.000	0.000
Kopā novadā	2197.394	948.487	1248.907	2.337	110.078
2008.g.					

Talsu novada attīstības programma 2014.-2020.gadam. Ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums.

Vides pārskata projekts

Abavas pagasts	39.557	0.000	39.557	0.000	0.000
Balgales pagasts	18.296	1.632	16.664	0.000	0.341
Ģībuļu pagasts	698.828	4.730	694.098	0.000	8.590
Īves pagasts	11.030	0.000	11.030	0.000	1.040
Laidzes pagasts	10.468	0.000	10.468	0.000	0.551
Laucienes pagasts	331.233	275.303	55.930	2.316	0.740
Lībagu pagasts	11.582	11.582	0.000	0.000	0.000
Lubes pagasts	23.845	0.000	23.845	0.000	0.060
Sabile	39.015	0.000	39.015	0.000	5.893
Stende	59.353	0.000	59.353	0.000	6.600
Strazdes pagasts	5.260	0.000	5.260	0.000	0.000
Talsi	139.983	30.820	109.163	1.500	9.143
Valdemārpils	91.974	0.000	91.974	0.000	9.809
Valdemārpils lauku teritorija	0.530	0.530	0.000	0.000	1.640
Valdgales pagasts	42.013	2.383	39.630	0.000	1.800
Vandzenes pagasts	37.676	11.712	25.964	0.000	1.200
Virbu pagasts	596.670	575.300	21.370	0.000	0.000
Kopā novadā	2157.313	913.992	1243.321	3.816	47.407
2007.g.					
Balgales pagasts	22.060	0.000	22.060	0.000	0.360
Ģībuļu pagasts	3.660	0.000	3.660	0.000	0.000
Ķūļciema pagasts	9.050	0.000	9.050	0.000	0.000
Laucienes pagasts	218.080	0.000	218.080	0.000	0.720
Lībagu pagasts	95.770	0.000	95.770	0.000	1.400
Lubes pagasts	35.640	0.000	35.640	0.000	0.090
Stende	66.580	0.000	66.580	0.000	7.420
Strazdes pagasts	7.860	0.000	7.860	0.000	0.000
Talsi	742.480	0.000	742.480	1.100	33.120
Valdemārpils	7.270	0.000	7.270	0.000	0.000
Valdgales pagasts	47.610	0.000	47.610	0.000	3.050
Vandzenes pagasts	12.860	0.000	12.860	0.000	0.000
Virbu pagasts	455.260	0.000	455.260	0.000	0.000
Kopā novadā	1724.180	0.000	1724.180	1.100	46.160
2006.g.					
Balgales pagasts	21.560	0.000	21.560	0.000	1.740
Ģībuļu pagasts	4.720	0.000	4.720	0.000	0.000
Ķūļciema pagasts	9.330	0.000	9.330	0.000	0.000
Laucienes pagasts	237.280	1.770	235.510	0.000	2.050
Lībagu pagasts	90.930	0.000	90.930	0.000	1.000
Lubes pagasts	42.740	0.000	42.740	0.000	0.050
Stende	64.130	0.000	64.130	0.000	7.130
Strazdes pagasts	3.640	0.110	3.530	0.000	0.000
Talsi	710.140	2.880	707.260	1.100	163.790
Valdgales pagasts	45.040	0.000	45.040	0.000	1.500
Vandzenes pagasts	66.090	0.000	66.090	0.000	4.210
Virbu pagasts	423.350	0.000	423.350	0.000	0.000
Kopā novadā	1718.950	4.760	1714.190	1.100	181.470

3. pielikums Notekūdeņu novadišana apkārtējā vidē, to atbilstība normatīvo aktu prasībām un paliekošais piesārņojums Talsu novada administratīvajās daļās 2006. – 2010.g.

3. pielikums 1. tabula Talsu novada teritoriālajās daļās apkārtējā vidē novadīto notekūdeņu daudzumi un to atbilstība normatīvo aktu prasībām 2006. - 2010.g.

Avots: VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" datu bāze "Valsts statistiskais pārskats Nr.2-ūdens"

Pilsēta/pagasts	Novadišanas vietu skaits (izplūdes)	Kopā novadītie notekūdeņi, tūkst m ³ /gadā	tai skaitā					
			ar att. norm. tīri	ar att. norm. netīri	bez att. norm. tīri	bez att. norm. netīri	lietus	citi
2010.g.								
Abavas pagasts	1	12.533	0.000	0.000	0.000	0.0	0.000	12.533
Balgales pagasts	1	14.827	14.827	0.000	0.000	0.0	0.000	0.000
Ģībuļu pagasts	2	733.980	733.980	0.000	0.000	0.0	0.000	0.000
Īves pagasts	1	14.190	14.190	0.000	0.000	0.0	0.000	0.000
Ķūļciema pagasts	1	6.274	6.274	0.000	0.000	0.0	0.000	0.000
Laidzes pagasts	1	27.920	27.920	0.000	0.000	0.0	0.000	0.000
Laucienes pagasts	7	50.327	46.267	0.000	3.975	0.0	0.000	0.085
Lībagu pagasts	8	89.344	67.438	21.906	0.000	0.0	0.000	0.000
Lubes pagasts	1	9.941	9.941	0.000	0.000	0.0	0.000	0.000
Sabīle	7	34.562	0.000	34.562	0.000	0.0	0.000	0.000
Stende	2	33.324	33.324	0.000	0.000	0.0	0.000	0.000
Strazdes pagasts	4	4.735	4.735	0.000	0.000	0.0	0.000	0.000
Talsi	2	10.924	8.729	0.000	0.000	0.0	2.195	0.000
Valdemārpils	1	122.458	122.458	0.000	0.000	0.0	0.000	0.000
Valdgales pagasts	2	28.069	28.069	0.000	0.000	0.0	0.000	0.000
Vandzenes pagasts	4	29.213	9.050	0.000	20.163	0.0	0.000	0.000
Virbu pagasts	4	232.640	43.001	0.000	189.639	0.0	0.000	0.000
Kopā	49	1455.261	1170.203	56.468	213.777	0.0	2.195	12.610
2009.g.								
Abavas pagasts	1	9.368	9.368	0.000	0.000	0.0	0.000	0.0
Balgales pagasts	1	14.710	14.710	0.000	0.000	0.0	0.000	0.0
Ģībuļu pagasts	2	759.724	759.724	0.000	0.000	0.0	0.000	0.0
Īves pagasts	1	9.875	9.875	0.000	0.000	0.0	0.000	0.0
Ķūļciema pagasts	1	5.602	5.602	0.000	0.000	0.0	0.000	0.0
Laidzes pagasts	1	25.120	25.120	0.000	0.000	0.0	0.000	0.0
Laucienes pagasts	8	76.458	60.410	0.000	16.048	0.0	0.000	0.0
Lībagu pagasts	3	80.463	80.463	0.000	0.000	0.0	0.000	0.0
Lubes pagasts	1	14.574	14.574	0.000	0.000	0.0	0.000	0.0
Sabīle	7	31.205	0.000	31.205	0.000	0.0	0.000	0.0
Stende	2	29.380	29.380	0.000	0.000	0.0	0.000	0.0
Strazdes pagasts	4	3.769	3.769	0.000	0.000	0.0	0.000	0.0
Talsi	2	10.876	0.000	8.681	0.000	0.0	2.195	0.0
Valdemārpils	1	101.164	101.164	0.000	0.000	0.0	0.000	0.0
Valdgales pagasts	2	27.990	27.990	0.000	0.000	0.0	0.000	0.0
Vandzenes pagasts	4	29.780	29.780	0.000	0.000	0.0	0.000	0.0
Virbu pagasts	4	229.796	14.160	0.000	215.636	0.0	0.000	0.0
Kopā	45	1459.854	1186.089	39.886	231.684	0.0	2.195	0.0
2008.g.								

Talsu novada attīstības programma 2014.-2020.gadam. Ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums.

Vides pārskata projekts

Abavas pagasts	1	12.467	12.467	0.000	0.000	0.000	0.0	0.000
Balgales pagasts	1	16.664	16.664	0.000	0.000	0.000	0.0	0.000
Ģibuļu pagasts	2	753.713	753.713	0.000	0.000	0.000	0.0	0.000
Īves pagasts	1	10.380	10.380	0.000	0.000	0.000	0.0	0.000
Laucienes pagasts	8	70.046	57.457	0.000	2.316	0.000	0.0	10.273
Lībagu pagasts	1	3.646	3.646	0.000	0.000	0.000	0.0	0.000
Lubes pagasts	1	18.980	18.980	0.000	0.000	0.000	0.0	0.000
Sabīle	8	36.615	0.000	31.911	0.000	4.704	0.0	0.000
Stende	2	28.972	28.972	0.000	0.000	0.000	0.0	0.000
Strazdes pagasts	4	3.988	3.988	0.000	0.000	0.000	0.0	0.000
Talsi	2	86.113	86.113	0.000	0.000	0.000	0.0	0.000
Valdemārpils	1	95.400	95.400	0.000	0.000	0.000	0.0	0.000
Valdgales pagasts	2	34.283	34.283	0.000	0.000	0.000	0.0	0.000
Vandzenes pagasts	3	32.762	32.762	0.000	0.000	0.000	0.0	0.000
Virbu pagasts	4	279.567	45.950	0.000	233.617	0.000	0.0	0.000
Kopā	55	2022.638	1614.588	96.953	296.120	4.704	0.0	10.273
2007.g.								
Balgales pagasts	2	18.130	18.130	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000
Laucienes pagasts	7	105.593	55.433	0.0	0.0	0.0	0.0	50.160
Lībagu pagasts	4	80.234	80.234	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000
Lubes pagasts	1	18.790	18.790	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000
Stende	2	36.445	36.445	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000
Strazdes pagasts	4	5.392	5.392	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000
Talsi	1	769.699	769.699	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000
Valdgales pagasts	2	36.510	36.510	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000
Vandzenes pagasts	2	11.122	5.307	0.0	0.0	0.0	0.0	5.815
Virbu pagasts	4	205.594	53.207	0.0	0.0	0.0	0.0	152.387
Kopā	32	1442.182	1233.820	0.0	0.0	0.0	0.0	208.362
2006.g.								
Balgales pagasts	1	20.020	20.020	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000
Dundagas pagasts	1	62.001	62.001	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000
Kolkas pagasts	3	118.073	86.516	0.0	0.0	0.0	0.0	31.557
Laucienes pagasts	7	145.228	59.616	0.0	0.0	0.0	0.0	85.612
Lībagu pagasts	4	82.302	82.302	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000
Lubes pagasts	1	18.437	18.437	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000
Stende	2	32.554	32.554	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000
Strazdes pagasts	1	3.527	3.527	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000
Talsi	2	755.328	697.822	0.0	0.0	0.0	0.0	57.506
Valdgales pagasts	2	35.620	35.620	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000
Vandzenes pagasts	4	33.733	33.733	0.0	0.0	0.0	0.0	0.000
Virbu pagasts	4	193.947	57.292	0.0	0.0	0.0	0.0	136.655
Kopā	32	1500.770	1189.440	0.0	0.0	0.0	0.0	311.330

3. pielikums 2. tabula Notekūdeņos paliekošais piesārņojums Talsu novada teritoriālajās daļās 2006. – 2010.g.

Avots: VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" datu bāze "Valsts statistiskais pārskats Nr.2-ūdens"

Vielu daudzumi : t/gadā										
Pagasts	Piesārņ. dati	Suspendētās vielas	BSP ₅	ĶSP	Naftas produkti	SVAV	Pkop	P-PO4	Nkop	N-NO2
2010.g.										
Abavas pagasts	1.2131	0.0665	0.0569	0.4855	0.0000	0.0000	0.0666	0.0607	0.4498	0.0000
Balgales pagasts	2.9214	0.6518	0.3993	1.3111	0.0000	0.0000	0.0474	0.0336	0.3234	0.0000
Ģibuļu pagasts	153.6457	33.6740	12.1860	71.0580	0.0220	0.0000	4.7102	2.1200	18.6714	0.0000
Īves pagasts	4.6311	0.9950	0.5682	1.8401	0.0000	0.0000	0.0655	0.0389	0.6097	0.0017
Ķūļciema pagasts	0.6348	0.1217	0.1408	0.2743	0.0000	0.0000	0.0189	0.0159	0.0321	0.0000
Laidzes pagasts	6.6610	0.5240	0.8130	2.4000	0.0000	0.0000	0.1270	0.1200	1.6080	0.0000
Laucienes pagasts	2.9236	0.5719	0.3412	1.3460	0.0000	0.0000	0.0506	0.0278	0.3434	0.0050
Lībagu pagasts	20.9716	2.3894	2.1669	8.3582	0.0000	0.0000	0.5050	0.4003	4.1321	0.2012
Lubes pagasts	1.4755	0.0600	0.0703	0.4861	0.0000	0.0000	0.0421	0.0411	0.4148	0.0037
Sabīle	16.4590	2.4810	2.6050	7.5470	0.0000	0.0000	0.2230	0.1830	1.7870	0.0010
Stende	6.1150	0.7310	0.8020	2.6740	0.0000	0.0000	0.0960	0.0830	1.1270	0.0000
Strazdes pagasts	2.2302	0.1546	0.4971	0.9311	0.0000	0.0000	0.0342	0.0274	0.3332	0.0012
Valdemārpils	8.9583	0.3693	0.6311	4.2158	0.0000	0.0000	0.2862	0.2437	2.1741	0.0000
Valdgales pagasts	4.5774	0.3820	0.3600	1.6790	0.0000	0.0000	0.1554	0.1530	0.9930	0.0000
Vandzenes pagasts	4.4366	1.3084	0.2752	1.5922	0.0000	0.0000	0.0554	0.0459	0.5468	0.0257
Virbu pagasts	38.5549	8.1305	6.4327	15.4165	0.0000	0.0000	0.6164	0.4347	7.1331	0.0000
Kopā	276.4091	52.6111	28.3457	121.6149	0.0220	0.0000	7.0997	4.0290	40.6789	0.2395
2009.g.										
Abavas pagasts	1.1138	0.0706	0.0287	0.4286	0.0000	0.0000	0.0427	0.0391	0.2740	0.1890
Balgales pagasts	3.4916	0.9808	0.4199	1.3732	0.0000	0.0000	0.0862	0.0062	0.3672	0.0000
Ģibuļu pagasts	91.5526	13.7300	8.6220	40.6800	0.0120	0.0000	1.6350	1.0540	14.9920	0.0000
Īves pagasts	2.5779	0.4628	0.2614	1.0102	0.0000	0.0000	0.0444	0.0322	0.4361	0.0000
Ķūļciema pagasts	0.5251	0.0347	0.0549	0.2437	0.0000	0.0000	0.0291	0.0258	0.0731	0.0000
Laidzes pagasts	6.8145	0.6920	0.0065	2.6820	0.0000	0.0000	0.1940	0.1840	1.6620	0.0000
Laucienes pagasts	5.5789	1.0086	0.4499	2.5210	0.0000	0.0000	0.0754	0.0390	1.1720	0.0000
Lībagu pagasts	14.3952	1.8325	0.8878	5.1781	0.0000	0.0000	0.9527	0.3239	2.6722	0.2774
Lubes pagasts	1.8727	0.4019	0.1487	1.0229	0.0000	0.0000	0.0457	0.0354	0.1403	0.0036
Sabīle	12.4280	1.3250	1.9160	5.6320	0.0000	0.0000	0.2140	0.1630	1.7490	0.0000
Stende	8.0830	1.1460	1.2850	3.3020	0.0000	0.0000	0.4370	0.0830	1.0080	0.0000
Strazdes pagasts	0.9967	0.1436	0.1550	0.4334	0.0000	0.0000	0.0153	0.0118	0.1308	0.0007
Talsi	0.2836	0.2828	0.0000	0.0000	0.0008	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000
Valdemārpils	10.2230	0.9268	1.1863	4.9351	0.0000	0.0000	0.4752	0.0000	2.6996	0.0000
Valdgales pagasts	3.7155	0.5322	0.3873	1.6709	0.0000	0.0000	0.1133	0.1030	0.5230	0.0000
Vandzenes pagasts	4.6864	0.5159	0.6001	2.0011	0.0000	0.0000	0.0533	0.0210	1.4802	0.0000
Virbu pagasts	10.1276	1.2125	0.4177	6.7411	0.0000	0.0000	0.1206	0.1044	0.8487	0.0009
Kopā	178.4660	25.2987	16.8271	79.8553	0.0128	0.0000	4.5339	2.2257	30.2281	0.4716
2008.g.										
Abavas pagasts	1.2700	0.0800	0.0500	0.5100	0.0000	0.0000	0.0700	0.0500	0.2800	0.0000
Balgales pagasts	2.4900	0.2200	0.3400	1.0800	0.0000	0.0000	0.0900	0.0700	0.3500	0.0000
Ģibuļu pagasts	66.1293	12.5181	6.5616	32.5030	0.0080	0.0000	1.4482	0.8100	6.4204	0.0000
Īves pagasts	1.5700	0.2800	0.2400	0.7400	0.0000	0.0000	0.0200	0.0100	0.1500	0.0000
Laucienes pagasts	4.7230	0.7113	0.4652	2.5160	0.0000	0.0000	0.2792	0.0400	0.4313	0.0000
Lībagu pagasts	1.7200	0.2800	0.4000	0.8600	0.0000	0.0000	0.0500	0.0400	0.0500	0.0000
Lubes pagasts	3.4127	0.9075	0.4004	1.7350	0.0000	0.0000	0.0711	0.0457	0.1440	0.0000
Sabīle	10.7590	1.1020	1.4790	4.6060	0.0000	0.0000	0.2310	0.1930	1.5350	0.0000

Talsu novada attīstības programma 2014.-2020.gadam. Ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums.

Vides pārskata projekts

Stende	5.5600	0.6600	0.4500	2.2900	0.0000	0.0000	0.1600	0.1300	1.0500	0.0000
Strazdes pagasts	1.6500	0.1500	0.4400	0.6800	0.0000	0.0000	0.0300	0.0200	0.1700	0.0000
Talsi	2.3820	0.0700	0.5510	0.6330	0.0035	0.0000	0.1540	0.1510	0.4115	0.0000
Valdemārpils	24.8688	1.3311	3.6861	11.0646	0.0000	0.0000	0.5824	0.5145	4.5346	0.0000
Valdgales pagasts	2.5500	0.1500	0.3300	0.9400	0.0000	0.0000	0.0900	0.0700	0.5600	0.0000
Vandzenes pagasts	7.5355	0.6481	1.2415	3.3409	0.0000	0.0000	0.2430	0.2214	0.9540	0.0000
Virbu pagasts	16.5549	1.8827	1.9312	10.9198	0.0000	0.0000	0.2151	0.1698	0.7731	0.0000
Kopā	153.1752	20.9908	18.5661	74.4183	0.0115	0.0000	3.7339	2.5354	17.8139	0.0000
2007.g.										
Balgales pagasts	3.1560	0.3000	0.2490	1.6620	0.0000	0.0000	0.1150	0.0640	0.3750	0.0000
Kolkas pagasts	21.9800	4.1490	3.2780	10.2170	0.0000	0.0000	0.4910	0.3750	1.7450	0.1350
Laucienes pagasts	5.5870	0.9520	0.7390	2.5170	0.0000	0.0000	0.1500	0.0840	0.7020	0.0000
Lībagu pagasts	18.5060	3.5360	1.5120	7.4720	2.1600	0.0000	0.4400	0.1710	2.2300	0.0000
Lubes pagasts	2.5540	0.5820	0.3750	1.2140	0.0000	0.0000	0.0860	0.0620	0.1710	0.0050
Stende	4.1870	0.1940	0.2150	2.0800	0.0000	0.0000	0.3830	0.1020	0.6280	0.0120
Strazdes pagasts	0.7310	0.1020	0.1360	0.2140	0.0000	0.0000	0.0270	0.0210	0.1250	0.0010
Talsi	66.0000	12.0100	5.9800	32.4400	0.0000	0.0000	3.0100	1.9700	5.9300	0.0800
Valdgales pagasts	4.4120	0.4420	0.2640	2.0630	0.0000	0.0000	0.1410	0.1170	0.7820	0.0000
Vandzenes pagasts	1.1880	0.1100	0.1680	0.5510	0.0000	0.0000	0.0750	0.0360	0.1830	0.0250
Virbu pagasts	7.8510	1.3780	0.3960	5.1430	0.0000	0.0000	0.0960	0.0850	0.4160	0.0010
Kopā	136.1520	23.7550	13.3120	65.5730	2.1600	0.0000	5.0140	3.0870	13.2870	0.2640
2006.g.										
Balgales pagasts	3.5620	0.6500	0.2230	1.6120	0.0000	0.0000	0.0960	0.0680	0.4730	0.0000
Kolkas pagasts	48.7500	2.2040	2.5840	13.7820	0.0010	0.0000	11.3620	0.9450	3.0430	0.0220
Laucienes pagasts	5.6010	1.0780	0.1720	2.2170	0.0000	0.0000	0.0960	0.0430	0.6110	0.0040
Lībagu pagasts	9.6100	0.5180	1.3620	3.4320	0.0000	0.0000	0.3950	0.3950	1.7940	0.0000
Lubes pagasts	2.1830	0.2530	0.1440	0.9140	0.0000	0.0000	0.1300	0.1200	0.3250	0.0010
Stende	4.9220	0.6660	0.3830	1.6320	0.0000	0.0000	0.1860	0.1430	0.9720	0.0230
Strazdes pagasts	0.1240	0.0110	0.0100	0.0350	0.0000	0.0000	0.0070	0.0070	0.0280	0.0010
Talsi	41.6100	8.0600	2.4000	19.4700	0.0300	0.0000	0.9500	0.6800	5.4600	0.0300
Valdgales pagasts	5.1900	0.3500	0.3960	2.1930	0.0000	0.0000	0.2110	0.1820	0.9560	0.0000
Vandzenes pagasts	4.5290	0.5620	0.3430	1.0990	0.0000	0.0000	0.2300	0.1900	1.0790	0.0000
Virbu pagasts	8.9390	0.7640	0.7130	4.9050	0.0000	0.0000	0.1990	0.1530	1.1630	0.0470
Kopā	135.0200	15.1160	8.7300	51.2910	0.0310	0.0000	13.8620	2.9260	15.9040	0.1330

4. pielikums Dalīto atkritumu vākšanas punkti Talsu novadā

Nr.p.k.	Teritoriālā vienība	Adrese
1.	Talsi	Celtnieku iela 4
2.	Talsi	Raiņa iela 88
3.	Talsi	Darba iela 19
4.	Talsi	Dundagas iela 2
5.	Talsi	Dundagas iela 5
6.	Talsi	Dundagas iela 9
7.	Talsi	Dundagas iela 12
8.	Talsi	Dundagas iela 16
9.	Talsi	Dundagas iela 20
10.	Talsi	Gaismas 1 – nav vairāk, jo nodedzināja
11.	Talsi	Miera iela 2a
12.	Talsi	Miera iela 6a
13.	Talsi	Mīlenbaha iela 32
14.	Talsi	Pumpura iela 12
15.	Talsi	Puškaiša iela 14a
16.	Talsi	Darba 13
17.	Talsi	Brīvības 29
18.	Talsi	Lielā iela 37
19.	Talsi	1905.gada iela 1a
20.	Talsi	Brīvības 9
21.	Talsi	Raiņa iela 19a
22.	Talsi	1905.gada iela 7a
23.	Talsi	9.maija iela 19
24.	Talsi	Draudzības iela 25
25.	Talsi	Rūķu iela "Pīlādzītis"
26.	Talsi	Pilsētas laukums
27.	Balgale	Dursupe, Atpūtas laukums
28.	Ģibuļi	Pastende, Ezera un Dzintaru ielu krustojums
29.	Ģibuļi	Spāre, Čakstes ielā pie mājām "Rogas"
30.	Ģibuļi	Spāre, Lauku ielā 5
31.	Īves	Tiņģere, Tiņģeres centrs
32.	Ķūļciems	Ķūļciems, Maudas
33.	Laidze	Zvirgzdi
34.	Laidze	Jāņkalni
35.	Lauciene	Centra katlu māja
36.	Lauciene	Pagastmāja
37.	Lībagi	Dižstende, Upeslīči
38.	Lībagi	Dižstende, pie ambulances "Māteres"
39.	Lībagi	Mindugciems, Kraujas
40.	Lībagi	Mindugciems, Katlu māja
41.	Lube	Anuži, Saulstari
42.	Sabile	Ventspils iela 21
43.	Sabile	Ventspils iela 9 (autoosta)
44.	Sabile	Ventspils iela 1/3 (centra laukums)
45.	Sabile	Kr.Barona iela 6

Nr.p.k.	Teritoriālā vienība	Adrese
46.	Sabile	Priedes, Katlu māja
47.	Sabile	Abavas pag.,Veģi
48.	Stende	Brīvības iela 76
49.	Stende	Bērzu iela 9
50.	Stende	Brīvības iela 15
51.	Stende	Stacijas iela 1
52.	Stende	Liepu iela 37
53.	Stende	Liepu iela 7
54.	Stende	Brīvības iela 8
55.	Valdemārpils	Lubezere, Centra aleja 1
56.	Valdemārpils	Celtnieku iela 5
57.	Valdemārpils	Raiņa iela 12b
58.	Valdemārpils	Ambrakas iela 1
59.	Valdemārpils	Lubezere, Nākotnes iela 4
60.	Valdemārpils	Rožu iela 1
61.	Valdgale	Pūņas, māja Nr.7
62.	Valdgale	Pūņas, Mājas Nr.3
63.	Vandzene	Vandzene, Tautas nams
64.	Vandzene	Vandzene, Vidusskola
65.	Virbi	Jaunpagasts, Katlumāja
66.	Virbi	Jaunpagasts, Klubs – kantoris

5. pielikums Bīstamo atkritumu īpatsvars kopējo atkritumu apjomā, tūkst.m³

Avots: VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs"

Pilsēta/pagasts	2010.		2009.		2008.	
	kopā	bīstamie	kopā	bīstamie	kopā	bīstamie
Talsi	787,53	12,29	714,75	10,38	749,26	7,75
Sabīle	694,10	0,00	882,30	0,00	596,20	0,00
Stende	332,94	4,06	213,70	4,41	163,65	0,00
Valdemārpils	0,00	0,00	111,00	0,00	39,67	0,00
Valdemārpils l.t.	0,00	0,00	307,21	0,00	379,15	0,00
Abavas pagasts	121,20	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Balgales pagasts	101,62	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ģībuļu pagasts	9595,03	10,68	8321,90	11,05	9675,24	12,45
Īves pagasts	0,00	0,00	42,00	0,00	53,00	0,00
Ķūļciema pagasts	42,02	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Laidzes pagasts	12,27	0,10	304,42	0,11	13,99	0,27
Laucienes pagasts	608,89	11,08	383,18	10,50	443,99	6,03
Lībagu pagasts	13,24	0,18	12,14	0,30	23,29	1,24
Lubes pagasts	19,49	0,22	9,35	0,31	274,77	0,36
Strazdes pagasts	21,49	0,00	23,32	0,00	25,33	0,00
Valdgales pagasts	84,50	0,00	88,00	0,00	94,00	0,00
Vandzenes pagasts	165,91	0,14	162,88	0,96	75,55	0,53
Virbu pagasts	1282,04	0,00	1979,94	0,00	2357,55	0,00
Kopā:	13882,28	38,76	13556,10	38,02	14964,64	28,64
	bīstamie, %	0,28		0,28		0,19

6. pielikums Potenciāli piesārņotās vietas

Avots: VSIA "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs"

N.p. k.	Reģistrācijas numurs VSIA "LVGMC" datu bāzē	Vietas nosaukums	Vietas kategorija	Darbības nozares	Pilsēta /pagasts
1.	88015/4726	AS "Talsu autotransports"	2 Potenciāli piesārņota vieta	4030-Tvaika un karstā ūdens piegāde 5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Talsi
2.	88015/4680	SIA „Talsu tipogrāfija”, katlu māja	2 Potenciāli piesārņota vieta	4030-Tvaika un karstā ūdens piegāde	Talsi
3.	88015/4323	Valsts akciju sabiedrības „Kurzemes ceļi” filiāle „Talsu 18. ceļu rajons”	2 Potenciāli piesārņota vieta	2400-ĶĪMISKO VIELU, TO IZSTRĀDĀJUMU UN ĶĪMISKO ŠĶĪEDRU RAŽOŠANA	Talsi
4.	88015/3191	SIA "Lateva" DUS	2 Potenciāli piesārņota vieta	5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Talsi
5.	88015/3189	SIA "Kurzemes sēklas" DUS	2 Potenciāli piesārņota vieta	5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Talsi
6.	88015/3188	SIA "Alco" DUS	2 Potenciāli piesārņota vieta	5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Talsi
7.	88015/3187	SIA "Kurzemes ceļi" DUS	2 Potenciāli piesārņota vieta	5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Talsi
8.	88015/3186	Katlu māja	2 Potenciāli piesārņota vieta	4030-Tvaika un karstā ūdens piegāde	Talsi
9.	88428/3164	Minerālmēslu noliktava "Rožkalni"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Abavas pagasts
10.	88155/4347	VAS „Kurzemes ceļi” filiāles „Talsu 18. ceļu rajons” Stendes iecirknis	2 Potenciāli piesārņota vieta	4523-Automaģistrāļu, ceļu, lidlauku un sporta būvju būvniecība	Stende
11.	88155/3182	SIA "AGRO Stende" minerālmēslu noliktava	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Stende
12.	88155/3180	Talsu MRS koksnis atkritumu izgāztuve	2 Potenciāli piesārņota vieta	0202-Ar mežsaimniecību un kokmateriālu sagatavošanu saistīti pakalpojumi	Stende
13.	88155/3179	SIA "Talce" bitumena bāze pie dzelzceļa stacijas "Stende"	2 Potenciāli piesārņota vieta	5151-Cietā, šķidrā un gāzveida kurināmā un līdzīgu produktu vairumtirdzniecība	Stende
14.	88377/4752	SIA „AHN PO” kokogļu ražotne	2 Potenciāli piesārņota vieta	2414-Pārējo organisko ķīmisko pamatvielu ražošana	
15.	88428/3178	Katlu māja "Priedes"	2 Potenciāli piesārņota vieta	4030-Tvaika un karstā ūdens piegāde	Sabile
16.	88428/3177	Ferma "Strautkalni"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Abavas pagasts
17.	88428/3176	Ferma "Gobiņas"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Abavas pagasts

N.p. k.	Reģistrācijas numurs VSIA "LVGMC" datu bāzē	Vietas nosaukums	Vietas kategorija	Darbības nozares	Pilsēta /pagasts
18.	88428/3175	Amonjaka glabātuve "Zābaki"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Abavas pagasts
19.	88428/3174	Mehāniskās darbnīcas "Jaunozoliņi"	2 Potenciāli piesārņota vieta	5020-Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Abavas pagasts
20.	88428/3173	Mehāniskās darbnīcas "Kraujas"	2 Potenciāli piesārņota vieta	5020-Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Abavas pagasts
21.	88428/3172	Minerālmēslu noliktava "Lejas"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Abavas pagasts
22.	88428/3171	Rinkules autoserviss	2 Potenciāli piesārņota vieta	5020-Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Abavas pagasts
23.	88428/3170	Centra mehāniskās darbnīcas	2 Potenciāli piesārņota vieta	5020-Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Abavas pagasts
24.	88428/3169	Degvielas noliktava "Endoli"	2 Potenciāli piesārņota vieta	5151-Cietā, šķidrā un gāzveida kurināmā un līdzīgu produktu vairumtirdzniecība	Abavas pagasts
25.	88428/3168	Minerālmēslu noliktava un ferma "Egles"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Abavas pagasts
26.	88428/3167	Minerālmēslu noliktava "Rudziši"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Abavas pagasts
27.	88428/3166	Minerālmēslu noliktava un ferma "Žuburi"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Abavas pagasts
28.	88428/3165	Minerālmēslu noliktava "Kļavas"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Abavas pagasts
29.	88428/3163	Minerālmēslu noliktava "Laiņi"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Abavas pagasts
30.	88428/3162	Minerālmēslu noliktava "Valgales Birznieki"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Abavas pagasts
31.	88428/3161	Sadzīves atkritumu izgāztuve "Gobiņas"	2 Potenciāli piesārņota vieta	9000-ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA, TERITORIJAS TĪRĪŠANA	Abavas pagasts
32.	88468/3074	Liellopu ferma "Galtene"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Balgales pagasts
33.	88468/3073	Liellopu ferma "Salas"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Balgales pagasts
34.	88468/3072	Liellopu ferma "Tiltnieki"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Balgales pagasts
35.	88468/3071	Liellopu ferma "Amatas"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Balgales pagasts
36.	88468/3070	Sadzīves atkritumu izgāztuve Mariņi	2 Potenciāli piesārņota vieta	9000-ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA, TERITORIJAS TĪRĪŠANA	Balgales pagasts
37.	88548/4438	SIA Bimbo	2 Potenciāli piesārņota vieta	3610-Mēbeļu ražošana	Ģibuļu pagasts

N.p. k.	Reģistrācijas numurs VSIA "LVGMC" datu bāzē	Vietas nosaukums	Vietas kategorija	Darbības nozares	Pilsēta /pagasts
38.	88548/4624	SIA „Latvija Statoil” degvielas uzpildes stacija	2 Potenciāli piesārņota vieta	5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Ģibuļu pagasts
39.	88548/3089	Pesticīdu noliktava "Skujas"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Ģibuļu pagasts
40.	88548/3105	KKS "Kalnieki" cūku komplekss "Purvīši"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0123-Cūku audzēšana	Ģibuļu pagasts
41.	88548/3104	Pastendes ciemata katlu māja	2 Potenciāli piesārņota vieta	4030-Tvaika un karstā ūdens piegāde	Ģibuļu pagasts
42.	88548/3103	Vecā degvielas bāze	2 Potenciāli piesārņota vieta	5151-Cietā, šķidrā un gāzveida kurināmā un līdzīgu produktu vairumtirdzniecība	Ģibuļu pagasts
43.	88548/3102	Vecās mehāniskās darbnīcas	2 Potenciāli piesārņota vieta	5020-Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Ģibuļu pagasts
44.	88548/3101	K/s "Talsciems" mehāniskās darbnīcas	2 Potenciāli piesārņota vieta	5020-Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Ģibuļu pagasts
45.	88548/3100	L/s "Darba ceļš" mehāniskās darbnīcas	2 Potenciāli piesārņota vieta	5020-Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Ģibuļu pagasts
46.	88548/3099	SIA "Uzvara-94" mehāniskās darbnīcas	2 Potenciāli piesārņota vieta	5020-Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Ģibuļu pagasts
47.	88548/3098	Mehāniskās darbnīcas Spārē	2 Potenciāli piesārņota vieta	5020-Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Ģibuļu pagasts
48.	88548/3097	Degvielas bāze KKS "Pastende"	2 Potenciāli piesārņota vieta	5151-Cietā, šķidrā un gāzveida kurināmā un līdzīgu produktu vairumtirdzniecība	Ģibuļu pagasts
49.	88548/3096	Mehāniskās darbnīcas KKS "Pastende"	2 Potenciāli piesārņota vieta	5020-Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Ģibuļu pagasts
50.	88548/3095	Mehāniskās darbnīcas "Lasmaņi"	2 Potenciāli piesārņota vieta	5020-Automobiļu tehniskā apkope un remonts	Ģibuļu pagasts
51.	88548/3094	Z/s "Paegli" degvielas bāze	2 Potenciāli piesārņota vieta	5151-Cietā, šķidrā un gāzveida kurināmā un līdzīgu produktu vairumtirdzniecība	Ģibuļu pagasts
52.	88548/3093	Galdniecība un gateris "Lasmaņos"	2 Potenciāli piesārņota vieta	2010-Koka zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana	Ģibuļu pagasts
53.	88548/3092	Amonjakūdens noliktava "Madaras"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Ģibuļu pagasts
54.	88548/3091	Minerālmēslu noliktava "Silvas"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Ģibuļu pagasts
55.	88548/3090	Minerālmēslu noliktava "Silakaktiņi"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Ģibuļu pagasts
56.	88588/3108	DUS "Angārs"	2 Potenciāli piesārņota vieta	5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Īves pagasts
57.	88588/3107	Šķidro minerālmēslu	2 Potenciāli	0110-Augkopība;	Īves

N.p. k.	Reģistrācijas numurs VSIA "LVGMC" datu bāzē	Vietas nosaukums	Vietas kategorija	Darbības nozares	Pilsēta /pagasts
		noliktava "Angārs"	piesārņota vieta	dārzenkopība; dārzkopība	pagasts
58.	88588/3106	Pesticīdu noliktava "Tiltiņi"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Īves pagasts
59.	88648/3118	Liellopu ferma "Paegli"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Ķūļciema pagasts
60.	88648/3117	Cūku komplekss "Avoti"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0123-Cūku audzēšana	Ķūļciema pagasts
61.	88648/3116	Liellopu ferma "Upenieki"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Ķūļciema pagasts
62.	88648/3115	DUS bijušā kolhoza mehāniskajās darbnīcās	2 Potenciāli piesārņota vieta	5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Ķūļciema pagasts
63.	88648/3114	Šķidro minerālmēslu noliktava	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Ķūļciema pagasts
64.	88648/3113	Graudu kalte	2 Potenciāli piesārņota vieta	0141-Lauksaimnieciskie pakalpojumi	Ķūļciema pagasts
65.	88648/3112	Minerālmēslu noliktava "Vējiņi"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Ķūļciema pagasts
66.	88648/3111	Pesticīdu noliktava "Avoti"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Ķūļciema pagasts
67.	88648/3110	Sadzīves atkritumu izgāztuve Dālderī	2 Potenciāli piesārņota vieta	9000-ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA, TERITORIJAS TĪRĪŠANA	Ķūļciema pagasts
68.	88688/3122	Pesticīdu noliktava pie bijušām "Tiltiņu" mājām	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Laidzes pagasts
69.	88688/3121	Bijušā DUS z/s "Jaunroceži"	2 Potenciāli piesārņota vieta	5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Laidzes pagasts
70.	88688/3120	Bijusī PSRS armijas teritorija - poligons, šobrīd z/s "Zeme"	2 Potenciāli piesārņota vieta	7511-Vispārīgā valsts dienestu darbība	Laidzes pagasts
71.	88688/3119	Sadzīves atkritumu poligons "Janvāri"	2 Potenciāli piesārņota vieta	9000-ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA, TERITORIJAS TĪRĪŠANA	Laidzes pagasts
72.	88708/4532	SIA "SBE Latvia Ltd."	2 Potenciāli piesārņota vieta	2000-KOKSNES, KOKA UN KORĶA IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA, IZŅEMOT MĒBELES; SALMU UN PĪTO IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANA	Laiienes pagasts
73.	88708/3127	Bijusī kopsaimniecības degvielas bāze Pļavās	2 Potenciāli piesārņota vieta	5151-Cietā, šķidrā un gāzveida kurināmā un līdzīgu produktu vairumtirdzniecība	Laiienes pagasts
74.	88708/3126	Bijusī kopsaimniecības degvielas bāze	2 Potenciāli piesārņota vieta	5151-Cietā, šķidrā un gāzveida kurināmā un līdzīgu produktu vairumtirdzniecība	Laiienes pagasts
75.	88708/3125	Minerālmēslu	2 Potenciāli	0110-Augkopība;	Laiiene

N.p.k.	Reģistrācijas numurs VSIA "LVGMC" datu bāzē	Vietas nosaukums	Vietas kategorija	Darbības nozares	Pilsēta /pagasts
		noliktava Centrs	piesārņota vieta	dārzenkopība; dārzkopība	s pagasts
76.	88708/3124	Minerālmēslu noliktava Lidlauks	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Lauciens pagasts
77.	88708/3123	Pesticīdu noliktava	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Lauciens pagasts
78.	88728/4402	Aivara Dumbrāja Talsu individuālais uzņēmums, bīstamo atkritumu pārstrādes iekārta	2 Potenciāli piesārņota vieta	9002-Atkritumu savākšana un apstrāde	Lībagu pagasts
79.	88728/3139	Pesticīdu noliktava un sēklu kodinātava Dižstendē	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Lībagu pagasts
80.	88728/3138	Ķīmikāliju noliktava pie Bungu kapiem	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Lībagu pagasts
81.	88728/3137	Minerālmēslu un ķīmikāliju noliktava pie Stendes	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Lībagu pagasts
82.	88728/3136	Minerālmēslu noliktava Oškalni	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Lībagu pagasts
83.	88728/3135	Minerālmēslu noliktava Vīcežu muižas	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Lībagu pagasts
84.	88728/3134	Minerālmēslu noliktava Mazstendē	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Lībagu pagasts
85.	88728/3133	DUS Dižstendē	2 Potenciāli piesārņota vieta	5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Lībagu pagasts
86.	3132/3132	DUS "Vēveri" Mundigciemā	2 Potenciāli piesārņota vieta	5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Lībagu pagasts
87.	88728/3131	Bijusī Talsu pilsētas sadzīves atkritumu izgāztuve Villas Mundigciemā	2 Potenciāli piesārņota vieta	9000-ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA, TERITORIJAS TĪRĪŠANA	Lībagu pagasts
88.	88728/3130	Bijusī sadzīves atkritumu izgāztuve Stendē pie Drabeņiem	2 Potenciāli piesārņota vieta	9000-ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA, TERITORIJAS TĪRĪŠANA	Lībagu pagasts
89.	88728/3129	Bijusī sadzīves atkritumu izgāztuve Birzmaļos aiz Budu tilta	2 Potenciāli piesārņota vieta	9000-ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA, TERITORIJAS TĪRĪŠANA	Lībagu pagasts
90.	88728/3128	Sadzīves atkritumu izgāztuve " Ķīļi"	2 Potenciāli piesārņota vieta	9000-ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA, TERITORIJAS TĪRĪŠANA	Lībagu pagasts
91.	88728/3146	Centra fermu komplekss Dižstendē	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Lielopu audzēšana, piena lopkopība	Lībagu pagasts
92.	88728/3145	Dzirnavu fermu komplekss	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Lielopu audzēšana, piena lopkopība	Lībagu pagasts

N.p. k.	Reģistrācijas numurs VSIA "LVGMC" datu bāzē	Vietas nosaukums	Vietas kategorija	Darbības nozares	Pilsēta /pagasts
93.	88728/3144	Liepu un Bībju fermas	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Lībagu pagasts
94.	88728/3143	Buļnieku ferma	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Lībagu pagasts
95.	88728/3142	Lejaslāču ferma	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Lībagu pagasts
96.	88728/3141	Ezerkalnu ferma	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Lībagu pagasts
97.	88728/3140	Gāršu fermas Mundigciemā	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Lībagu pagasts
98.	88748/3151	Liellopu ferma "Daugava"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Lubes pagasts
99.	88748/3150	SIA "Ala M" DUS	2 Potenciāli piesārņota vieta	5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Lubes pagasts
100.	88748/3149	Minerālmēslu noliktava lidlaukā	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Lubes pagasts
101.	88748/3148	Broileru ferma	2 Potenciāli piesārņota vieta	0124-Mājputnu audzēšana	Lubes pagasts
102.	88748/3147	Sadzīves atkritumu izgāztuve "Lube", pesticīdu noliktava un amonjakūdens glabātuve	2 Potenciāli piesārņota vieta	9000-ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA, TERITORIJAS TĪRĪŠANA	Lubes pagasts
103.	88868/3185	Strazdes parka dīķis	2 Potenciāli piesārņota vieta	9001-Notekūdeņu savākšana un apstrāde	Strazdes pagasts
104.	88868/3184	DUS "Oškalni"	2 Potenciāli piesārņota vieta	5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Strazdes pagasts
105.	88868/3183	Pesticīdu noliktava "Dariņu ceļš"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Strazdes pagasts
106.	88928/3208	Minerālmēslu noliktava	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Valdgailes pagasts
107.	88928/3204	Z/s "Jaunbirzes" liellopu ferma	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Valdgailes pagasts
108.	88928/3203	Z/s "Antuļi" liellopu ferma Ozoli	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Valdgailes pagasts
109.	88928/3202	Z/s "Zemesarāji" liellopu ferma Pobuži	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Valdgailes pagasts
110.	88928/3201	Z/s "Liepnieki" liellopu ferma Birzes	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Valdgailes pagasts
111.	88928/3200	Z/s "Mālkalni" liellopu ferma Liepkalni	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Valdgailes pagasts
112.	88928/3199	Z/s "Vanagi" liellopu ferma Liepkalni	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Valdgailes pagasts
113.	88928/3198	P/s "Augškalēji" liellopu ferma	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Valdgailes pagasts

N.p.k.	Reģistrācijas numurs VSIA "LVGMC" datu bāzē	Vietas nosaukums	Vietas kategorija	Darbības nozares	Pilsēta /pagasts
114.	88928/3197	Z/S "Mētras" liellopu ferma	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Valdgailes pagasts
115.	88928/3196	Cūku komplekss "Rāviņi"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0123-Cūku audzēšana	Valdgailes pagasts
116.	88928/3195	DUS Cīruļu vidējciemā	2 Potenciāli piesārņota vieta	5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Valdgailes pagasts
117.	88928/3194	I/U "Savi" DUS	2 Potenciāli piesārņota vieta	5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Valdgailes pagasts
118.	88928/3193	Minerālmēslu noliktava "Klajumi"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Valdgailes pagasts
119.	88928/3192	Pesticīdu noliktava "Vimbās"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Valdgailes pagasts
120.	88948/4434	SIA „V.I.P. Baltic Ltd” mēbeļu ražošanas cehs	2 Potenciāli piesārņota vieta	3610-Mēbeļu ražošana	Vandzenes pagasts
121.	88948/3212	Siltumtīcu katlu māja	2 Potenciāli piesārņota vieta	4030-Tvaika un karstā ūdens piegāde	Vandzenes pagasts
122.	88948/3211	Ciema centra katlu māja	2 Potenciāli piesārņota vieta	4030-Tvaika un karstā ūdens piegāde	Vandzenes pagasts
123.	88948/3210	Degvielas bāze Uguņos	2 Potenciāli piesārņota vieta	5151-Cietā, šķidrā un gāzveida kurināmā un līdzīgu produktu vairumtirdzniecība	Vandzenes pagasts
124.	88948/3209	Degvielas bāze ciema centrā	2 Potenciāli piesārņota vieta	5151-Cietā, šķidrā un gāzveida kurināmā un līdzīgu produktu vairumtirdzniecība	Vandzenes pagasts
125.	88948/3207	Pesticīdu noliktava "Roze"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0110-Augkopība; dārzenkopība; dārzkopība	Vandzenes pagasts
126.	88948/3206	Sadzīves atkritumu izgāztuve Lādzērē "Rožkalni"	2 Potenciāli piesārņota vieta	9000-ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA, TERITORIJAS TĪRĪŠANA	Vandzenes pagasts
127.	88948/3205	Sadzīves atkritumu izgāztuve Kūlas	2 Potenciāli piesārņota vieta	9000-ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA, TERITORIJAS TĪRĪŠANA	Vandzenes pagasts
128.	88968/3222	Liellopu ferma "Stūrīši"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Virbu pagasts
129.	88968/3221	Liellopu ferma "Mūrnieki"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Virbu pagasts
130.	88968/3220	Liellopu ferma "Zibeņi"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Virbu pagasts
131.	88968/3219	Liellopu ferma "Saulīši"	2 Potenciāli piesārņota vieta	0121-Liellopu audzēšana, piena lopkopība	Virbu pagasts
132.	88968/3218	SIA "Stena" DUS Šķauderos	2 Potenciāli piesārņota vieta	5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Virbu pagasts
133.	88968/3217	SIA "Jaunpagasts Plus" DUS spirta rūpnīcas darbnīcās	2 Potenciāli piesārņota vieta	5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Virbu pagasts

N.p. k.	Reģistrācijas numurs VSIA "LVGMC" datu bāzē	Vietas nosaukums	Vietas kategorija	Darbības nozares	Pilsēta /pagasts
134.	88968/3216	DUS "Lēdas"	2 Potenciāli piesārņota vieta	5050-Automobiļu degvielas mazumtirdzniecība	Virbu pagasts
135.	88968/3215	SIA "Jaunpagasts Plus" spirta rūpnīcas mazuta katlu māja	2 Potenciāli piesārņota vieta	4030-Tvaika un karstā ūdens piegāde	Virbu pagasts
136.	88968/3214	Jaunpagasta centra mazuta katlu māja cietes rūpnīcai	2 Potenciāli piesārņota vieta	4030-Tvaika un karstā ūdens piegāde	Virbu pagasts
137.	88968/3213	Sadzīves atkritumu izgāztuve "Sami"	2 Potenciāli piesārņota vieta	9000-ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA, TERITORIJAS TĪRĪŠANA	Virbu pagasts

Datu avots: VSIA „Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” datu bāzes „Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs”